Charles Bukowski

Factotum

POLIROM

Seria de literatură universală a BIBLIOTECII POLIROM este coordonată de Denisa Comănescu.

Charles Bukowski, *Factotum*

Copyright © 1975 by Charles Bukowski
Published by arrangement with Ecco, an imprint of HarperCollins Publishers Inc.
© 2004 by Editura POLIROM, pentru prezenta traducere

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33, O.P. 37; P.O. BOX 1-728, 030174

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:

BUKOWSKI, CHARLES

Factotum / Charles Bukowski;
trad. Drumea Domnica – Iaşi : Polirom, 2004

264 p., 18 cm (Biblioteca Polirom. Proză XX)

ISBN: 973-681-491-2

I. Drumea, Domnica (trad.)

821.111(73)-31=135.1

Printed in ROMANIA

Charles Bukowski

Factotum

Traducere de Domnica Drumea

POLIROM
2004

Charles Bukowski, fiul unui soldat american și al unei nemțoaice, s-a născut pe 16 august 1920 la Andernach, Germania. Familia lui s-a stabilit la Los Angeles în 1922. A urmat cursuri de jurnalism la Los Angeles City College, dar a abandonat școala în 1941, călătorind prin toată America și trăind din slujbe mărunte: liftier, șofer de camion, muncitor într-o fabrică de biscuiți pentru câini etc. În 1944 a publicat prima povestire în revista *Story*. În același an s-a întors la Los Angeles, unde a întâlnit-o pe Janet Cooney Baker, cu care a trăit timp de zece ani. În 1955 a fost internat în spital cu un ulcer deschis cauzat de alcool. După un scurt mariaj cu Barbara Frye, editoare bogată a unei mici reviste de poezie, Bukowski s-a angajat în 1958 ca funcționar la poștă. În 1955 a început să scrie poezie, publicînd cîte un volum aproape în fiecare an. Primul său volum de proză, *Toate găoazele din lume și a mea*, a apărut în 1962. Foiletonul *Notele unui porc bătrîn*, pe care l-a ținut în *Open City* și *Los Angeles Free Press*, a fost publicat în volumul omonim din 1969. Bukowski și-a părăsit slujba de la poștă în 1970, după ce John Martin de la Black Sparrow Press i-a oferit un stipendiu de o sută de dolari lunar pentru a continua să scrie. Va da la iveală mai multe volume de proză scurtă, printre care *Erecții, ejaculări, exhibiționisme și în general povești despre nebunia obișnuită* (1972), *Dă-mi toată iubirea ta* și *Hot Water Music* (1983), precum și romanele *Poșta* (1971), *Factotum* (1975), *Femei* (1978), *Carne beată* (1982), *Hollywood* (1989), *De duzină* (1994). În ultimii ani de viață a cunoscut succesul: și-a cumpărat o casă cu piscină, un BMW și un computer. A murit în martie 1994, într-un spital din San Pedro, California, după o luptă de un an cu leucemia.

Dacă în *Femei* Henry Chinaski era amorezul aflat veșnic în căutarea unor picioare lungi și a unor sîni planturoși, în *Factotum* slujbele de tot felul iau locul femeilor de tot felul. Rămas același alcoolic incurabil, în conflict cu părinții și cu lumea, Henry Chinaski se hotărăște să locuiască singur și să-și facă rost de o slujbă, fiindcă sumele pe care tatăl său i le pretinde pentru casă, masă și rufărie i se par exorbitante. Astfel începe aventura nesfîrșită și amețitoare a slujbelor: Henry Chinaski este, pe rînd, magazioner, funcționar, distribuitor, om de serviciu, muncitor într-o fabrică de biscuiți pentru câini, lucrător la metroul aerian (doar pentru o noapte), șofer. În colecția „Biblioteca Polirom" au apărut *Femei* și *De duzină* (2003).

Pentru John & Barbara Martin

„Romancierul nu-şi doreşte să vadă leul mîncînd iarbă. El îşi dă seama că unul şi acelaşi Dumnezeu i-a creat şi pe lup, şi pe miel, apoi a zîmbit «văzînd că toate cîte a făcut erau bune».“

André Gide

1

Am ajuns în New Orleans pe ploaie, la 5 dimineața. O vreme am stat aiurea în stația de autobuz, dar oamenii mă deprimau, așa că mi-am luat valiza și am ieșit afară în ploaie și am început să merg. Habar n-aveam unde se află mahalaua cu pensiunile ei.

Aveam o valiză din carton făcută ferfeniță. Fusese odată neagră, dar învelișul negru se cojise și lăsa să se vadă cartonul galben. Încercasem să rezolv problema spoind cu cremă de pantofi neagră cartonul care se zărea. Cum mergeam prin ploaie, vopseaua începu să curgă și, fără să vreau, fiindcă o tot mutam dintr-o mînă în alta, valiza mi se freca de pantaloni și mi-i umplea de dîre negre.

În fine, un oraș nou. Poate o să am baftă de data asta.

Ploaia se opri și ieși soarele. Eram în cartierul negrilor. Am mers încet mai departe.

— *Hei, gunoi alb ce ești!*

Mi-am pus valiza jos. O mulatră cu pielea gălbuie stătea pe treptele unei verande, legănîndu-şi picioarele. Era chiar bună.

— *Pst, gunoi alb ce eşti!*

N-am zis nimic. Am rămas în picioare, uitîndu-mă la ea.

— *Ce zici de una pe la buci, gunoi alb ce eşti?*

Se hlizea la mine. Stătea picior peste picior şi îşi izbea gambele; avea tocuri înalte, picioare frumoase, dădea din ele şi rîdea. Mi-am ridicat valiza şi am început să mă apropii de ea, urcînd pe alee. Pe cînd mă apropiam, am băgat de seamă că perdeaua unei ferestre din stînga mea se dă uşor la o parte. Am zărit o moacă de negru. Semăna cu Jersey Joe Wolcott. Am făcut cale întoarsă spre trotuar. Rîsul ei m-a urmărit de-a lungul străzii.

2

Locuiam într-o cameră la etajul al doilea, peste drum de un bar. Barului îi zicea The Gangplank Cafe. Din camera mea puteam să văd prin uşile deschise interiorul barului. Erau nişte feţe dure pe-acolo, nişte feţe interesante. Noaptea stăteam în cameră şi beam vin şi mă uitam la feţele din bar, în

vreme ce banii se duceau. Ziua făceam lungi plimbări lenește. Mă zgîiam la pescărușii ore în șir. Mîncam doar o dată pe zi, ca să mă țină mai mult banii. Am găsit o cafenea jegoasă cu un proprietar jegos, dar îți luai acolo un mic dejun pe cinste – clătite, fulgi de ovăz, cîrnați – la un preț de nimic.

3

Într-o zi, am ieșit ca de obicei din casă și am hoinărit pe străzi. Mă simțeam fericit și relaxat. Soarele era foarte plăcut. Blînd. Era pace în aer. Cum mă apropiam de mijlocul clădirii, am dat peste un om care stătea în fața unui atelier. Am trecut pe lîngă el.

— Hei, FRATE!

M-am întors pe călcîie.

— Îți cauți de lucru?

Am mers pînă în dreptul lui. Peste umărul său, am putut vedea o încăpere mare și întunecoasă. Bărbați și femei stăteau în picioare la o masă lungă. Țineau în mîini ciocane cu care sfărîmau niște chestii aflate în fața lor. În întunecime, chestiile alea păreau niște moluște. Miroseau ca moluștele. M-am răsucit pe călcîie și am plecat mai departe.

Mi-am adus aminte cum taică-meu venea seara acasă și vorbea cu maică-mea despre slujbă. Discuția despre slujbă începea cînd el intra pe ușă, se prelungea la cină și se sfîrșea în dormitor, unde tata striga „*Stingerea*!" la 8 p.m., ca să se poată odihni și reface pentru următoarea zi de muncă. Slujba era singurul subiect de discuție.

La colț, m-a oprit alt om.

— Ascultă, prietene... începu.

— Da? am zis.

— Ascultă, sînt veteran din primul război mondial. Mi-am riscat viața pe front pentru țara asta, dar nimeni nu vrea să mă angajeze, nimeni nu vrea să-mi dea o slujbă. Nu apreciază faptele mele. Mi-e foame, ajută-mă cu ceva...

— Nu lucrez.

— Nu lucrezi?

— Nu.

Am mers mai departe. Am traversat strada.

— *Minți!* strigă el. *Știu că lucrezi. Știu că ai o slujbă!*

Cîteva zile mai tîrziu, îmi căutam una.

4

În spatele biroului se afla un om cu aparat auditiv, iar firul îi cobora de-a lungul feței pînă sub cămașă, unde își ținea ascunsă bateria. Încăperea era întunecoasă și confortabilă. Bărbatul purta un costum maro tocit, o cămașă albă șifonată și o cravată roasă la capăt. Îl chema Heathercliff.

Văzusem anunțul în ziarul local și firma cu pricina era chiar lîngă mine.

> Avem nevoie de un tînăr ambițios, motivat și cu perspective de viitor. Exper. nu este necesară. Inițial la camera de livrări cu posibilități de promovare.

Am așteptat afară împreună cu alți cinci sau șase tineri, toți silindu-se să pară ambițioși. Ne completaserăm cererile de angajare și acum așteptam. Am fost ultimul strigat.

— Domnule Chinaski, ce v-a făcut să părăsiți compania căilor ferate?

— Păi, nu vedeam nici un viitor în căile ferate.

— Au sindicate bune, îngrijire medicală, pensii.

— La vîrsta mea, pensia aproape că poate fi considerată superfluă.

— De ce ați venit la New Orleans?

— În Los Angeles aveam prea mulți prieteni și simțeam că îmi cam pun bețe în roate în carieră. Am vrut să mă duc undeva unde să mă pot concentra nestingherit.

— Cum putem ști că nu o să plecați și de la noi ?

— S-ar putea să plec.

— De ce?

— În anunțul dumneavoastră se preciza că există un viitor pentru un om ambițios. Dacă n-o să fie nici un viitor aici, atunci va trebui să plec.

— De ce nu v-ați bărbierit? Ați pierdut un pariu?

— Încă nu.

— Încă nu?

— Nu; am pus pariu cu proprietarul că pot să-mi găsesc o slujbă într-o singură zi, chiar și cu barba asta.

— Bine, o să vă contactăm noi.

— N-am telefon.

— E-n regulă, domnule Chinaski.

M-am întors în camera mea. Am coborît în holul murdar și am făcut o baie fierbinte. Pe urmă m-am îmbrăcat și am ieșit să-mi cumpăr o sticlă de vin. Am venit înapoi și m-am așezat la fereastră bînd și privind la oamenii din bar și la cei care treceau pe stradă. Am băut fără grabă și am început iarăși să mă gîndesc să-mi cumpăr un pistol și să o fac repede – fără gînduri, fără vorbe. O treabă care ține de mațe. Mă tot gîndeam

la mațele mele. Am dat gata sticla și m-am vîrît în pat și am adormit. Pe la 4 după-amiaza, m-a trezit un ciocănit în ușă. Era un băiat de la Western Union. Am deschis telegrama:

DOMNULE H. CHINASKI. PREZENTAȚI-VĂ LA LUCRU MÎINE DIMINEAȚĂ LA ORA 8 A.M. R. M. HEATHERCLIFF CO.

5

Era o firmă de distribuție a revistelor, iar noi stăteam la masa de împachetat și verificam comenzile ca să vedem dacă facturile coincid cu cantitățile. Pe urmă semnam facturile și fie împachetam comanda pentru expediere în afara orașului, fie puneam de o parte revistele pentru distribuția locală cu camionul. Munca era ușoară și monotonă, însă angajații erau într-o stare de agitație continuă. Își făceau griji pentru slujbele lor. Era un amestec de femei și bărbați tineri și nici urmă de vreun șef de echipă. După cîteva ore, izbucni o ceartă între două femei. Ceva legat de reviste. Împachetam cărți umoristice și ceva mergea prost în partea ccalaltă a mesei. Femeile deveneau tot mai violente pe măsură ce scandalul lua proporții.

— Uitați ce e, am zis, cărțile astea nu fac doi bani, așa că nu vă mai certați din cauza lor.

— Cum zici tu, spuse una din femei, știm noi că te crezi prea bun pentru munca asta.

— Prea bun?

— Da, din felul cum te porți. Crezi că n-am băgat de seamă?

Atunci am aflat pentru prima oară că nu era de ajuns să-ți *faci* treaba, trebuia să te mai și arăți interesat, chiar pasionat de ea.

Am lucrat acolo trei sau patru zile, după care vineri am încasat leafa. Am primit plicuri galbene cu bancnote verzi și mărunțișul exact. Bani adevărați, nu cecuri.

Spre sfîrșitul programului, șoferul de camion se întoarse un pic mai devreme. Stătea pe un teanc de reviste și fuma o țigară.

— Mda, Harry, îi zise el unuia dintre angajați, azi am primit o mărire de salariu de doi dolari.

După program, m-am oprit să-mi cumpăr o sticlă de vin, am urcat în cameră, am băut un pahar, pe urmă am coborît la parter și am dat telefon la firmă. Telefonul sună îndelung. Într-un final, domnul Heathercliff răspunse. Mai era încă acolo.

— Domnul Heathercliff?

— Da?

— Sînt Chinaski.

— Da, domnule Chinaski?

— Vreau o mărire de salariu de doi dolari.

— Poftim?

— Cum ați auzit. Șoferul de camion a primit o mărire de salariu.

— Dar el este la noi de doi ani.

— Îmi trebuie o mărire.

— Vă plătim cu șaptesprezece dolari pe săptămînă și pretindeți nouăsprezece?

— Așa e. O să-i primesc sau nu?

— Pur și simplu nu putem.

— Atunci demisionez.

Am închis.

6

Luni eram mahmur. Mi-am ras barba și am pornit pe urmele unui anunț. Mă aflam în fața redactorului, un bărbat în cămașă, cu scobituri adînci sub ochi. Arăta de parcă nu mai dormise de o săptămînă. Era rece și întunecos acolo înăuntru. Era camera în care se culegea pentru unul din cele două ziare locale, cel mai mic. La birouri stăteau oameni, sub lămpi de citit, transcriind texte.

— Douăzeci de dolari pe săptămînă, îmi zise el.

— O.K., am zis, accept.

Lucram împreună cu un omuleț gras, dotat cu un burdihan care arăta ca naiba.

Avea un ceas de buzunar de modă veche, cu lanț de aur și purta veston și o pălărie de soare verde, avea buze groase și o față negricioasă și cărnoasă. Mutra lui nu spunea nimic; arăta ca o bucată de carton împăturită de cîteva ori și apoi întinsă. Purta pantofi pătrați și mesteca tutun, împroșcînd sucul într-o scuipătoare de la picioarele lui.

— Domnul Belger, spunea el despre tipul ăla nedormit, a muncit din greu ca să pună ziarul pe picioare. E un om bun. Eram aproape faliți cînd a apărut el.

Se uită la mine.

— Slujba asta se dă de obicei unuia de la colegiu.

E o broască, mi-am zis, asta e.

— Adică, spuse el, de obicei slujba asta o ia un student. Poate să-și vadă de cărți cînd n-are treabă. Ești student?

— Nu.

— De obicei slujba asta o ia un student.

M-am întors în atelier și m-am așezat pe un scaun. Camera era ticsită cu rînduri și rînduri de sertare metalice, în care se aflau clișee zincate, folosite la anunțuri. Multe din ele erau refolosite întruna. Mai erau și o mulțime de caractere – nume de clienți și logouri. Grasul țipa „*Chinaski*!" și eu mă duceam să văd ce anunț sau ce caracter voia. Adesea eram trimis la ziarul concurent ca să împrumut niște caractere

de-ale lor. Ei le împrumutau pe ale noastre. Îmi plăcea plimbarea asta și am găsit un loc într-o alee dosnică unde aveau bere la cinci cenți. Grasul nu mă striga prea des, așa că locul ăsta deveni cartierul meu general. Grasul începu să-mi simtă lipsa. Mai întîi, doar se uită urît. După care într-o zi mă întrebă:

— Unde-ai fost?

— La o bere.

— Asta-i o slujbă de student.

— Nu sînt student.

— Trebuie să-ți fac vînt. Am nevoie de cineva care să fie disponibil tot timpul.

Grasul mă duse la Belger, care arăta la fel de obosit ca întotdeauna.

— Asta-i o slujbă de student, domnule Belger. Mă tem că omul acesta nu e potrivit. Ne trebuie un student.

— Bine, zise Belger.

Grasul o șterse tiptil.

— Cît vă datorăm?

— Pe cinci zile.

— Bine, ducți asta jos, la casierie.

— Ascultă, Belger, rahatul ăla bătrîn e de-a dreptul scîrbos.

Belger oftă.

— Doamne, Dumnezeule, parcă eu nu știu!

Am coborît la casierie.

7

Eram tot în Louisiana. Înainte se întindea călătoria aia lungă cu trenul prin Texas. Ne-au dat conserve cu mîncare, dar fără desfăcătoare. Mi-am strîns conservele grămadă pe podea și m-am întins pe bancheta de lemn. Ceilalți se adunaseră în partea din față a vagonului, stăteau împreună, vorbind și rîzînd. Am închis ochii.

Cam după zece minute, am simțit cum praful se ridică prin crăpăturile banchetei de scînduri. Era un praf bătrînicios, praf de coșciug, putea a moarte, a ceva putrezit de multă vreme. Mi se strecura în nări, mi se așeza pe sprîncene, încerca să-mi intre în gură. Apoi am auzit niște gîfîieli. Prin crăpături am văzut un om ghemuit sub banchetă, suflîndu-mi praful în ochi. M-am ridicat în capul oaselor. Omul se ridică de-a bușilea și fugi în față. Mi-am șters mutra și m-am holbat la el. Nu-mi venea să-mi cred ochilor.

— Dacă vine aici, băieți, vreau să mă ajutați, l-am auzit spunînd. Tre' să-mi promiteți că m-ajutați...

Gașca se întoarse spre mine. M-am întins la loc pe banchetă. Îi auzeam cum vorbesc:

— Care-i problema cu tipul ăsta?

— Cine se crede?

— Nu vorbește cu nimeni.

— Stă ca prostu' acolo în spate, de unul singur.

— Cînd o să punem laba pe el, acolo, pe șinele ălea, o să-i facem noi figura. Scîrba.

— Crezi că o să poți, Paul? Mie mi se pare că e dus cu sorcova.

— Dacă nu i-o fac eu, tot i-o face cineva. Pînă ne terminăm noi treaba, o să mănînce rahat la greu.

După un timp, m-am dus în față să beau apă. Cînd am trecut pe lîngă ei, au amuțit. M-au privit în tăcere cum beam apă din cană. Pe urmă, cînd am plecat, s-au pus iar pe vorbit.

Trenul făcea multe opriri, zi și noapte. Cum vedeau un pic de verdeață și un orășel pe-aproape, unu-doi oameni săreau.

— Hei, ce dracu' s-a întîmplat cu Collins și Martinez?

Șeful de echipă își luă planșeta cu clamă și îi tăie de pe listă. Veni în spate la mine.

— Ție cum îți zice?

— Chinaski.

— Rămîi cu noi?

— Chiar îmi trebuie slujba asta.

— Bine.

Se îndepărtă.

În El Paso șeful veni printre noi și ne anunță că o să schimbăm trenul. Ne-au dat tichete pentru o noapte la un hotel din zonă

și bonuri de masă pentru un bufet din oraș; de asemenea directive despre cum, cînd și unde să ne îmbarcăm în următorul tren, dimineața.

Am așteptat în fața bufetului să termine cu toții de mîncat și cînd au apărut scobindu-se în dinți și flecărind, m-am dus înăuntru.

— O să-i facem curul praștie rahatului!

— Frate, mă scoate din minți javra aia pocită!

Am intrat și am comandat un hamburger cu ceapă și fasole. N-aveau unt pentru pîine, dar cafeaua era destul de bună. Cînd am ieșit afară, ăia nu mai erau. Un vagabond se apropia de mine. I-am dat lui tichetul de hotel.

În noaptea aia, am dormit în parc. Părea mai sigur. Eram terminat, așa că nici nu m-am sinchisit de banca aia tare. Am adormit.

După un timp, am fost trezit de ceva ca un răget. Habar n-aveam că aligatorii scot răgete. De fapt erau mai multe lucruri: un răget, o răsuflare agitată și un sîsîit. Am mai auzit și clămpănitul fălcilor. Un marinar beat stătea în mijlocul helești și ținea un aligator de coadă. Creatura încerca să se răsucească și să ajungă la marinar, dar nu-i prea ieșea. Fălcile erau înspăimîntătoare, însă foarte încete și necoordonate. Un alt marinar și o fată se uitau de pe

margine și rîdeau. Apoi marinarul a sărutat fata și s-au cărat amîndoi, lăsîndu-l pe celălalt să se lupte cu aligatorul...

După aia m-a trezit soarele. Cămașa îmi era fierbinte. Aproape că luase foc. Marinarul nu mai era. Nici aligatorul. Pe o bancă înspre est stăteau o fată și doi băieți. Era clar că și ei dormiseră în parc în noaptea aia. Unul din băieți se ridică în picioare.

— Mickey, zise fata, ți s-a cam sculat!

Se hlizire.

— Cum stăm cu banii?

S-au căutat prin buzunare. Au scos o monedă de cinci cenți.

— Păi, și ce-o să facem?

— Habar n-am. Deocamdată hai să ne cărăm de-aici.

I-am privit cum plecau, afară din parc, spre oraș.

8

Cînd trenul s-a oprit în Los Angeles, am făcut un popas de două-trei zile. Iar ne-au dat tichete de hotel și bonuri de masă. Am dat tichetele primului vagabond care mi-a ieșit în cale. În timp ce căutam bufetul, m-am trezit în spatele a doi dintre oamenii cu care călătorisem din New Orleans.

— Ce mai faceți, băieți? i-am întrebat.

— A, bine, superbine.

— Sigur? Nu vă supără nimic?

— Nu, nu, totul e O.K.

Am luat-o înainte și am găsit bufetul. Vindeau și bere, așa că mi-am schimbat bonurile pe bere. Toată gașca de la căile ferate era acolo. După ce am terminat bonurile mi-a mai rămas destul mărunțiș ca să iau un tramvai pînă acasă la ai mei.

9

Mama țipă cînd deschise ușa.

— *Fiule! Tu ești, fiule?*

— Sînt mort de somn.

— Camera ta e pregătită.

M-am dus în dormitor, m-am dezbrăcat și m-am urcat în pat. Mama m-a trezit pe la 6 p.m.

— A venit tatăl tău.

M-am ridicat și m-am apucat să mă îmbrac. Masa era pusă cînd am intrat.

Tata era o namilă de om, mai înalt decît mine, cu ochi căprui; ai mei erau verzi. Avea un nas borcănat și nu puteai să nu-i observi urechile. Parcă stăteau să i se desprindă de cap.

— Ascultă, mi-a zis, dacă rămîi aici, o să-ți cer bani pe cameră și masă, plus rufărie. Cînd o să-ți găsești de lucru, ce ne datorezi o să-ți fie scăzut din salariu pînă o să te achiți.

Am mîncat în tăcere.

10

Mama își găsise o slujbă. Urma să înceapă de a doua zi. Casa a rămas astfel pe mîna mea. După micul dejun și după ce ai mei s-au cărat la slujbă, m-am dezbrăcat și m-am dus iar în pat. M-am masturbat, apoi, într-un caiet vechi de școală, am făcut cronometrajul avioanelor care treceau pe deasupra. L-am decorat cu cîteva desene obscene mișto. Știam că taică-meu o să-mi pretindă un preț atroce pentru casă, masă și rufărie și că o să aibă grijă să-mi treacă în cont că trăiesc de pe urma sumei care i se restituia de la impozitul său pe venit, dar nu prea mă chinuia dorința de a-mi găsi o slujbă.

Cum zăceam relaxat în pat, am simțit o senzație ciudată în scăfîrlie. Era ca și cum țeasta mea ar fi fost din bumbac sau ar fi fost un balon mic umplut cu aer. Puteam să simt *spațiu* în ea. Nu pricepeam nimic. Așa că am lăsat-o baltă. Mă simțeam bine, nu

era chinuitor. Am ascultat muzică simfonică, fumînd din ţigările lui taică-meu.

M-am ridicat şi m-am dus în camera din faţă. În casa de peste drum era o nevastă tînără. Purta o rochie cafenie, scurtă şi mulată. Stătea pe scări. Puteam să mă holbez în voie la rochia ei. Am urmărit-o de după perdea, tot holbîndu-mă. M-am excitat. În final, m-am masturbat iarăşi. Am făcut baie şi m-am îmbrăcat şi mi-am omorît timpul fumînd mai multe ţigări. Pe la 5 p.m. am ieşit să mă plimb, învîrtindu-mă vreo oră.

Cînd m-am întors, ai mei erau acasă. Cina era aproape gata. M-am dus în dormitor şi am aşteptat să mă cheme. M-au chemat. M-am dus la masă.

— Şi, zise tata, ţi-ai găsit de lucru?

— Nu.

— Ascultă, oricine vrea să lucreze găseşte de lucru.

— Poate.

— Nu pot să cred că eşti fiul meu. Nu ai nici o ambiţie, eşti un puturos cum nu s-a mai văzut. Cum dracu' o să te descurci în lumea asta?

Luă o gură de mazăre şi zise iar:

— Ce-i cu fumul ăsta aici? Ai pipat ca un furnal! *Puh*! A trebuit să deschid toate geamurile! Era *ceaţă* aici!

11

A doua zi m-am mai întins un pic după ce s-au cărat. Pe urmă m-am ridicat și m-am dus în camera din față și m-am uitat afară printre draperii. Tipa stătea iar pe scări. Avea pe ea altă rochie, mai sexy. M-am holbat la ea mult timp. Apoi m-am masturbat încet și pe îndelete.

Am făcut baie și m-am îmbrăcat. Am găsit niște sticle goale în bucătărie și le-am vîndut la băcănie. Am dat de un bar pe stradă, am intrat și am cerut o bere la halbă. Erau o groază de beți vi acolo, care puneau muzică la tonomat, vorbeau tare și rîdeau. Din cînd în cînd, o nouă bere ateriza în fața mea. Cineva făcea cinste. Am băut. M-am apucat să vorbesc cu oamenii.

La un moment dat, m-am uitat afară. Era seară, aproape beznă. Berile veneau întruna. Femeia grasă care ținea barul și iubitul ei erau prietenoși.

La un moment dat am ieșit afară să mă bat cu cineva. N-a fost o bătaie pe cinste. Eram amîndoi prea beți și în asfaltul din parcare erau gropi mari, în care ne împiedicam. Am lăsat-o baltă...

M-am trezit mult mai tîrziu într-un separeu capitonat cu roșu, în fundul barului.

M-am ridicat și am aruncat o privire în jur. Toată lumea se cărase. Era 3.15. Am încercat ușa, era încuiată. Am intrat după tejghea, mi-am luat o bere, am desfăcut-o, m-am întors în separeu și m-am așezat. După care m-am dus iar și mi-am luat un trabuc și o pungă de chipsuri. Mi-am terminat berea, am găsit o sticlă de votcă, una de whisky și m-am tolănit iar. Le-am amestecat cu apă; am fumat trabucuri și am mîncat pastramă de vită, chipsuri și ouă răscoapte.

Am băut pînă pe la 5 a.m. Apoi am făcut curat la tejghea, am ascuns tot, m-am dus la ușă și m-am prelins afară. Am văzut că se apropia o mașină de poliție. Se ținea încet după mine.

După o clădire, au tras pe dreapta. Un polițai și-a scos capul pe geam.

— Hei, frate!

Farurile mă izbeau în ochi.

— Ce-i cu tine?

— Mă duc acasă.

— Locuiești în zonă?

— Da.

— Unde?

— 2122 Longwood Avenue.

— Ce făceai în barul ăla?

— Sînt omul de serviciu.

— Al cui e barul?

— Al unei doamne pe nume Jewel.

— Urcă.

Am urcat.

— Arată-ne unde stai.

M-au dus pînă în fața casei.

— Acum ieși și sună la ușă.

Am luat-o pe alee. Am urcat pe verandă, am sunat. Nici un răspuns.

Am tot sunat, de mai multe ori. În sfîrșit ușa s-a deschis. Mama și tata stăteau acolo în pijamale și halate.

— *Ești beat!* țipă tata.

— Da.

— De unde iei bani să bei? Ești falit!

— O să-mi găsesc de lucru.

— *Ești beat! Ești beat! Fiul meu e un Bețiv! Fiul meu e un Bețiv Nenorocit și De Rahat!*

Lui taică-meu i se ridicase părul în cap în smocuri nebune. I se zbîrliseră sprîncenele, iar fața îi era umflată și roșie de somn.

— Te porți de parcă aș fi omorît pe cineva.

— *Nu e nici o diferență!*

— ...ooh, la dracu'...

Dintr-o dată am vomitat pe covorul lor persan, *Pomul vieții*. Maică-mea țipă. Taică-meu se repezi la mine.

— Știi ce facem cînd o javră se cacă pe covor?

— Da.

Mă prinse de ceafă. Apăsă cu putere în jos, forțîndu-mă să mă îndoi din mijloc. Încerca să mă facă să cad în genunchi.

— Îți arăt eu acum ce facem.

— Nu...

Eram aproape cu nasul în vomă.

— Îţi arăt eu ce le facem javrelor!

Am ţîşnit în sus, cu pumnul încleştat. Un croşeu perfect. S-a clătinat traversînd cu spatele toată camera şi s-a prăbuşit pe canapea. M-am luat după el.

— Scoală-te.

Nu se mişca. Am auzit-o pe maică-mea:

— *Ai Dat în Taică-tău! Ai Dat în Taică-tău! Ai Dat în Taică-tău!*

Urla şi îmi sfîşia obrazul cu unghiile.

— Scoală-te, i-am zis lui taică-meu.

— *Ai Dat în Taică-tău!*

Îşi înfipse iar unghiile în moaca mea. M-am întors spre ea. Sări să îmi sfîşie şi celălalt obraz. Sîngele îmi şiroia pe gît, îmi năclăia cămaşa, nădragii, pantofii, se prelingea pe covor. Ea îşi lăsă mîinile în jos şi se holbă la mine.

— Ai terminat?

Nu zise nimic. Am pornit spre dormitor şi m-am gîndit că mai bine mi-aş găsi o slujbă.

12

A doua zi am rămas în cameră pînă cînd s-au cărat. Apoi am luat ziarul şi am deschis la Oferte de serviciu. Faţa mă durea;

greața nu-mi trecuse. Am încercuit cîteva anunțuri, m-am ras cum am putut, am înghițit cîteva aspirine, m-am îmbrăcat și m-am îndreptat către bulevard. Am început să fac autostopul. Mașinile goneau. Apoi una a oprit. Am urcat.

— Hank!

Era un vechi prieten, Timmy Hunter. Merseserăm împreună la Los Angeles City College.

— Ce e cu tine, Hank?

— Caut de lucru.

— Acum mă duc în California de Sud. Ce-ai pățit la față?

— Unghiile unei femei.

— Zău?

— Zău. Timmy, trebuie să beau ceva.

Timmy opri la primul bar. Am intrat și el ceru două beri.

— Ce fel de slujbă cauți?

— Magazioner, funcționar în comerț, om de serviciu.

— Ascultă, am acasă niște bani. Știu un bar ca lumea în Inglewood. Am putea să mergem acolo.

Locuia cu maică-sa. Am intrat în casă și bătrîna doamnă și-a ridicat ochii din ziar:

— Hank, să nu-l îmbeți pe Timmy.

— Ce mai faceți, doamnă Hunter?

— Ultima oară cînd tu și Timmy ați ieșit în oraș, ați ajuns amîndoi la pușcărie.

Timmy își puse cărțile în dormitor și ieși.

— Să mergem, spuse.

Era un decor hawaian, aglomerat. Un om vorbea la telefon:

— Trimite pe cineva să ia camionul. Eu sînt prea beat ca să conduc. Da, știu că am pierdut slujba aia nenorocită, numai vino odată și ia camionul ăsta de-aici!

Beam amîndoi, da' de cumpărat numai Timmy cumpăra. Sporovăiala lui era O.K. O blondă îmi făcea ochi dulci și îmi arăta picioarele. Timmy dădea din gură înainte. Povestea despre City College: cum ne ascundeam sticlele de vin în dulăpior; despre Popoff și puștile lui din lemn; despre Popoff și puștile lui adevărate; cum am tras în fundul unei bărci în Westlake Park și ne-am scufundat; cum au făcut studenții grevă în sala de sport...

Băutura curgea încontinuu. Blonda se cără cu altul. Tonomatul cînta. Lui Timmy nu-i mai tăcea gura. Se întuneca. Ne tăiaseră de la băutură, așa că am ieșit pe stradă să căutăm alt bar. Era 10 p.m. De-abia ne mai puteam ține pe picioare. Treceau o groază de mașini.

— Uite, Timmy, hai să ne așezăm.

Atunci am văzut-o. Era o morgă, ca o vilă colonială, cu reflectoare și niște trepte largi și albe care duceau spre verandă.

Am urcat cu Timmy cam jumătate din trepte. După care l-am întins cu grijă pe una din ele. I-am îndreptat picioarele și i-am așezat brațele frumos pe lîngă corp. Apoi m-am întins și eu în aceeași poziție cu o scară mai jos de Timmy.

13

Cînd m-am trezit, mă aflam într-o cameră. Eram singur. Tocmai se lumina de ziuă. Era frig. Eram doar în cămașă. Am încercat să gîndesc. M-am ridicat de pe scîndura tare și m-am dus la fereastră. Avea gratii. Dincolo de ea, se întindea Pacificul. (Nu știu cum, ajunsesem în Malibu.) Gardianul apăru după vreo oră, zăngănind blide de tablă și tăvi. Îmi împinse micul dejun. M-am așezat și am început să mănînc, ascultînd oceanul.

După trei sferturi de oră, am fost scos afară. Am dat de un grup de oameni legați cu cătușe de un lanț lung. M-am dus la coadă și am întins mîinile. Gardianul zise: „Tu nu". Am căpătat propria mea pereche de cătușe. Doi polițai mă vîrîră într-o dubă și porniram.

Am ajuns în Culver City și am parcat în spatele tribunalului. Unul dintre polițai

coborî împreună cu mine. Am intrat pe ușa din spate și ne-am așezat în primul rînd, în sala de judecată. Curcanul îmi scoase cătușele. Timmy nu se zărea nicăieri. Ca de obicei, judecătorul se lăsa așteptat. Cazul meu era al doilea.

— Ești acuzat de consum de alcool în spațiu public și de blocarea traficului. Zece zile sau treizeci de dolari.

Am pledat vinovat, chiar dacă habar n-aveam ce voia să spună cu blocarea traficului. Polițaiul mă duse la parter și mă așeză pe bancheta din spate a dubei.

— Ai scăpat ușor, îmi zise. Gagiilor, ați blocat traficul pe o rază de o milă. A fost cel mai nenorocit blocaj de trafic din toată istoria orașului Inglewood.

După care m-a dus cu duba la Închisoarea Districtului Los Angeles.

14

Seara a venit taică-meu cu cei treizeci de dolari. Cînd am ieșit de acolo, avea ochii umezi.

— Ne-ai făcut de rușine, pe mine și pe maică-ta, mi-a zis.

Se părea că se cunoștea cu unul din polițai, care îl întrebase: „Domnule Chinaski, ce caută fiul *dumneavoastră* aici?"

— Mi-a fost atît de rușine. Gîndește-te, fiul meu la închisoare.

Am mers la mașină, ne-am urcat. Am luat-o din loc. Tot se mai smiorcăia.

— Destul de rău că nu vrei să-ți slujești țara în vreme de război...

— Psihiatrul a zis că nu sînt apt.

— Fiule, dacă n-ar fi fost primul război mondial, n-aș fi cunoscut-o niciodată pe mama ta și tu n-ai fi venit pe lume.

— Ai cumva o țigară?

— Acum ai mai ajuns și la pușcărie. Chestia asta ar putea s-o omoare pe maică-ta.

Mai în jos pe Broadway, am trecut pe lîngă niște baruri ieftine.

— Hai să bem ceva.

— Cum? Îți dă mîna să bei cînd tocmai pentru asta ai fost închis?

— Atunci simți cel mai mult nevoia să bei ceva.

— Să nu cumva să-i spui maică-tii c-ai vrut să bei tocmai cînd te-am scos din pușcărie, mă preveni el.

— Și am chef și de un futai.

— Poftim?

— Am zis că am chef și de un futai.

Cît pe ce să treacă pe roșu. O vreme nici unul din noi n-a mai spus nimic.

— Apropo, zise el în cele din urmă, bănuiesc că știi că amenda o să se adauge la nota de plată pentru casă, masă și rufărie, nu?

15

Mi-am găsit de lucru la un depozit de piese auto aflat nu departe de Flower Street. Directorul era un om înalt, urît și cu un cur teșit. Mereu mă anunța cînd o regula pe nevastă-sa.

— Azi-noapte i-am tras-o neveste-mii. Ia mai întîi comanda pentru frații Williams.

— Nu mai avem manșoane K-3.

— Returnează-le comanda.

Am pus ștampila „RETUR" pe hîrtia de împachetat și pe factură.

— Și cum îți spuneam, azi-noapte i-am tras-o neveste-mii.

Am legat cu sfoară cutia pentru frații Williams, am marcat-o, am cîntărit-o și i-am lipit timbrul.

— Și n-a fost rău, să știi.

Avea mustață roșcată, păr roșcat și un cur teșit.

— S-a pișat pe ea cînd a terminat.

16

Nota de plată pentru casă, masă, rufărie etc. ajunsese atît de umflată, că mi-au trebuit cîteva cecuri ca să mă scot. După

care m-am mutat imediat. Nu-mi puteam permite ratele de-acasă.

Am găsit o pensiune chiar lîngă depozitul unde lucram. Mutatul nu era o problemă. Tot ce aveam încăpea în jumătate de geamantan...

Proprietăreasa mea era Mama Strader, o roşcată vopsită cu o moacă plăcută, mulţi dinţi de aur şi un iubit bătrîn. În prima dimineaţă m-a chemat în bucătărie şi mi-a zis că-mi dă un whisky dacă mă duc în spate şi-i hrănesc găinile. M-am executat şi pe urmă am stat în bucătărie şi am băut cu Mama şi cu iubitul ei, Al. Am întîrziat o oră la lucru.

A doua noapte, se auzi un ciocănit în uşă. Era o femeie grasă, pe la patruzeci şi cinci de ani. Ţinea în mînă o sticlă de vin.

— Mă cheamă Martha şi locuiesc în capătul coridorului. Ştiu că asculţi tot timpul muzică bună. M-am gîndit să-ţi aduc ceva de băut.

Martha păşi înăuntru. Purta un halat verde lălîu şi, după cîteva pahare, începu să-mi arate picioarele.

— Am picioare mişto.

— Mă dau în vînt după picioare.

— Uită-te şi mai sus.

Picioarele ei erau foarte albe, grase şi fleşcăite, cu varice proeminente. Martha îmi spuse povestea ei.

Era tîrfă. Cînd și cînd, mai dădea o raită prin baruri. Principala ei sursă de venit era patronul unui magazin universal.

— Îmi dă bani. Mă duc la magazinul lui și iau tot ce-mi poftește inima. N-am probleme cu vînzătorii. El le-a zis să mă lase în pace. Nu vrea ca nevastă-sa să afle că am o pizdă mai bună ca a ei.

Martha se ridică în picioare și dădu drumul la radio. Tare.

— Dansez bine, îmi zise. Privește-mă!

Se învîrtea în capotul ei verde, izbind din picioare. Nu era prea sexoasă. Curînd își trase halatul în sus, în jurul taliei, și începu să-și fluture fundul prin fața mea. Chiloții ei roz aveau o gaură mare pe buca stîngă. Lăsă halatul să-i alunece și rămase doar în chiloți. După care chiloții aterizară pe jos lîngă halat și ea se apucă să danseze din buric. Triunghiul de păr era aproape ascuns de burta care-i sălta și i se bălăngănea.

Din pricina transpirației, rimelul prinse să-i curgă. Brusc își îngustă ochii. Eu ședeam pe marginea patului. Sări pe mine înainte să pot face vreo mișcare. Își apăsă gura deschisă pe a mea. Avea gust de scuipat și de ceapă, și de vin stătut, și (mi-am imaginat eu) de sperma a patru sute de bărbați. Își vîrî limba în gura mea. Avea o limbă înțesată de salivă, am simțit că-mi vine să vărs și am împins-o de pe mine. Căzu în genunchi, îmi rupse fermoarul de la

pantaloni și, cît ai clipi, îmi luă în gură mădularul moale. Mi-l sugea pînă la plăsele și se unduia. Martha avea o fundiță galbenă în părul ei scurt, grizonat. Era plină de negi și de alunițe mari și cafenii pe gît și pe obraji.

Penisul mi se sculă; ea gemu și mă mușcă. Am scos un țipăt, am apucat-o de păr și am împins-o de pe mine. Stăteam în mijlocul camerei rănit și îngrozit. La radio se auzea o simfonie de Mahler. Înainte să mă pot ridica, ea fu din nou în genunchi și trecu la atac. Mă prinse cu sălbăticie de coaie cu ambele mîini. Tăbărî pe mine cu gura deschisă; capul îi sălta, sugea, îi zvîcnea. Chinuindu-mi groaznic coaiele în timp ce aproape că îmi mușcase jumătate din mădular, mă țintui pe podea. Plescăielile umplură camera, în vreme ce la radio cînta Mahler. Mă simțeam de parcă aș fi fost devorat de un animal feroce. Mădularul mi se sculă, plin de salivă și sînge. Asta o scoase din minți. Mi se părea că sînt halit de viu.

Dacă termin, mi-am zis cu disperare, n-o să mi-o iert niciodată.

M-am întins încercînd să o apuc de păr, însă ea mă înșfăcă din nou de coaie și mi le stoarse fără milă. Își înfipse dinții în penisul meu de parcă ar fi vrut să mi-l taie în două. Am zbierat, i-am dat drumul la păr și am căzut pe spate. Capul i se mișca neostoit înainte. Eram convins că limbile

pe care mi le dădea se auzeau în toată pensiunea.

— NU! am zbierat.

Ea insista cu o furie inumană. Am început să-mi dau drumul. Parc-ar fi supt măruntaiele unui şarpe prins în capcană. Era furie amestecată cu nebunie; îmi sugea sperma şi-o înghiţea gîlgîind.

Continua să se unduiască şi să sugă.

— Martha! Opreşte-te! Am terminat!

Ea nici nu se sinchisi. Aveai impresia că se transformase într-o uriaşă gură care devora tot. Se unduia şi sugea înainte. N-avea de gînd să se oprească.

— NU! am zbierat din nou...

De data asta, parcă sugea malţ de vanilie cu paiul.

M-am prăbuşit. Se ridică şi începu să se îmbrace. Cînta.

„Cînd iubiţica din New York îţi zice noapte bună
e dis-de-dimineaţă

noapte bună, dulceaţă,
e dis-de-dimineaţă

noapte bună, dulceaţă,
lăptarul e în drum spre casă..."

M-am ridicat în picioare clătinîndu-mă, m-am căutat în buzunarul din faţă al pantalonilor şi am găsit portofelul. Am scos 5 $

și i-am întins. Ea îi luă și îi îndesă între sîni, mă apucă în joacă încă o dată de coaie, le strînse, le dădu drumul și ieși în pași de vals din cameră.

17

Muncisem destul cît să strîng de un bilet de autobuz pînă în alt oraș și-mi mai și rămîneau cîțiva dolari de cheltuială. Am renunțat la slujbă, mi-am cumpărat o hartă a Statelor Unite și m-am apucat să o cercetez. În cele din urmă, am optat pentru New York.

Mi-am luat cu mine pe autobuz doi litri și jumătate de whisky, pe care îi țineam în valiză. Ori de cîte ori cineva se așeza lîngă mine și începea să vorbească, scoteam cîte-o sticlă și trăgeam o înghițitură zdravănă. În sfîrșit, am ajuns în New York.

Stația de autobuz se afla lîngă Times Square. Am pornit pe stradă cu vechitura mea de valiză. Era seară. Un furnicar de oameni ieșea în valuri de la metrou. Ca niște insecte nebune, fără chip, mă luau cu asalt, treceau peste mine și mă înconjurau din toate părțile cu o forță uriașă. Se buluceau și se împingeau unii în alții; scoteau niște sunete înfiorătoare.

M-am retras în dreptul unei intrări și am dat gata ultima sticlă.

Pe urmă am luat-o din loc, m-am înghesuit, mi-am croit drum cu coatele, pînă cînd am zărit un indicator cu locuri de cazare pe Third Avenue. Administratora era o bătrînă evreică.

— Am nevoie de o cameră, i-am spus.

— Ai nevoie de un costum, băiete.

— Sînt lefter.

— E un costum bun și nu costă mai nimic. Soțul meu ține croitoria de peste drum. Vino cu mine.

Am plătit camera, mi-am dus valiza sus. Pe urmă am însoțit-o la croitoria de peste drum.

— Herman, arată-i băiatului costumul.

— A, e un costum frumos.

Herman scoase costumul; era albastru închis, un pic purtat.

— Pare cam mic.

— Nu, nu, o să-ți vină bine.

Ieși cu costumul de după tejghea.

— Uite. Încearcă sacoul.

Herman mă ajută să-l iau pe mine.

— Vezi? Îți vine bine... Vrei să probezi și pantalonii?

Atîrnă de probă pantalonii pe mine, de la talie pînă în pămînt.

— Arată bine.

— Zece dolari.

— Sînt lefter.

— Șapte dolari.

I-am dat lui Herman cei șapte dolari și mi-am dus costumul sus în cameră. Am ieșit să cumpăr o sticlă de vin. Cînd m-am întors, am încuiat ușa, m-am dezbrăcat și m-am pregătit pentru prima mea noapte adevărată de somn din ultima vreme.

M-am vîrît în pat, am deschis sticla, mi-am potrivit perna la spate, îndoind-o, am răsuflat o dată adînc și am rămas în întuneric uitîndu-mă pe fereastră. Mă aflam singur pentru prima oară în ultimele cinci zile. Eram un tip care se hrănea cu singurătate; îmi era necesară precum altuia mîncarea sau apa. Fiecare nouă zi în care n-aveam parte de singurătate îmi slăbea puterile. Nu mă făleam cu singurătatea mea; eram însă dependent de ea. Întunericul camerei însemna pentru mine lumina soarelui. Am luat o dușcă de vin.

Brusc camera fu invadată de lumină. Se auzi un huruit și un vîjîit. Calea ferată suspendată trecea chiar prin dreptul ferestrei mele. Un tren se oprise acum pe ea. Am privit un șir de fețe new-yorkeze care m-au privit și ele, la rîndul lor. Trenul mai zăbovi puțin, după care tîșni mai departe. Se făcu din nou întuneric. Pe urmă, camera fu iarăși invadată de lumină. Am privit iarăși fețele. Părea o imagine a iadului, repetată la nesfîrșit. Fiecare nou tren plin de fețe era și mai urît, și mai dement, și mai chinuitor decît cel de dinainte. Am băut vinul.

Coșmarul persista: întuneric, apoi lumină; lumină, apoi întuneric. Am isprăvit vinul și am ieșit să-mi mai cumpăr. M-am întors, m-am dezbrăcat, m-am vîrît înapoi în pat. Sosirea și plecarea fețelor nu mai contenea; aveam senzația că eram bîntuit de o viziune. Eram vizitat de sute de diavoli, mai mulți decît Diavolul Însuși ar fi putut să suporte. Am băut și mai mult vin.

În cele din urmă, m-am ridicat și mi-am scos noul costum din dulap. Am îmbrăcat sacoul. Era strîmt. Părea mai mic decît fusese la croitorie. Dintr-o dată se auzi un pîrîit. Sacoul se despicase de-a lungul spatelui. Am scos de pe mine ceea ce mai rămăsese din el. Mai aveam totuși pantalonii. Mi i-am tras pe mine. În loc de fermoar, aveau nasturi; în timp ce încercam să-i închei, cusătura cedă la spate. M-am pipăit și mi-am simțit chiloții.

18

Patru sau cinci zile am cutreierat împrejurimile. Pe urmă am fost beat două zile. M-am mutat în Greenwich Village. Într-o zi am citit în rubrica lui Walter Winchell că O. Henry obișnuia să-și scrie operele la o masă într-un vestit bar al scriitorilor. Am găsit barul și am intrat căutînd ce?

Era la amiază. Eram singurul client, în ciuda editorialului lui Winchell. Iată-mă stînd singur, cu o oglindă mare, cu barul și cu barmanul.

— Îmi pare rău, domnule, nu vă putem servi.

Eram stupefiat, incapabil să scot o vorbă. Am așteptat o explicație.

— Sînteți băut.

Probabil că eram mahmur, dar nu mai pusesem băutură în gură de douăsprezece ore. Am mormăit ceva despre O. Henry și am plecat.

19

Părea o prăvălie pustie. Pe geam se afla un anunț: *Angajăm personal.* Am intrat. Un om cu o mustață subțire îmi zîmbi.

— Ia loc.

Îmi dădu un stilou și un formular. Am completat formularul.

— O! Facultate?

— Nu tocmai.

— Sîntem o firmă de publicitate.

— Da?

— Nu te interesează?

— Păi, cum să vă spun, eu mă ocup cu pictura. Știți, sînt *pictor.* Am rămas fără bani. Nu reușesc să-mi vînd lucrările.

— Am mai văzut noi mulți din ăștia.

— Nici mie nu-mi plac.

— Fruntea sus. Poate o să fii celebru după ce mori.

Îmi mai spuse că slujba presupunea program de noapte la început, dar că întotdeauna există o șansă de a promova.

I-am zis că-mi place munca de noapte. Îmi răspunse că pot să încep la metrou.

20

Mă așteptau doi tipi bătrîni. Ne-am întîlnit în pasaj, unde erau parcate vagoanele. Mi s-a dat un braț de postere din carton și un instrument mic din metal care arăta ca o cheie de conserve. Am urcat cu toții într-unul din vagoanele parcate.

— Uită-te la mine! îmi zise unul din cei doi tipi.

Sări pe scaunele prăfuite și începu să smulgă din mers posterele vechi cu cheia lui de conserve. Deci așa ajung chestiile alea acolo, m-am gîndit. Oamenii le pun acolo.

Fiecare poster era susținut de două rame de metal care trebuiau scoase cînd puneai un poster nou. Ramele erau flexibile și curbate după forma peretelui.

M-au lăsat și pe mine să încerc. N-am reușit să desprind ramele. Nici nu s-au clintit. În timp ce munceam, m-am tăiat la mîini cu muchiile ascuțite. Am început să sîngerez. În locul fiecărui poster scos, trebuia să așezi altul nou. Fiecare îți lua o grămadă de timp. Dura o veșnicie.

— Tot New York-ul e plin de gîndaci verzi, zise unul dintre tipi după o vreme.

— Zău?

— Zău. Prima dată în New York?

— Da.

— Nu știi că toți oamenii din New York au gîndaci dintr-ăștia verzi?

— Nu.

— Mda. Muierea a vrut să mă fută azi-noapte. I-am zis: „Nu, dragă, nici să nu te gîndești".

— Zău?

— Zău. I-am zis că o fac doar dacă-mi dă cinci dolari. Trebuie să mănînc carne de cinci dolari ca să-mi pun la loc sămînța.

— Și ți-a dat?

— No. Mi-a oferit o conservă de supă Campbell de ciuperci.

Ne-am continuat treaba pînă la capătul vagonului. Cei doi bătrîni se cățărară prin spate și începură să meargă spre celălalt vagon, parcat pe linia ferată la o înălțime de circa cincizeci de picioare. Ne aflam la patruzeci de picioare deasupra pămîntului și nu aveam nimic altceva pe care să

călcăm în afară de traverse. Am văzut că puteai cu usurință să alunecî printre ele și să cazi.

M-am dat jos din vagon și am început să calc fără grabă din traversă în traversă, cu cheia de conserve într-o mînă și cu posterele din carton în cealaltă. Un metrou ticsit cu pasageri se opri în apropiere; farurile îmi luminară drumul.

Apoi metroul se puse din nou în mișcare; am rămas în beznă. Nu vedeam nici traversele, nici spațiile dintre ele. Am așteptat.

Tipii ăia bătrîni strigară la mine de pe celălalt vagon:

— Hai odată! Grăbește-te! Avem o groază de lucru!

— Stați! Nu văd nimic!

— N-avem toată noaptea la dispoziție!

Ochii începură să mi se învețe cu întunericul. Încet și cu grijă, am mers mai departe. Cînd am ajuns la următorul vagon, am lăsat posterele jos și m-am așezat. Picioarele mi se înmuiaseră.

— Ce-ai pățit?

— Nu știu.

— Care-i problema?

— Poți să mori acolo sus.

— Încă n-a căzut nimeni pînă acum.

— Presimt că eu o s-o pățesc.

— E doar în imaginația ta.

— Știu. Cum ies de-aici?

— Drept înainte se află o scară. Dar trebuie să traversezi o mulțime de șine și să ai grijă la trenuri.

— Am înțeles.

— Și să nu cumva să calci pe a treia șină.

— Ce e asta?

— Prin ea trece curentul. E șina aurie. Arată ca aurul. O s-o vezi tu.

Am coborît pe șine și am început să pășesc cu precauție peste ele. Bătrînii nu mă pierdeau din ochi. Șina de aur era la locul ei. Am dat un pas mare peste ea.

Pe urmă aproape m-am prăbușit în jos pe scară. Am intrat în primul bar de peste drum.

21

Programul de lucru la fabrica de biscuiți pentru cîini era de la 4.30 p.m. la 1 a.m.

Mi s-au dat un șorț alb jegos și niște mănuși grele din canava. Mănușile erau arse și pline de găuri prin care mi se zăreau degetele. Am primit instrucțiuni din partea unui spiriduș fără dinți și suferind de cataractă la ochiul stîng; cataracta era alb-verzuie, străbătută de vinișoare albastre ca niște picioare de păianjen.

Trudea în slujba asta de nouăsprezece ani.

Mi-am luat în primire postul. Se auzi un șuierat și mașinăria se urni. Biscuiții pentru cîini începură să se miște. Aluatul era turnat în forme și apoi așezat pe grătare metalice masive cu margini de fier.

Am apucat un grătar și l-am introdus în cuptorul din spatele meu. M-am întors. Deja venise altul la rînd. Nu era chip să le încetinești mersul. Se opreau doar atunci cînd ceva stînjenea mașinăria. Dar asta nu se întîmpla prea des. Iar cînd se întîmpla, Spiridușul avea grijă să o repună imediat în funcțiune.

Flăcările cuptorului atingeau cincisprezece picioare înălțime. Interiorul cuptorului semăna cu un carusel. Pe fiecare raft încăpeau douăsprezece grătare. Cînd omul care păzea cuptorul (adică eu) isprăvea de umplut cîte un raft, lovea cu piciorul o manetă și roata se învîrtea, aducînd alt raft liber la rînd.

Grătarele erau nemaipomenit de grele. Să ridici un grătar din acela te putea da gata. Dacă te gîndeai că trebuie să faci asta opt ore, să ridici sute de grătare, n-o scoteai nicicînd la capăt. Biscuiți verzi, biscuiți roșii, biscuiți galbeni, biscuiți maro, biscuiți mov, biscuiți albaștri, biscuiți cu vitamine, biscuiți vegetali.

O astfel de slujbă storcea toată vlaga din tine. Te simțeai mai mult decît obosit, te simțeai extenuat. Spuneai chestii demente, aiuritoare. Păream dus cu sorcova: înjuram și trăncăneam și făceam glume și cîntam. Iadul ăla se zguduia de rîsete. Pînă și Spiridușul se distra.

Am muncit acolo cîteva săptămîni. Nu exista seară în care să nu mă îmbăt. Dar puțin îmi păsa; aveam o slujbă pe care nimeni n-o voia. După o oră de stat la cuptor, mă trezeam de-a binelea. Mîinile îmi erau pline de bășici și mă usturau. Iar ziua, în camera mea, în chinuri groaznice, îmi înțepam bășicile cu ace pe care le sterilizam mai întîi în foc.

Într-o seară, eram mai beat decît de obicei. Am refuzat să mai pontez.

— Gata, le-am zis.

Spiridușul era în stare de șoc.

— Și ce-o să ne facem, Chinaski?

— Ei...

— *Mai rămîi doar o singură noapte!*

L-am luat de după gît și am strîns; urechile i s-au făcut roz.

— Scîrbă mică, i-am zis. Și i-am dat drumul.

22

După ce am ajuns în Philadelphia, am găsit o pensiune și mi-am plătit o cameră pe o săptămînă înainte. Cel mai apropiat bar era vechi de cincizeci de ani. Se simțea miasma de urină, căcat și vomă a unei jumătăți de veac, urcînd prin podea în bar din closetele de dedesubt.

Era 4.30 după-amiaza. Doi bărbați se luaseră la bătaie în mijlocul barului.

Tipul din dreapta mea zicea că-l cheamă Danny. Cel din stînga era Jim.

Danny ținea între buze o țigară, care mocnea la capăt. O sticlă de bere goală se rostogoli prin aer. Îi atinse razant țigara și nasul. El nu se clinti și nici nu se întoarse să vadă cine azvîrlise sticla, ci scutură scrumul într-o scrumieră.

— A fost cît pe ce, javră ordinară! Mai încearcă o dată, și-o să-ți rup mîinile!

Toate scaunele erau ocupate. Se găseau acolo și cîteva femei, niște gospodine grase și cam proaste și două-trei cucoane cărora li se înecaseră corăbiile. Cum stăteam la bar, o fată se ridică și plecă împreună cu un tip. În cinci minute a fost înapoi.

— Helen! Helen! Cum ai făcut-o?

Ea rîse.

Numaidecît sări altul să o testeze.

— Trebuie să fie mişto. Vreau şi eu!

Plecară împreună. Helen se întoarse tot în cinci minute.

— Cred că are o pompă aspiratoare pe post de păsărică!

— Tre' să încerc şi eu, zise un tip bătrîn din capătul celălalt al tejghelei. Nu mi s-a mai sculat de la ultimul congres al lui Teddy Roosevelt.

Pe ăsta, Helen l-a rezolvat în zece minute.

— Vreau un sandviş, zise un tip gras. Cine se duce să-mi cumpere?

M-am oferit eu.

— Muşchi de vită cu de toate.

Mi-a dat bani.

— Păstrează restul.

M-am dus la chioşc. Apăru un gagiu bătrîn, cu o burtă umflată.

— Muşchi de vită cu de toate. Şi o sticlă de bere pînă e gata.

Mi-am băut berea, i-am dus sandvişul grasului din bar şi mi-am găsit alt loc. Un whisky mic ateriză în faţa mea. L-am dat pe gît. Mai veni unul. L-am băut şi pe ăsta. Tonomatul cînta.

Un gagiu tînăr, la vreo douăzeci şi patru de ani, se apropie din fundul barului.

— Am nevoie de cineva care să-mi cureţe jaluzelele, îmi zise.

— Nu mai spune.

— Tu ce faci?

— Nimic. Beau. Şi una şi alta.

— Ce zici de jaluzele?

— Cinci dolari.

— Eşti angajat.

I se spunea Billy-Boy. Billy-Boy se însurase cu patroana barului. Ea avea patruzeci şi cinci.

Îmi aduse două găleţi, apă cu detergent, cîrpe şi bureţi. Am dat jos jaluzelele, am scos şipcile şi m-am apucat.

— Băutura e gratis, zise Tommy, barmanul de noapte, cît timp munceşti.

— Un whisky mic, Tommy.

Era o treabă migăloasă; praful se întărise şi se transformase într-o crustă de murdărie. De cîteva ori m-am tăiat la mîini cu marginile şipcilor metalice. Apa cu detergent ardea.

— Un whisky mic, Tommy.

Am isprăvit un set de jaluzele şi le-am atîrnat. Clienţii barului îşi răsuciră capetele ca să-mi admire munca.

— Minunat!

— Sigur o să-i crească prestigiul.

— Probabil că o să scumpească băuturile.

— Un whisky mic, Tommy, am comandat.

Am dat jos un alt set de jaluzele şi le-am scos şipcile. L-am făcut pe Jim de douăzeci şi cinci de cenţi la jocurile mecanice, pe urmă am golit găleţile la budă şi le-am umplut cu apă curată.

Al doilea set a mers mai greu. M-am ales cu și mai multe răni. Cred că jaluzelele alea nu mai fuseseră curățate de zece ani. Am mai cîștigat douăzeci și cinci de cenți la jocuri, după care Billy-Boy mi-a trîmbițat să-mi continui treaba.

Helen trecu pe lîngă mine în drum spre closet.

— Helen, îți dau cinci dolari cînd termin aici. E destul?

— Cum să nu, doar că n-o să ți se mai scoale după ce-ai muncit atîta.

— O să mi se scoale.

— Mă găsești aici cînd se închide barul. Dacă o să mai poți, atunci n-o să-ți iau nici un ban!

— O să fie *tare ca piatra*, iubito.

Helen se cără la budă.

— Un whisky mic, Tommy.

— Hei, ia-o mai ușor, zise Billy-Boy, altfel n-o să fii în stare să-ți termini treaba în seara asta.

— Billy, dacă nu termin, poți să-ți ții dolarii.

— Batem palma. Ați auzit cu toții?

— Da, da, Billy, te-am auzit, zgîrie-brînză ce ești.

— E ultimul, Tommy.

Tommy mi-a întins whiskyul. L-am dat pe gît și m-am pus iar pe muncă. Mă zoream de unul singur. După mai multe whiskyuri, cele trei seturi de jaluzele erau la locul lor și străluceau.

— Gata, Billy, plata.

— N-ai terminat.

— Cum?

— Mai sînt trei geamuri în camera din spate.

— Camera din spate?

— Da. Unde se ţin petrecerile.

Billy-Boy îmi arătă camera din spate. Mai erau încă trei geamuri, cu încă trei seturi de jaluzele.

— Dublez preţul, Billy.

— Nu, ori le faci pe toate, ori nu primeşti nimic.

Am luat găleţile, am deşertat apa, le-am umplut cu apă curată, detergent şi am dat jos un set de jaluzele. Am scos şipcile, le-am aşezat pe o masă şi am început să mă holbez la ele.

Jim se ducea la budă. Se opri lîngă mine.

— Care-i problema?

— Încă o şipcă şi o să mă dea gata.

După ce Jim ieşi de la budă, se duse la bar şi îşi aduse berea. Se apucă să cureţe jaluzelele.

— Jim, las-o baltă.

M-am dus la bar şi mi-am mai luat un whisky. Cînd m-am întors, una dintre fete dădea jos un set de jaluzele.

— Ai grijă să nu te tai, i-am spus.

Cîteva minute mai tîrziu, în camera din spate se adunaseră patru sau cinci oameni care vorbeau şi rîdeau, chiar şi Helen venise

acolo. Cu toții munceau la jaluzele. Curînd, aproape toată lumea din bar migră în camera din spate. Am mai sorbit două whiskyuri. În sfîrșit, jaluzelele au fost gata și atîrnau la locul lor. Nu durase cine știe cît.

Străluceau de curățenie. Billy-Boy își făcu apariția:

— N-am de ce să te plătesc.

— Treaba e gata.

— Dar n-ai terminat-o tu.

— Nu fi de căcat, Billy, zise cineva.

Billy-Boy scoase cei 5 $ și mi-i întinse. Ne-am dus la bar.

— Băutură pentru toată lumea!

Am pus dolarii pe masă.

— Și, firește, una pentru mine.

Tommy se apucă să împartă băutură.

Mi-am golit paharul și Tommy luă cei 5 $.

— Ne datorezi 3,15 $.

— Trece-mi-i în cont.

— O.K., și cum îți mai zice?

— Chinaski.

— O știi pe aia cu polonezul care s-a dus la closet?

— O știu.

Băutura a curs pînă la ora închiderii. După ultimul pahar, m-am uitat în jurul meu. Helen o ștersese. Helen mă mințise.

O cățea și asta, nimic mai mult, mi-am zis, speriat de drumul lung și istovitor...

Am ieșit și am pornit spre pensiunea unde locuiam. Luna împrăștia o lumină

strălucitoare. Pașii mei răsunau pe strada pustie ca și cum cineva ar fi mers în spatele meu. M-am uitat în jur. Doar mi se păruse. Eram singur-singurel.

23

Cînd am ajuns în St. Louis era un frig cumplit, sta să ningă, însă mi-am găsit o cameră într-un loc curat și plăcut, o cameră dosnică, la etajul al doilea. Seara se lăsase de puțină vreme, iar eu treceam printr-una din crizele mele de depresie, așa că m-am dus la culcare devreme și, nu știu cum, am izbutit să adorm.

Cînd m-am trezit a doua zi dimineața, mi-era îngrozitor de frig. Nu mă puteam opri din tremurat. M-am ridicat din pat și am băgat de seamă că una dintre ferestre rămăsese deschisă. Am închis-o și m-am întors în pat. Am simțit că mă cuprinde greața. Am reușit să mai dorm încă o oră, iar apoi m-am trezit. M-am ridicat, m-am îmbrăcat, de-abia m-am tîrît spre baia de pe hol și am vomitat. M-am dezbrăcat și m-am vîrît iar în pat. Curînd, am auzit un ciocănit în ușă. N-am răspuns. Ciocănitul nu încetă.

— Da? am întrebat.

— Te simți bine?

— Da.

— Putem intra?

— Intrați.

Erau două fete. Una era puțin grăsuță, însă mignonă și strălucitoare, într-o rochie roz înflorată. Avea un chip plăcut. Cealaltă purta o curea lată, strîmtă, care-i scotea în evidență bustul foarte arătos. Avea părul lung, negru și un năsuc dulce; purta tocuri înalte, avea picioare perfecte și o bluză albă, cu un decolteu adînc. Avea ochi căprui închis, foarte întunecați și amîndouă mă priveau amuzate, tare amuzate.

— Eu sînt Gertrude, zise, și ea e Hilda.

Hilda prinse să roșească în timp ce Gertrude se apropia de patul meu.

— Te-am auzit la baie. Ești bolnav?

— Da. Dar nu e grav, sînt sigur. A rămas geamul deschis.

— Doamna Downing, proprietăreasa, îți pregătește o supă caldă.

— Nu e nevoie.

— O să-ți facă bine.

Gertrude se apropie și mai mult de pat. Hilda rămase pe loc, roz și imaculată și îmbujorată. Gertrude se legăna înainte și înapoi pe tocurile ei foarte înalte.

— Ești nou în oraș?

— Da.

— Nu te-ai înrolat?

— Nu.

— Cu ce te ocupi?

— Cu nimic.

— Nu muncești?

— Nu.

— Normal, îi zise Gertrude Hildei, uită-te la mîinile lui. Are cele mai frumoase mîini din lume. Poți să-ți dai seama că n-a muncit niciodată.

Doamna Downing, proprietăreasa, ciocăni la ușă. Era grasă și plăcută. Mi-am imaginat că soțul ei e mort, iar ea o persoană foarte credincioasă. Ducea un castron mare cu supă de vită, ținîndu-l sus în aer. Vedeam cum se ridicau aburii. Am luat castronul. Am schimbat amabilități. Da, soțul îi murise. Era foarte credincioasă. Îmi adusese și pîine prăjită, plus sare și piper.

— Vă mulțumesc.

Doamna Downing se uită la fete.

— Noi o să plecăm acum. Sperăm să vă faceți bine cît mai repede. Și sper de asemenea că fetele nu v-au deranjat prea tare.

— O, nici vorbă! am rînjit eu din castronul cu supă.

Chestia asta i-a plăcut.

— Haideți, fetelor.

Doamna Downing lăsă ușa deschisă. Hildei îi mai reuși o ultimă îmbujorare, îmi aruncă cel mai drăgălaș zîmbet, după care se cără. Gertrude mai rămase. Mă privea cum înghițeam supa.

— E bună?

— Vreau să vă mulțumesc tuturor. Toate astea... sînt atît de neobișnuite.

— Am plecat.

Se răsuci pe călcîie și se îndreptă fără grabă spre ușă. Fesele i se mișcau sub fusta neagră, strîmtă; avea picioare de aur. La ușă se opri și se întoarse, aruncîndu-mi o ultimă privire cu ochii ei întunecați, cuprinzîndu-mă în ei. Eram transfigurat, fermecat. În clipa în care îmi simți reacția, zvîcni din cap și izbucni în rîs. Avea un gît minunat și tot părul ăla negru. Ieși pe hol, lăsînd ușa întredeschisă.

Mi-am condimentat supa cu sare și piper, am fărîmițat bucățelele de pîine și m-am apucat să-mi alin suferința cu ea.

24

Am găsit un post de funcționar în comerț, într-un magazin de haine de damă. Pînă și în timpul celui de-al doilea război mondial, cînd se presupunea că era o criză de mînă de lucru, existau patru sau cinci solicitanți pentru fiecare slujbă. (Cel puțin pentru slujbele mărunte.) Am așteptat cu cererile de angajare completate. Cînd te-ai născut? Căsătorit? Necăsătorit? Serviciul

militar satisfăcut? Ultimul loc de muncă? Ultimele locuri de muncă? Motivul plecării? Completasem atît de multe formulare de angajare în ultima vreme, încît învățasem pe de rost răspunsurile corecte. Cum mă trezisem destul de tîrziu în dimineața aceea, am fost ultimul strigat. Un bărbat chel cu niște smocuri ciudate de păr ieșindu-i din urechi m-a intervievat.

— Da? mă întrebă, privindu-mă pe deasupra foii de hîrtie.

— Sînt scriitor, temporar în criză de inspirație.

— Vorbiți serios?

— Da.

— Sînteți sigur?

— Nu, nu sînt.

— Ce scrieți?

— Mai mult povestiri. Și am scris cam jumătate dintr-un roman.

— Un roman, chiar?

— Da.

— Cum se numește?

— „Robinetul defect al destinului meu".

— O, îmi place. Despre ce-i vorba?

— Despre tot.

— Despre tot? Adică, de pildă, și despre cancer?

— Și despre cancer.

— Dar despre nevastă-mea?

— Și despre ea.

— Nu mai spuneți. Și de ce vreți să lucrați într-un magazin de haine de damă?

— Întotdeauna mi-au plăcut damele în haine de damă.

— Sînteți în 4-F?

— Da.

— Arătați-mi carnetul de recrutare.

I-am arătat carnetul de recrutare. Mi l-a dat înapoi.

— Sînteți angajat.

25

Stăteam într-o pivniță. Pereții erau zugrăviți în galben. Împachetam hainele de damă în cutii de carton lungi cam de trei picioare și late cam de un picior sau un picior și jumătate. Era nevoie de o anumită îndemînare ca să împachetezi fiecare haină în așa fel încît să nu se șifoneze în cutie. Ca să nu se întîmple asta, foloseam umplutură de carton și pînză și primeam instrucțiuni precise. Utilizam serviciile Poștei SUA doar pentru livrări în afara orașului. Fiecare avea cîntarul lui propriu și mașina poștală de măsurat. Fumatul era interzis.

Larabee era funcționarul-șef. Klein era asistentul funcționarului-șef. Larabee conducea. Klein încerca să-l boicoteze pe

Larabee. Klein era evreu și proprietarii magazinului erau evrei și Larabee era agitat. Klein și Larabee se luau la harță și se băteau cît era ziulica de lungă și nici seara nu se potoleau. Apropo de seară. Problema era, în acele vremuri de război, statul peste program. Cei de la conducere preferau întotdeauna să exploateze neîncetat o mînă de oameni, în loc să angajeze mai mulți și astfel toată lumea să muncească mai puțin. Pentru șef, erai disponibil opt ore, însă el cerea mereu mai mult. Niciodată nu te trimitea acasă după șase ore, de exemplu. Așa ai fi putut să ai timp să te gîndești.

26

Ori de cîte ori ieșeam pe coridorul pensiunii, dădeam de Gertrude care părea să stea tot timpul acolo. Era perfectă, era sex pur și înnebunitor și ea știa lucrul ăsta și îl specula, ți-l dădea cu țîrîita și te lăsa să suferi pentru el. O făcea fericită. Nici eu nu mă simțeam prea rău. Ar fi putut cu ușurință să mă arunce afară și să nu-mi îngăduie să mă bucur nici măcar privind-o din cînd în cînd. Ca mai toți bărbații în situația asta, mi-am dat seama că n-o să

obțin nimic de la ea – discuții intime, călătorii nebunești cu montagne russe, plimbări lungi duminica după-amiaza – pînă nu îi făceam niște promisiuni bizare.

— Ești un tip ciudat. Petreci mult timp singur, nu-i așa?

— Da.

— Care-i necazul?

— Eram bolnav cu mult înainte să ne cunoaștem în dimineața aia.

— Și acum ți-e rău?

— Nu.

— Atunci care-i problema?

— Nu-mi plac oamenii.

— Și crezi că e bine?

— Probabil că nu e bine.

— Mă duci la film într-o seară?

— O să încerc.

Gertrude se legăna în fața mea; se legăna pe tocurile ei înalte. Se aplecă în față. Părticele din trupul ei mă atingeau. Însă pur și simplu nu puteam reacționa. Între noi doi se căsca un gol. Distanța era prea mare. Aveam senzația că îi vorbea unei persoane care dispăruse, care nu se mai afla acolo, care nu mai era vie. Ochii ei păreau să privească prin mine. Îmi era cu neputință să intru pe aceeași frecvență cu ea. Nu mă simteam rușinat, ci mai degrabă doar jenat și neputincios.

— Vino cu mine.

— Poftim?

— Vreau să-ți arăt dormitorul meu.

Am urmat-o pe Gertrude de-a lungul coridorului. Deschise ușa de la dormitorul ei și pătrunserăm înăuntru. Era o cameră deosebit de feminină. Pe patul încăpător se îngrămădeau animale de pluș. Toate animalele arătau uimite și mă priveau fix: girafe, urși, lei, căței. Mirosea a parfum. Totul era îngrijit și curat și părea moale și confortabil. Gertrude se apropie de mine.

— Îți place dormitorul meu?

— E drăguț. Ah, da, îmi place.

— Să nu cumva să-i spui doamnei Downing că te-am invitat aici, că o să fie scandalizată.

— N-o să-i spun.

Gertrude stătea acolo, tăcută.

— Trebuie să plec, i-am zis în cele din urmă. M-am apropiat de ușă, am deschis-o, am închis-o în urma mea și m-am întors la mine în cameră.

27

După ce am pierdut cîteva mașini de scris la casa de amanet, pur și simplu am renunțat la ideea de a mai avea una. Îmi copiam povestirile de mînă și le trimiteam așa. Le dactilografiam de mînă cu un stilou.

Am ajuns o mașină de scris manuală foarte rapidă. Atît de rapidă încît puteam să dactilografiez de mînă mai repede decît să scriu. Scriam cîte trei-patru povestiri pe săptămînă. Le păstram în cutia poștală. Mi-i imaginam pe redactorii de la *The Atlantic Monthly* și *Harper's* zicînd:

— Hei, încă o chestie de la maniacul ăla...

Într-o seară am dus-o pe Gertrude la un bar. Ședeam amîndoi de o parte a mesei și beam bere. Afară ningea. Mă simțeam un pic mai bine decît de obicei. Beam și pălăvrăgeam. Se scurse așa vreo oră. Am început să mă uit țintă în ochii Gertrudei și ea făcu la fel. *„În zilele noastre, un om bun e greu de găsit!"* zicea tonomatul. Gertrude își mișca trupul în ritmul muzicii, mișca din cap în ritmul muzicii și se uita în ochii mei.

— Ai o față tare ciudată, zise. De fapt nu ești urît.

— Funcționarul numărul patru, cel care-și vede de treabă.

— Ai fost îndrăgostit vreodată?

— Dragostea e pentru oamenii reali.

— Și tu pari real.

— Nu-mi plac oamenii reali.

— Nu-ți plac?

— Îi urăsc.

Am mai băut ceva, fără să ne spunem prea multe. Afară continua să ningă. Gertrude își întoarse capul și se uită lung

la mulțimea de oameni. Pe urmă se uită la mine.

— Nu e *drăguț*?

— Cine?

— Soldatul ăla de-acolo. Stă singur. Stă atît de *drept*. Și are toate medaliile alea la vedere.

— Hai să plecăm de-aici.

— Dar nu e tîrziu.

— Poți să mai rămîi.

— Nu, vreau să vin cu *tine*.

— Nu-mi pasă ce faci.

— Soldatul e de vină? Ești furios din cauza lui?

— Oh, la dracu'!

— E din cauza lui!

— Am plecat.

M-am ridicat de la masă, am lăsat bacșiș și m-am îndreptat către ușă. Am auzit-o pe Gertrude în spatele meu. Am pornit pe stradă prin ninsoare. Curînd, mă ajunse din urmă.

— Nici măcar n-ai luat un taxi! Prin zăpadă cu tocurile astea!

Nu i-am răspuns. Am lăsat în urmă cele patru-cinci clădiri pînă la pensiune. Am urcat scările cu ea lîngă mine. Apoi m-am îndreptat spre camera mea, am deschis ușa, am închis-o, mi-am scos hainele și m-am vîrît în pat. Am auzit-o în camera ei, aruncînd cu ceva în perete.

28

Continuam să-mi dactilografiez de mînă povestirile. Pe cele mai multe i le trimiteam lui Clay Gladmore, a cărui revistă new-yorkeză, *Frontfire*, o admiram. Plăteau doar cu 25 $ povestirea, însă Gladmore îl descoperise pe William Saroyan și pe mulți alții și fusese amicul lui Sherwood Anderson. Gladmore îmi trimitea înapoi multe din chestiile mele, însoțite de refuzuri semnate de el însuși. E adevărat că majoritatea nu erau prea lungi, dar sunau amabil și încurajator. Revistele mai mari foloseau scrisori de refuz tipărite. La Gladmore pînă și scrisorile tipărite păreau să răspîndească o anume căldură: „Vai, ce mult regretăm că aceasta e o scrisoare de refuz, dar..."

Așa că îl țineam pe Gladmore ocupat cu patru-cinci povestiri pe săptămînă. Între timp, stăteam în magazinul cu haine de damă, jos în pivniță. Klein încă nu-l eliminase pe Larabee; lui Cox, celălalt funcționar, nu-i păsa cine elimină pe cine, atîta timp cît se putea furișa la o țigară pe scară la fiecare douăzeci și cinci de minute.

Orele peste program deveniră ceva mecanic. În timpul liber, am început să beau din ce în ce mai mult. Ziua de lucru de opt ore era dusă pentru totdeauna. Dimineața, cînd

intrai pe ușă, puteai să te pregătești pentru cel puțin unsprezece ore. Asta se întîmpla și sîmbăta, care fusese o zi scurtă, dar se transformase într-o zi normală de lucru. Războiul era în toi, însă damele își cumpărau haine în draci...

Era după o zi de lucru de douăsprezece ore. Îmi îmbrăcasem haina, ieșisem din pivniță, îmi aprinsesem o țigară și mergeam de-a lungul coridorului spre ieșire, cînd am auzit vocea șefului:

— Chinaski!

— Da?

— Vino pînă aici.

Șeful meu fuma un trabuc lung și scump. Arăta odihnit.

— Acesta e prietenul meu, Carson Gentry.

Carson Gentry fuma și el un trabuc lung și scump.

— Și domnul Gentry e scriitor. Îl pasionează mult scrisul. I-am spus că ești scriitor și a vrut să te cunoască. Nu te superi, nu?

— Nu, nu mă supăr.

Ședeau amîndoi acolo uitîndu-se la mine și pufăind din trabucuri. S-au scurs așa cîteva minute. Trăgeau, suflau fumul și se uitau la mine.

— Vă deranjează dacă mă retrag? am întrebat.

— Nu, e în regulă, răspunse șeful meu.

29

Întotdeauna străbăteam pe jos drumul înapoi, căci pensiunea se afla la numai șase-șapte clădiri distanță. Copacii înșirați de-a lungul străzii arătau cu toții la fel: mici, răsuciți, aproape înghețați, despuiați de frunze. Îmi plăceau. Mergeam sub luna rece.

Scena aceea din birou îmi rămăsese în minte. Trabucurile acelea, hainele scumpe. M-am gîndit la fripturi gustoase, la lungi plimbări cu mașina pe drumuri ocolite care duceau la case frumoase. Huzur. Călătorii în Europa. Femei spilcuite. Erau ei cu mult mai deștepți decît mine? Singura diferență erau banii și dorința de a-i strînge.

Și eu o să reușesc! O să-mi economisesc mărunțișul, o să-mi vină o idee și o să fac un împrumut la bancă. O să angajez și o să concediez. O să-mi țin sticla de whisky în sertarul biroului. O să am o soție cu 40 la bust și cu un cur care o să-l facă pe vînzătorul de ziare din colț să-și dea drumul cînd o să-l vadă fîțîindu-se prin fața lui. O s-o înșel, iar ea o să-și dea seama, dar n-o să zică nimic, ca să poată trăi mai departe în casa mea și cu averea mea. O să concediez oamenii doar ca să le văd groaza pe chipuri. O să concediez femei care nu merită să fie date afară.

Asta e tot ce-i trebuie unui om: speranța. Lipsa speranței îl descurajează. Mi-am amintit de zilele din New Orleans cînd trăiam într-o vreme cu două batoane de ciocolată de cinci cenți pe zi ca să am timp de scris. Însă înfometarea, din păcate, nu ajută arta. Nu face decît să o îngreuieze. Sufletul unui om pornește din stomac. Un om poate să scrie mult mai bine după ce a mîncat o porție zdravănă de mușchi filé și a băut o stacană de whisky decît după ce a înghițit un baton de ciocolată de cinci cenți. Mitul artistului care moare de foame e o baliverna. Și odată ce îți dai seama că totul e o baliverna, devii înțelept și te apuci să-ți treci semenii prin foc și prin sabie. O să-mi clădesc un imperiu din oasele și din viețile oamenilor neajutorați, femei și copii – o să adaug la el fără oprire. *O să le arăt eu lor!*

Am ajuns la pensiunea unde locuiam. Am urcat scara spre camera mea. Am descuiat ușa, am aprins lumina. Doamna Downing îmi lăsase corespondența lîngă ușă. Era și un plic mare, cafeniu, de la Gladmore. L-am ridicat. Era greu din pricina manuscriselor respinse. M-am așezat și l-am deschis.

Dragă domnule Chinaski,

Vă înapoiem aceste patru povestiri, dar am păstrat *Sufletul meu îmbătat de bere e mai trist decît toți pomii de*

Crăciun morți ai lumii. Vă urmărim activitatea de multă vreme și sîntem foarte bucuroși să vă acceptăm această povestire.
Cu stimă,

Clay Gladmore

M-am ridicat de pe scaun, ținînd în mînă scrisoarea de acceptare. PRIMA. De la cea mai tare revistă literară din America. Niciodată lumea nu mi s-a arătat mai frumoasă, mai plină de promisiuni. M-am apropiat de pat, m-am așezat și am citit-o din nou. Am cercetat fiecare înfloritură din semnătura lui Gladmore. M-am ridicat, m-am dus la șifonier, am rezemat scrisoarea pe el. Pe urmă m-am dezbrăcat, am stins lumina și m-am vîrît în pat. Nu puteam să dorm. M-am ridicat, am aprins lumina, m-am dus la șifonier și am început să citesc din nou:

Dragă domnule Chinaski...

30

O vedeam adesea pe Gertrude pe coridor. Vorbeam cu ea, însă n-am mai invitat-o niciodată în oraș. Stătea foarte aproape de mine, legănîndu-se ușor și din cînd în cînd clătinîndu-se pe tocurile ei foarte înalte, de

parcă ar fi fost băută. Într-o dimineață de duminică, mă aflam pe pajiștea din fața pensiunii împreună cu Gertrude și Hilda. Fetele făceau bulgări de zăpadă, rîdeau și țipau și aruncau cu bulgări în mine. Cum nu trăisem niciodată într-o regiune cu zăpadă, la început am fost cam neîndemînatic, dar am învățat repede să fac bulgări de zăpadă și să-i azvîrl. Gertrude se învioră și începu să țipe. Era pur si simplu delicioasă. Ardea toată și strălucea. Pentru o clipă, am vrut să străbat pajiștea și să pun mîna pe ea. Însă am renunțat și am pornit-o pe stradă cu bulgării de zăpadă vîjîind pe lîngă mine.

Zeci de mii de tineri luptau în Europa și în China, în insulele Pacificului. Cînd se vor întoarce acasă, ea își va găsi unul. N-o să aibă nici o problemă. Nu cu trupul ăsta. Nu cu ochii ăștia. Nici Hilda n-o să aibă nici o problemă.

Începeam să simt că venise vremea să plec din St. Louis. M-am hotărît să mă întorc în Los Angeles; între timp, continuam să-mi copiez povestirile de mînă contra cronometru, să mă îmbăt și să ascult *A cincea* de Beethoven, *A doua* de Brahms...

Într-o seară, după lucru, m-am oprit la un bar din apropiere. Am stat și-am băut cinci sau șase beri, după care m-am ridicat

și am mai mers o clădire sau două pînă la pensiune. Cînd am trecut pe lîngă camera Gertrudei, am băgat de seamă că ușa era deschisă.

— Henry...

— Bună.

M-am apropiat, m-am uitat înăuntru.

— Gertrude, plec din oraș. Astăzi mi-am dat demisia.

— O, îmi pare rău.

— Ați fost drăguțe cu mine.

— Ascultă, înainte să pleci vreau să-l cunoști pe prietenul meu.

— Prietenul tău?

— Da, tocmai s-a mutat, stă chiar în capătul holului.

Am urmat-o. A ciocănit la ușă, iar eu am rămas în spatele ei. Ușa s-a deschis: pantaloni dungați de culoarea oului de rață; cămașă în carouri cu mîneci lungi; cravată. Mustață subțire. Ochi inexpresivi. Dintr-o nară îi curgea un firicel aproape invizibil de muci care se adunase pînă la urmă într-o biluță licărindă. Biluța se oprise pe mustață și curînd avea să înceapă să picure, dar deocamdată stătea acolo și reflecta lumina.

— Joey, zise ea, vreau să-l cunoști pe Henry.

Ne-am strîns mîinile. Gertrude păși înăuntru. Ușa se închise. M-am dus în cameră și am început să împachetez. Împachetatul era întotdeauna un moment plăcut.

31

Cînd am ajuns înapoi în Los Angeles, am găsit un hotel ieftin chiar lîngă Hoover Street și am lîncezit în pat și am băut. Am continuat să beau o bucată de vreme, trei sau patru zile. Nu mă puteam urni să citesc ofertele de serviciu. Numai gîndul că trebuie să stau în fața unui ins la un birou și să-l conving că vreau slujba aia, că sînt pregătit pentru ea, era mult prea mult pentru mine. Să spun drept, eram îngrozit de viață, de ceea ce trebuie să facă un om doar ca să mănînce, să doarmă și să se îmbrace. Așa că lîncezeam în pat și trăgeam la măsea. Lumea te pîndește tot timpul afară, însă atunci cînd bei măcar nu te înșfacă de gît.

Într-o seară, m-am dat jos din pat, m-am îmbrăcat și am ieșit în oraș. M-am trezit pe Alvarado Street. Am continuat să merg pînă am dat de un bar îmbietor și am intrat. Era aglomerat. La bar se afla numai un singur scaun liber. M-am așezat pe el. Am comandat scotch cu apă. În dreapta mea, stătea o gagică cu părul blond-închis, care începuse să pună pe ea, cu gîtul și obrajii lăsați, cu siguranță o beție; însă în trăsăturile ei se zăreau rămășițele unei frumuseți aparte și trupul arăta încă viguros și tînăr și bine proporționat. De fapt, avea

picioare lungi, minunate. Cînd tipa își termină băutura, am întrebat-o dacă nu mai dorește una. A spus că mai vrea. I-am cumpărat încă una.

— Sînt o grămadă de dobitoci aici, zise.

— Sînt peste tot, dar mai ales aici, am întărit eu.

Am mai plătit încă trei-patru rînduri. Nu vorbeam. În final i-am zis tipei:

— Asta a fost ultima. Sînt falit.

— Vorbești serios?

— Da.

— Ai unde să stai?

— Într-un apartament închiriat, încă două-trei zile.

— Și n-ai nici un ban? Sau ceva de băut?

— Nu.

— Vino cu mine.

Am urmat-o afară. Am băgat de seamă că avea un fund foarte mișto. Am mers împreună la cel mai apropiat magazin de băuturi. I-a zis vînzătorului ce voia: un litru jumate de Grandad, un bax de șase beri, două pachete de țigări, chipsuri, mai multe feluri de alune, tablete efervescente, un trabuc aromat. Vînzătorul făcu calculul.

— Trece-l în contul lui Wilbur Oxnard, zise ea.

— Așteaptă, spuse vînzătorul, trebuie să dau un telefon.

Vînzătorul formă un număr și vorbi cu cineva la telefon. După care puse receptorul în furcă.

— E-n ordine, zise.

Am ajutat-o să care pungile și am ieșit.

— Unde mergem cu toate astea?

— La tine acasă. Ai mașină?

Am condus-o la mașina mea. Îmi cumpărasem una dintr-un lot în Compton, cu treizeci și cinci de dolari. Avea arcurile rupte și radiatorul spart, însă mergea.

Am ajuns la mine acasă, am pus chestiile în frigider, am pregătit două băuturi, le-am adus în cameră, m-am așezat și mi-am aprins trabucul. Ședea în fața mea pe canapea, picior peste picior. Purta cercei verzi.

— Sculă-n basculă, zise.

— Poftim?

— Te crezi sculă-n basculă, te crezi nu știu ce mare rahat!

— Nu-i adevărat.

— Ba da, ba da. Văd din felul cum te porți. Dar tot îmi placi. Mi-ai plăcut de cum te-am văzut.

— Ridică-ți puțin rochia.

— Îți plac picioarele?

— Îhî. Ridică-ți puțin rochia.

Și-o ridică.

— Ah, Doamne, și mai sus, și mai sus!

— Ascultă aici, nu ești vreun maniac, nu? E unu' care se leagă de fete, le agață, dup-aia le duce la el acasă, le dezbracă și scrie cuvinte încrucișate pe corpul lor cu un briceag.

— Nu-s eu ăla.

— Mai sînt unii care te fut și dup-aia te ciopîrțesc în bucățele. Îți găsesc gaura curului înfundată într-o țeavă în Playa Del Rey și țîța stîngă într-un coș de gunoi la Oceanside...

— De mult nu mai fac chestia asta. Ridică-ți fusta mai sus.

Își trase fusta și mai sus. A fost ca și cum viața și rîsul ar fi început din nou pentru mine, ca și cum soarele ar fi răsărit iar. M-am apropiat, m-am așezat lîngă ea pe canapea și am sărutat-o. Pe urmă, m-am ridicat, am mai umplut două pahare și am deschis radioul pe KFAC. Am prins începutul de la ceva de Debussy.

— Îți place muzica asta? mă întrebă ea.

În timpul nopții, cum stăteam noi de vorbă, am căzut de pe canapea. Zăceam pe podea și mă holbam la picioarele alea minunate.

— Iubi, i-am zis, sînt un geniu, dar nimeni n-o știe în afară de mine.

Se uită în jos la mine.

— Mișcă-ți curul de jos, prostănacule, și adu-mi ceva de băut.

I-am adus un pahar și m-am cuibărit lîngă ea. Chiar că mă simțeam ca un prost. Mai tîrziu ne-am băgat în pat. Lumina era stinsă și m-am urcat pe ea. Am împins o dată sau de două ori, după care m-am oprit.

— Apropo, cum te cheamă?
— Ce dracu' mai contează? veni răspunsul.

32

O chema Laura. Era 2 după-amiaza și mergeam pe aleea din spatele magazinului de mobilă de pe Alvarado Street. Căram valiza după mine. În spate se înălța o casă mare, albă, din lemn, cu două etaje, veche, cu zugrăveala cojită.

— Fereștc-te într-o parte, îmi zise ea. Pe la jumătatea scărilor are o oglindă în care poate să vadă cine e la ușă.

Laura sună, iar eu m-am ascuns în dreapta ușii.

— Lasă-l să mă vadă doar pe mine și, cînd țăcănc interfonul, o să împing ușa și tu o să vii după mine înăuntru.

Interfonul țăcăni și Laura împinse ușa. Am urmat-o înăuntru, lăsîndu-mi valiza la piciorul scărilor. Wilbur Oxnard stătea pe ultima treaptă de sus și Laura o luă la fugă spre el. Wilbur era un tip bătrîn, cu părul cărunt și cu un singur braț.

— Iubitule, ce mă *bucur* să te văd!

Wilbur o cuprinse pe Laura cu singurul său braț și o sărută. Cînd se desprinse de ea, mă zări.

— Cine-i tipul ăla?

— A, Willie, vreau să-ți prezint un prieten de-al meu.

— Salut, i-am zis.

Willie nu-mi răspunse.

— Wilbur Oxnard, Henry Chinaski, făcu Laura prezentările.

— Îmi pare bine să te cunosc, Wilbur, i-am zis.

Wilbur tot nu-mi răspunse. În cele din urmă, spuse:

— Bine, hai sus.

Am traversat în urma lor camera din față. Pe dușumea stăteau împrăștiate o mulțime de monede, de cinci cenți, de zece cenți, de douăzeci și cinci de cenți, de cincizeci de cenți. O orgă electronică domnea în mijlocul camerei. I-am urmat în bucătărie și ne-am așezat la o masă pe care se afla micul dejun. Laura m-a prezentat celor două femei de la masă.

— Henry, ea e Grace și ea e Jerry. Fetelor, el e Henry Chinaski.

— Bună, zise Grace.

— Îmi pare bine, zise Jerry.

— Încîntat, doamnelor.

Sorbeau whisky stins cu bere. În mijlocul mesei se afla un vas cu măsline negre și verzi, ardei iuți și felii de țelină. M-am întins și am luat un ardei iute.

— Servește-te, zise Wilbur, arătînd spre sticla de whisky. Așezase deja o bere în fața mea. Mi-am turnat un whisky.

— Cu ce te ocupi? mă întrebă Wilbur.

— E scriitor, zise Laura. A publicat în reviste.

— Ești scriitor? mă întrebă Wilbur.

— Cîteodată.

— Am nevoie de un scriitor. Ești bun?

— Fiecare scriitor se crede bun.

— Am nevoie de cineva care să scrie un libret pentru o operă pe care am compus-o. Se numește „Împărat în San Francisco". Știai că a existat un tip care a vrut să fie împărat în San Francisco?

— Nu, nu știam.

— E foarte interesant. O să-ți dau o carte despre asta.

— Bine.

Am rămas tăcuți o vreme, continuînd să bem. Toate fetele aveau în jur de treizeci și cinci de ani, erau atrăgătoare și foarte sexy și își dădeau seama de asta.

— Îți plac draperiile? mă întrebă el. Fetele le-au făcut pentru mine. Fetele sînt foarte talentate.

M-am uitat la draperii. Erau grețoase. Pline de căpșune roșii, imense, înconjurate de tulpini ca niște tuburi.

— Îmi plac, i-am zis.

Wilbur mai scoase niște bere, iar sticla de whisky mai trecu o dată pe la fiecare.

— Nu-ți face griji, zise Wilbur, mai e o sticlă în afară de asta.

— Mulțam, Wilbur.

Se uită la mine.

— Mi se înțepenește brațul.

Își ridică brațul și își mișcă degetele.

— De-abia mai pot să-mi mișc degetele, cred că o să mor. Doctorii nu reușesc să priceapă ce am. Fetele cred că glumesc, rîd de mine.

— Eu nu cred că glumești, i-am zis, eu te cred pe cuvînt.

Am mai băut cîteva pahare.

— Îmi placi, zise Wilbur, se vede că ești umblat, se vede că ai clasă. Cei mai mulți oameni n-au clasă. Tu însă ai.

— Habar n-am ce-i aia să ai clasă, i-am zis, dar sînt umblat.

— Să mergem dincolo. Vreau să-ți cînt cîteva arii din operă.

— Bine, am zis.

Am mai deschis o sticlă de trei sferturi, am mai scos niște bere și ne-am dus în cealaltă cameră.

— Nu vrei să-ți fac niște supă, Wilbur? întrebă Grace.

— Cine-a mai auzit să mănînci supă la orgă? îi răspunse el.

Am rîs cu toții. Tuturor ne plăcea de Wilbur.

— De cîte ori se îmbată, aruncă bani pe jos, îmi șopti Laura. Ne spune chestii nasoale și aruncă în noi cu monede. Zice că asta meritățm. Poate să fie foarte rău.

Wilbur se ridică, se duse în dormitor, ieși purtînd o beretă de marinar și se așeză la orgă. Începu să cînte cu singurul său braț și cu degetele bolnave. Cîntă foarte zgomotos. Stăteam acolo sorbind din pahare și ascultîndu-l. Cînd termină, am aplaudat.

Wilbur se răsuci în scăunel.

— Aseară, toate fetele erau aici, zise, și la un moment dat cineva a strigat „RAZIE!" Trebuia să le vezi cum au luat-o la goană, unele în fundul gol, unele în chiloți și sutien, toate au luat-o la fugă și s-au ascuns în garaj. A fost de comă. Eu stăteam aici sus și ele s-au strecurat în vîrful picioarelor înapoi, una cîte una, din garaj. Zău, a fost de tot *hazul*!

— Cine a strigat „RAZIE"? am întrebat.

— Eu, îmi răspunse.

După care se ridică și se duse în dormitorul lui și începu să se dezbrace. Îl vedeam cum stă pe marginea patului în chiloți. Laura a intrat și s-a așezat pe pat lîngă el și l-a sărutat. Apoi a ieșit, iar Grace și Jerry au intrat și ele. Laura făcu un semn spre piciorul scărilor. Am coborît și mi-am adus valiza sus.

33

Cînd ne-am trezit, Laura mi-a povestit despre Wilbur. Era 9.30 a.m. și casa stătea cufundată în liniște.

— E milionar, mi-a zis, nu te lăsa păcălit de casa asta veche. Bunicul lui a cumpărat tot pămîntul de aici și la fel a făcut și taică-său. Grace e tipa lui, dar îi face multe zile fripte. Dar și el e o javră încăpățînată. Îi place să aibă grijă de fetele din baruri care nu au unde să doarmă. Însă tot ce le oferă e mîncare și un pat, niciodată nici un sfanț. Iar de băut capătă numai cînd bea și el. Totuși Jerry l-a păcălit într-o seară. I se sculase și o fugărea în jurul mesei și ea i-a zis: „Nu, nu, și iar nu, doar dacă îmi dai cincizeci de dolari pe lună cît o să trăiesc!" Pînă la urmă el a semnat o hîrtie și poți să-ți închipui că s-a ajuns la tribunal? E obligat să-i plătească cincizeci de dolari pe lună și s-a hotărît că, atunci cînd o să moară, familia lui va trebui să o plătească în continuare.

— Foarte bine, am zis.

— Totuși Grace e preferata lui.

— Dar tu?

— Nu pentru mult timp.

— Asta-i bine, pentru că îmi placi.

— Chiar?

— Chiar.

— Acum, fii atent. Dacă în dimineața asta apare cu bereta de marinar pe cap, bereta aia de căpitan, asta înseamnă că ieșim cu iahtul. Doctorul i-a zis să-și cumpere un iaht pentru sănătate.

— E mare?

— Firește. Ascultă, tu ai cules de pe jos toate monedele alea azi-noapte?

— Da, cu, am zis.

— Ar fi bine să mai și lași cîteva.

— Cred că ai dreptate. Să le pun la loc?

— Dacă mai apuci.

Mă ridicasem din pat și începusem să mă îmbrac, cînd Jerry năvăli în dormitor.

— Stă în fața oglinzii și își aranjează bereta. Ieșim cu iahtul!

— O.K., Jerry, zise Laura.

Am început amîndoi să ne îmbrăcăm. Am fost gata la timp. Wilbur nu scotea nici o vorbă. Era mahmur. L-am urmat la parter, iar apoi în garaj, unde ne-am urcat într-o mașină incredibil de veche. Era atît de veche, că avea un scaun rabatabil. Grace și Jerry s-au urcat în față lîngă Wilbur, iar eu și Laura ne-am așezat pe scaunul rabatabil. Wilbur ieși cu spatele, o luă spre sud pe Alvarado și iată-ne pe drum spre San Pedro.

— E mahmur și n-are chef de băut și, atunci cînd el nu bea, vrea ca toți ceilalți să facă la fel, lepădătura. Așa că ai grijă, zise Laura.

— La dracu', trebuie să beau ceva.

— Cu toții trebuie să bem ceva, spuse ea. Scoase o sticlă din poșetă și deșurubă capacul. Apoi mi-o întinse.

— Ai răbdare să ne verific în oglinda retrovizoare. Dup-aia, cum se uită iar în față, trage repede o dușcă.

Curînd am surprins ochii lui Wilbur cercetîndu-ne în oglinda retrovizoare. Pe urmă se uită din nou în față. Am tras o dușcă și m-am simțit mult mai bine. I-am întins sticla Laurei. Ea așteptă ca ochii lui Wilbur să privească în oglindă și apoi iarăși în față. Luă și ea o înghițitură. Era o călătorie plăcută. Cînd am ajuns în San Pedro, sticla era goală. Laura scoase niște gumă, eu mi-am aprins o țigară și ne-am dat jos din mașină. În timp ce o ajutam pe Laura să coboare din scaunul rabatabil, fusta i se ridică și i-am zărit picioarele alea lungi, învelite în ciorapi de nailon, genunchii, gleznele subțiri. Am simțit că mi se scoală și am privit întinderea apei. Iată iahtul: *The Oxwill*. Era cel mai impunător din port. O barcă micuță cu motor ne transportă pînă la el. Am urcat la bord. Wilbur flutură mîna către niște amici barcagii și niște lucrători de la debarcader, după care se uită la mine.

— Cum te simți?

— Grozav, Wilbur, grozav... ca un împărat.

— Vino cu mine, vreau să-ți arăt ceva.

Am mers în spatele vasului și Wilbur se aplecă și trase de un inel. Apoi dădu la o parte o prelată. Sub ea se aflau două motoare.

— Vreau să-ți arăt cum să pornești motorul ăsta de rezervă în caz că se întîmplă ceva. Nu e greu. Pot să-l pornesc cu o singură mînă.

Stăteam acolo plictisit, în timp ce Wilbur trăgea de o frînghie. Am dat din cap și i-am zis că am priceput. Dar n-am scăpat, a trebuit să aștept răbdător să-mi arate cum se ridică ancora și cum se pleacă din doc, cînd tot ce voiam era încă ceva de băut.

În cele din urmă, vasul se desprinse de țărm, iar Wilbur stătea la cîrmă, în cabină, cu bereta de marinar pe cap. Fetele se înghesuiră în jurul lui.

— Hai, Willie, lasă-mă și pe mine la cîrmă!

— Willie, și *eu* vreau la cîrmă!

Eu nu i-am cerut să mă lase la cîrmă. Nu voiam la cîrmă. Am urmat-o pe Laura jos, la cabine. Arătau ca niște camere de hotel de lux, numai că aveau paturi suprae tajate, nu paturi normale. Am deschis frigiderul. Gemea de mîncare și băutură. Am găsit o sticlă de whisky de trei sferturi începută și am scos-o afară. Am băut puțin whisky cu apă. Părea un trai decent. Laura deschise casetofonul și am ascultat ceva ce se numea „Retragerea lui Bonaparte". Laura

arăta senină. Era fericită și zîmbitoare. M-am aplecat și am sărutat-o și mi-am plimbat mîna pe piciorul ei. Apoi am auzit motorul oprindu-se și Wilbur își făcu apariția pe scări.

— Ne întoarcem, zise. Cu bereta pe cap, semăna cu un căpitan de vas foarte sever.

— De ce? întrebă Laura.

— Iar a apucat-o starea aia. Mi-e frică să nu sară peste bord. Nu vrea să vorbească cu mine. Nu face decît să stea acolo și să privească în gol. Nu știe să înoate. Mi-e frică să nu sară în ocean.

— Ascultă, Wilbur, zise Laura, nu trebuie decît să-i dai zece dolari. I se rup ciorapii.

— Nu, o să ne întoarcem. Și în afară de asta, voi v-ați cam întrecut cu băutura!

Wilbur urcă scările. Motorul tuși, iar vasul făcu o întoarcere și pornirăm înapoi spre San Pedro.

— Așa se întîmplă de fiecare dată cînd încercăm să mergem la Catalina. Pe Grace o apucă starea aia și stă acolo și se holbează la ocean, cu eșarfa aia legată la cap. În felul ăsta obține diferite chestii de la el. Dar niciodată nu plănuiește să sară. Nu poate să sufere apa.

— Păi, am zis, atunci hai să mai bem ceva. Cînd mă gîndesc că trebuie să scriu versuri pentru opera lui Wilbur, îmi dau seama cît de dezgustătoare a ajuns viața mea.

— La urma urmei, putem să bem tot, zise Laura, oricum s-a enervat.

Jerry coborî și ni se alătură.

— Grace e supărată pentru ăia cincizeci de dolari pe lună pe care-i scot de pe curul lui. La dracu', nu e deloc ușor. Cum dispare ea, javra aia bătrînă se suie pe mine și începe să-mi dea la buci. Niciodată nu-i ajunge. E speriat că o să crape și vrea să fută cît mai poate.

Își goli paharul și își mai turnă unul.

— N-ar fi trebuit să-mi las slujba din Sears Roebuck. O duceam bine.

Am băut cu toții pentru asta.

34

Pe cînd intram în doc, Grace ni se alăturase și ea. Tot mai avea eșarfa legată în jurul capului și tot nu vorbea, în schimb trăgea la măsea. Ceea ce, de altfel, făceam cu toții. Toată lumea pilea, cînd Wilbur se ivi pe scări. Rămase acolo, uitîndu-se la noi.

— Mă întorc imediat, zise.

Asta se petrecu la amiază. Am așteptat, continuînd să bem. Fetele au început să se certe despre cum ar trebui să se poarte cu Wilbur. M-am urcat într-un pat supraetajat

și am adormit. Cînd m-am trezit, era seară, aproape noapte și se lăsase frigul.

— Unde e Wilbur? am întrebat.

— Nu s-a mai întors, mi-a răspuns Jerry, e cu capsa pusă.

— O să se întoarcă el, a zis Laura, Grace e aici.

— Mi se rupe dacă nu se mai întoarce, zise Grace. Avem aici atîta mîncare și băutură că ne-ajunge să hrănim toată armata egipteană pe o lună.

Așa că iată-mă în cel mai mare iaht din port împreună cu trei femei. Însă era al naibii de frig. Sufla briza rece a oceanului. M-am dat jos, am tras o dușcă și m-am tîrît înapoi în pat.

— Doamne, ce frig îmi e, zise Jerry, lasă-mă să vin și eu acolo la căldurică.

Își azvîrli pantofii și se cățără în pat, lîngă mine. Laura și Grace se amețiseră și se certau din nu știu ce motiv. Jerry era micuță și rotundă, foarte rotundă, genul plinuță. Se împinse în mine.

— Doamne, ce frig îmi e. Ia-mă în brațe.

— Dar Laura... am zis.

— Dă-o naibii pe Laura.

— Vreau să zic că poate să facă scandal.

— N-o să facă. Doar sîntem prietene. Uite. Jerry se ridică în capul oaselor. Laura, Laura...

— Ce e?

— Uite, încerc să mă încălzesc. Ai ceva împotrivă?

— E-n regulă, zise Laura.

Jerry se cuibări la loc sub pătură.

— Vezi, a zis că e O.K.

— Bine, am spus. I-am pus mîna pe cur și am sărutat-o.

— Numai nu mergeți prea departe, a zis Laura.

— Nu face decît să mă țină în brațe, îi spuse Jerry.

I-am băgat mîna sub rochie și am încercat să-i trag în jos chiloții. Nu era o treabă ușoară. Cînd, în sfîrșit, s-a descotorosit de ei, eram mai mult decît excitat. Limba ei îmi intra și-mi ieșea din gură. Ne străduiam să părem nepăsători, în timp ce o făceam printr-o parte. De cîteva ori, mi-a alunecat afară, dar Jerry a vîrît-o la loc.

— Nu mergeți prea departe, repetă Laura.

Îmi alunecă din nou afară și Jerry o apucă și o strînse.

— Doar mă ține în brațe, i-am zis Laurei.

Jerry chicoti și și-o vîrî la loc înăuntru. De data asta nu mai alunecă afară. Eram tot mai înnebunit.

— Cățea, i-am șoptit, te iubesc.

Și mi-am dat drumul. Jerry coborî din pat și intră în baie. Grace pregătea sandvișuri cu mușchi de vită, salată de cartofi, felii de roșii, cafea și plăcintă cu mere. Tuturor ne era foame.

— Ce bine m-am încălzit, zise Jerry. Henry e o pernă electrică pe cinste.

— Mor de frig, zise Grace. Mă gîndesc să încerc și eu perna aia electrică. Te superi, Laura?

— Nu mă supăr. Numai nu mergeți prea departe.

— Cît de departe e prea departe?

— Știi la ce mă refer.

După ce am mîncat, m-am vîrît în pat și Grace veni și ea lîngă mine. Era cea mai înaltă dintre toate trei. Niciodată nu mai fusesem în pat cu o femeie atît de înaltă. Am sărutat-o. Limba ei reacționă. Femeile, m-am gîndit, femeile sînt o comoară. Ce ființe fermecătoare! I-am băgat mîna sub fustă și i-am tras de chiloți. Aveau de străbătut un drum lung.

— Ce dracu' faci? șopti ea.

— Îți scot chiloții.

— De ce?

— Pentru că am de gînd să te fut.

— Nu vreau decît să mă încălzesc.

— Am de gînd să te fut.

— Laura e prietena mea. Și sînt femeia lui Wilbur.

— Am de gînd să te fut.

— Ce tot faci acolo?

— Încerc să ți-o bag.

— Nu!

— Fir-ar să fie, ajută-mă.

— Bagă-ți-o singur.

— Ajută-mă.

— Bagă-ți-o singur. Laura e prietena mea.

— Ce-are a face una cu alta?

— Poftim?

— Las-o baltă.

— Ascultă, încă nu sînt excitată.

— Ți-am băgat degetul.

— Ah, ia-o mai ușor. Fii respectuos cu o doamnă.

— Am înțeles, am înțeles. Acum e mai bine?

— E mai bine. Mai sus. Acolo. Acolo! Așa...

— Hei, fără fichi-fichi, zise Laura.

— Fără, doar o încălzesc.

— Mă întreb dacă Wilbur o să se mai întoarcă, zise Jerry.

— Mi se rupe dacă se mai întoarce sau nu, am zis, intrînd în Grace.

Ea scoase un geamăt. Era bine. Împingeam fără grabă, măsurîndu-mi mișcările. Nu mi-a scăpat, cum mi se întîmplase cu Jerry.

— Scîrbă împuțită, zise Grace, jigodie, Laura e prietena mea.

— Te fut, i-am zis, simți cum chestia aia intră și iese din tine, intră și iese, intră și iese, intră și iese, fleoșc, fleoșc, fleoșc.

— Nu mai vorbi așa, îmi vine să mă urc pe pereți.

— Te fut, am zis, te fut, fut, fut, ne futem, ne futem, ne futem. Ah, e atît de *murdar*, atît de jegos, futaiul futaiul futaiul ăsta...

— Dracu' să te ia, taci odată.

— Mi se umflă tot mai tare, o simți?

— Da, da...

— O să termin. Doamne, Dumnezeule, o să termin...

Am terminat și mi-am scos-o.

— M-ai violat, jigodie, m-ai violat, șopti ea. Ar trebui să te spun Laurei.

— Haide, dă-i drumul. Și-ți închipui că o să te creadă?

Grace se dădu jos din pat și se duse la baie. M-am șters cu cearșaful, mi-am tras pantalonii și am sărit din pat.

— Hei, fetelor, știți să jucați zaruri?

— De ce avem nevoie? întrebă Laura.

— Eu am zarurile. Aveți niște bani la voi? E nevoie de zaruri și de bani. O să vă arăt. Scoateți banii și așezați-i în fața voastră. Nu vă jenați dacă n-aveți prea mulți. Nici eu n-am prea mulți. Sîntem cu toții prieteni, nu-i așa?

— Da, zisc Jerry, sîntem prieteni.

— Da, zise Laura, sîntem prieteni.

Grace ieși din baie.

— Ce-a mai făcut jigodia?

— O să ne învețe să jucăm zaruri, zise Jerry.

— „Să dăm cu zarul" e termenul corect. Fetelor, o să vă arăt cum *se dă cu zarul*.

— Nu mai spune, zău?

— Zău, Grace, mișcă-ți fundul ăla înalt încoace și o să-ți arăt cum se face...

O oră mai tîrziu, le luasem aproape toți banii, cînd Wilbur Oxnard apăru pe neașteptate pe scări. Așa ne găsi Willie cînd se întoarse – beți și jucînd barbut.

— *Nu admit să jucați jocuri de noroc pe vasul ăsta!* țipă el de la piciorul scărilor.

Grace, care stătea în genunchi, se ridică și traversă camera, îl cuprinse în brațe și își vîrî limba ei lungă în gura lui, apoi îl apucă de părțile intime.

— Unde-a fost Willie-al meu și-a lăsat-o pe Gracie singură-singurică pe barca asta așa de mare? Mi-a fost așa de dor de Willie-al meu.

Willie intră zîmbind în cabină. Se așeză la masă și Grace scoase încă o sticlă de trei sferturi de whisky și o deschise. Wilbur turnă în pahare. Se uită la mine:

— A trebuit să mă întorc și să mai modific niște pasaje din operă. Mai vrei să scrii libretul?

— Libretul?

— Versurile.

— Să fiu sincer, Wilbur, nu m-am prea gîndit la el, dar dacă vorbești serios, o să mă apuc.

— Vorbesc serios, zise.

— Încep de mîine, i-am promis.

În clipa aceea, Grace se întinse pe sub masă și îl desfăcu la prohab. Se anunța o noapte de pomină pentru toți cei care ne aflam acolo.

35

Cîteva zile mai tîrziu, stăteam la bar, în The Green Smear, cu Grace și Laura, cînd Jerry își făcu apariția.

— Whisky cu sifon, îi zise barmanului.

Cînd băutura sosi, Jerry rămase uitîndu-se țintă la ea.

— Ascultă, Grace, n-ai fost aseară. Am fost doar eu cu Wilbur.

— Nu-i nimic, dragă, am avut o trebușoară de rezolvat. Îmi place să-l fac pe bătrîn să-și dea cu presupusul.

— Grace, era tare, tare deprimat. Henry nu era acolo, Laura nu era acolo. N-avea cu cine să vorbească. Am încercat să-l ajut.

Laura și cu mine dormiserăm acasă la barman, după o petrecere care ținuse toată noaptea. De acolo, veniserăm direct la bar. Nu începusem să lucrez la libret, iar Wilbur nu-mi dădea pace. Voia să citesc toate prostiile alea de cărți. Renunțasem să mai citesc ceva cu mult timp în urmă.

— Nu se oprea din băut. A luat-o pe votcă. A început să bea votcă goală. Mă tot întreba unde ești, Grace.

— Așa ceva ar putea să fie dragoste, replică Grace.

Jerry își termină whiskyul cu sifon și comandă încă unul.

— Nu voiam să bea prea mult, zise, așa că atunci cînd s-a făcut mangă, i-am luat sticla de votcă, am vărsat o parte din ea și am amestecat restul cu apă. Dar băuse deja o groază din porcăria aia. Îi tot ziceam să vină la culcare...

— Da, și? întrebă Grace.

— Îi tot ziceam să vină la culcare, dar el nu voia. Era atît de luat, că a trebuit să beau și eu. Oricum, mi s-a făcut somn, mi s-a urcat și mie la cap și l-am lăsat în scaunul ăla, cu vodca lui cu tot.

— Nu l-ai dus în pat? întrebă Grace.

— Nu. Dimineața m-am dus la el și l-am găsit tot în scaunul ăla, cu vodca lîngă el. „Bună dimineața, Willie", i-am zis. Niciodată n-am mai văzut niște ochi atît de frumoși. Fereastra era deschisă și în ei se oglindea lumina soarelui și tot sufletul lui.

— Știu, zise Grace, Willie are ochi frumoși.

— Nu mi-a răspuns. N-am putut să-l fac să vorbească. M-am dus la telefon și l-am sunat pe fratele lui, știi tu, doctorul ăla care se droghează. Fratele lui a venit, s-a uitat la el și a pus mîna pe telefon și am stat acolo pînă cînd au apărut doi tipi și i-au închis ochii lui Willie și au înfipt un ac în el. Pe urmă, am stat și am vorbit un timp, pînă ce unul dintre tipi s-a uitat la ceas și a zis „O.K." și s-au ridicat, l-au luat pe Willie de pe scaun și l-au întins pe o targă. Pe urmă, l-au cărat de acolo și asta a fost.

— Căcat, zise Grace, sînt terminată.

— Voi sînteți terminate, zise Jerry, eu tot o să capăt cincizeci pe lună.

— Plus băuturica, pizdă grasă, zise Grace.

— Plus băuturica, pizdă grasă, îi răspunse Jerry.

Laura și cu mine ne-am dat seama că și noi sîntem terminați. Nu mai era nevoie să o spunem.

Cu toții stăteam acolo la bar, încercînd să ne gîndim la următoarea mișcare.

— Mă întreb, zise Jerry, dacă nu l-am omorît eu.

— Cum să-l omori?

— Cînd i-am amestecat vodca cu apă. Întotdeauna o bea goală. S-ar putea ca apa să-l fi omorît.

— S-ar putea, am zis.

Apoi i-am făcut semn barmanului.

— Tony, am zis, vrei, te rog, să-i servești acestei doamne grăsuțe o votcă cu apă?

Grace n-a găsit prea amuzant ce spusesem.

N-am văzut cu ochii mei, dar din ce am auzit după aceea, Grace a plecat direct la casa lui Wilbur și s-a apucat să bată în ușă, și a bătut, și a țipat, și iar a bătut, și fratele, doctorul, a venit la ușă, dar nu i-a dat drumul înăuntru, era îndoliat și drogat și nu voia să o lase înăuntru, dar Grace nu renunța. Doctorul nu o cunoștea pe Grace prea bine (poate că ar fi trebuit să o

cunoască, fiindcă era o pizdă bună), aşa că s-a dus să dea telefon şi poliţia a sosit, dar ea era sălbatică şi înnebunită şi a fost nevoie de doi poliţişti ca să-i pună cătuşele. Dar au greşit şi i-au legat mîinile în faţă şi ea a izbit în sus şi în jos cu cătuşele şi i-a despicat obrazul unuia dintre poliţai, i l-a rupt, de puteai să te uiţi înăuntrul mutrei lui şi să-i vezi dinţii. Atunci au venit şi mai mulţi poliţai şi au luat-o pe Grace pe sus, care ţipa şi dădea din picioare, iar după povestea asta nici unul dintre noi n-a mai văzut-o nici pe ea, nici pe vreunul din ceilalţi vreodată.

36

Rînduri, rînduri de biciclete tăcute. Coşuri pline cu piese de bicicletă. Rînduri, rînduri de biciclete atîrnînd din tavan: biciclete verzi, biciclete roşii, biciclete galbene, biciclete purpurii, biciclete albastre, biciclete pentru fete, biciclete pentru băieţi, toate atîrnînd acolo sus; spiţele strălucitoare, roţile, camerele de cauciuc, vopseaua, şeile din piele, farurile din spate, farurile din faţă, frînele de mînă; sute de biciclete, rînd după rînd.

La prînz luam pauză o oră. Înfulecam repede şi, din pricină că nu închideam ochii

pînă în zori, mă simțeam istovit și mă durcau toate, așa că am găsit ungherul ăsta ascuns sub biciclete. Mă furișam aici, dedesubtul a trei rînduri dese de biciclete impecabil aranjate. Zăceam întins cu fața în sus, iar deasupra mea, suspendate, aranjate minuțios, atîrnau rînduri de spițe argintii, strălucitoare, carcase de roți, camere negre de cauciuc, vopsea nouă sclipitoare, totul în perfectă orînduială. Era impresionant, corect, sistematizat – 500 sau 600 de biciclete întinzîndu-se deasupra mea, acoperindu-mă, toate așezate la locul lor. Într-un fel, toată povestea avea un sens. Mă uitam în sus la ele și îmi dădeam seama că am la dispoziție patruzeci și cinci de minute ca să mă odihnesc sub copacul-bicicletă.

Pe de altă parte, eram conștient că dacă cedam și mă lăsam înghițit de șuvoiul acela de biciclete noi și strălucitoare, se isprăvea cu mine și niciodată n-aveam să mai izbutesc să o scot la capăt. Așa că stăteam pur și simplu întins pe spate și lăsam roțile, spițele și culorile să mă aline.

Un om bălăcit în mahmureală n-ar trebui niciodată să zacă pe spate uitîndu-se în sus la tavanul unui depozit. Pînă la urmă, grinzile de lemn ajung să te scoată din minți; iar luminatoarele – poți să vezi lațul pentru păsări în luminatoarele de sticlă –, lațul ăla îți amintește într-un fel de o pușcărie. Mai sînt apoi pleoapele grele de

plumb, dorul de un singur pahar, iar după aceea zgomotul oamenilor mișunînd prinprejur, îi auzi, știi că ora ta liberă a luat sfîrșit, trebuie cumva să te ridici în picioare, să începi să te agiți, să livrezi și să împachetezi comenzi...

37

Era secretara directorului. O chema Carmen – dar, în ciuda numelui spaniol, era blondă și purta rochii strîmte tricotate, tocuri cui, ciorapi de nailon, jartiere și își vopsea gura cu un strat gros de ruj, însă, vai, cum știa să tremure, cum știa să se scuture, se fîțîia cînd aducea comenzile la recepție, se fîțîia înapoi în birou, cu toți băieții sorbindu-i din ochi fiecare mișcare, fiecare zvîcnire a feselor; zbînțuită, zbenguită, zvăpăiată. Nu sînt un crai. N-am fost niciodată. Ca să fii un crai, trebuie să te pricepi la vorbe dulci. Eu n-am fost niciodată bun la vorbe dulci. Dar, în final, cum Carmen mă tot presa, am dus-o într-unul dintre vagoanele de marfă pe care le descărcam în spatele depozitului și i-am tras-o stînd în picioare în fundul vagonului. A fost bine, a fost tandru; m-am gîndit la cerul albastru și la băncile largi și curate,

și totuși a fost trist – se simțea o lipsă evidentă de sentimente omenești pe care nu o puteam înțelege sau înlătura. I-am ridicat rochia aia tricotată în jurul coapselor și am stat acolo pompînd în ea, la sfîrșit apăsîndu-mi gura pe gura ei mare, încărcată de ruj stacojiu, și am terminat între două cutii nedesfăcute, în aerul plin de cenușă, cu spatele ei lipit de peretele jegos și crăpat al vagonului, în întunericul îngăduitor.

38

Lucram cu toții și la depozit, și la livrări. Fiecare își onora propriile comenzi. Conducerea se ocupa numai de greșelile mărunte. Și cum doar un singur om era responsabil pentru fiecare comandă de la cap la coadă, nu puteai să te fofilezi. Trei sau patru comenzi de mîntuială și zburai.

Vagabonzi și nepăsători, toți cei care lucram acolo ne-am dat seama că zilele ne sînt numărate. Așa că ne-am liniștit și am așteptat ca ei să-și dea seama cît de nepotriviți eram. Între timp, trăiam în sistem, le dădeam cîteva ore de muncă cinstită și beam împreună noaptea.

Eram trei. Eu. Și un tip pe nume Hector Gonzalves – înalt, încovoiat, placid. Avea o

soție mexicană minunată, care trăia cu el într-un pat mare dublu, în capătul lui Hill Street. Știu asta pentru că într-o noapte am ieșit cu el în oraș și am băut bere și am înspăimîntat-o pe soția lui. Am ajuns acasă la Hector după o seară de beție prin baruri și eu am tras-o jos din pat pe nevastă-sa și am sărutat-o în fața lui Hector. Mi-am închipuit că pot să-l dobor. Tot ce trebuia să fac era să nu pierd din ochi sabia. În cele din urmă, mi-am cerut scuze față de amîndoi fiindcă fusesem așa un porc. Mi-era greu să o acuz pe ea că se purtase atît de rece cu mine și nu m-am mai întors acolo niciodată.

Al treilea era Alabam, un găinar. Fura oglinzi retrovizoare, șuruburi și bolțuri, șurubelnițe, becuri, reflectoare, antene, baterii. Fura chiloți de damă și cearșafuri de pe sîrme, carpete din antreuri. Se ducea la piață și cumpăra o plasă de cartofi, dar pe fundul sacoșei avea cotlete, felii de șuncă, conserve de anșoa. Își zicea George Fellows. George avea un obicei urît: ne apucam să pilim împreună și, în clipa cînd deveneam neputincios, mă ataca. Voia cu orice preț să-mi bătucească fundul, însă era un tip slăbănog și-i era frică să dea cu cizma. Întotdeauna reușeam să mă ridic și să-i trag cîteva în burtă și în cap, care să-l arunce în jos pe scări, sărind și clătinîndu-se, de obicei cu mici chestii furate în buzunar –

prosopul meu, un deschizător de conserve, un ceas deșteptător, stiloul meu, o cutie cu piper sau poate un foarfece.

Directorul depozitului de biciclete, domnul Hansen, era roșu la față, ursuz și avea limba verde de la cît Clorets sugea ca să nu miroasă a whisky. Într-o zi mă chemă la el în birou.

— Ascultă, Henry, băieții ăia doi sînt cam tăntălăi, nu-i așa?

— Sînt de treabă.

— Dar, vreau să zic, mai ales Hector... el e *chiar* tăntălău. Ă, vreau să zic, e *de treabă*, dar vreau să zic, crezi că o s-o scoată vreodată la capăt?

— Hector n-are nimic, domnule.

— Vorbești serios?

— Bineînțeles.

— Alabam ăla. Are ochi de vulpe. Probabil că fură șase duzini de pedale de bicicletă pe lună, nu crezi?

— Nu cred, domnule. Nu l-am văzut niciodată să ia ceva.

— Chinaski?

— Da, domnule?

— Îți măresc leafa cu zece dolari pe săptămînă.

— Mulțumesc, domnule.

Ne-am strîns mîinile. Atunci mi-am dat seama că el și Alabam erau mînă în mînă și că împărțeau totul pe din două.

39

Jan era pizda pizdelor. Făcuse doi copii, însă era o pizdă cît se poate de bună. Ne întîlnirăm la un bufet cu mîncare în aer liber – îmi cheltuiam ultimii cincizeci de cenți pe un hamburger soios – și am început o conversație. Mi-a cumpărat o bere, mi-a dat numărul ei de telefon și, trei zile mai tîrziu, mă mutam în apartamentul ei.

Avea o păsărică sănătoasă și mi-o lua de parc-ar fi fost un cuțit care o omora. Îmi amintea de un grăsun porcușor de lapte. În ființa ei era destulă răutate și ostilitate ca să mă facă să simt că, o dată cu fiecare mișcare din fund, îi plăteam înapoi pentru toate pasele ei proaste. I se extirpase un ovar și susținea că nu poate să rămînă gravidă; pentru un singur ovar, se comporta mai mult decît generos.

Jan semăna mult cu Laura – doar că era mai slabă și mai drăguță, avea părul blond, lung pînă la umeri și ochi albaștri. Era ciudată; întotdeauna dimineața, în ciuda mahmurelilor ei, era tare excitată. Eu, în schimb, nu eram atît de excitat dimineața. Eu eram o pasăre de noapte. Însă în fiecare noapte ea se apuca să țipe și să arunce cu diverse obiecte în mine: telefoane, cărți de telefon, sticle, pahare (pline și goale), aparate

de radio, portofele, chitare, scrumiere, dicționare, curele stricate de ceas, ceasuri deșteptătoare... Era o femeie neobișnuită. Dar întotdeauna mă puteam baza pe un lucru, și anume îi plăcea la nebunie să se reguleze dimineața. Iar eu aveam depozitul meu de biciclete.

Într-o dimineață obișnuită, cu ochii pe ceas, i-am dat prima repriză, după ce am rîgîit și am scuipat puțin, încercînd să mă feresc de ea; pe urmă m-am încălzit, am ejaculat și m-am rostogolit pe spate.

— Acum, gata, am zis, sînt cu un sfert de oră în întîrziere.

Ea tropăi spre baie, vioaie ca o pasăre, se spălă, trase cîteva pîrțuri, se uită la părul de la subsuoară, se privi în oglindă, se îngrijoră mai mult de vîrstă decît de moarte, după care tropăi iar și se vîrî înapoi în așternut, în timp ce eu îmi îmbrăcam chiloții pătați, în zgomotul traficului de afară, de pe Third Street, care se revărsa spre est.

— Vino înapoi în pat, tati, îmi zise.

— Uite ce e, tocmai am primit o mărire de zece dolari.

— Nu trebuie să facem nimic. Doar întinde-te aici lîngă mine.

— Ah, la dracu', fetițo.

— Te rog! Doar cinci minute.

— Ah, la dracu'.

M-am vîrît înapoi în pat. Ea trase pătura la o parte și mă apucă de coaie. Pe urmă îmi apucă penisul.

— Ah, e *atît* de drăguț!

Mă gîndeam: oare cînd o să pot să scap de-aici?

— Pot să te întreb ceva?

— Dă-i drumul.

— Te superi dacă îl sărut?

— Nu.

Am auzit și am simțit sărutările, apoi am simțit că mă linge ușor. După care am uitat complet de depozitul de biciclete. Apoi am auzit-o rupînd un ziar. Am simțit cum îmi potrivește ceva pe vîrful pulii.

— Uite, îmi zise.

M-am ridicat în capul oaselor. Jan modelase o mică pălărie din hîrtie și o așezase pe capul pulii mele. Era legată cu o micuță panglică galbenă. Chestia stătea destul de dreaptă.

— O, nu-i așa că e *drăguț*? mă întrebă ea.

— *El*? Sînt *eu*!

— O, nu! Nu ești tu! E *el*! Nu ai nimic de-a face cu el!

— N-am?

— Nu! Te superi dacă îl sărut iar?

— Bine, fie, dă-i drumul.

Jan ridică pălărioara și, ținînd-o într-o mînă, se apucă să pupe locul unde fusese

pălăria. Mă privi adînc în ochi. Vîrful îi intră în gură. M-am prăbușit pe spate, condamnat.

40

Am ajuns la depozitul de biciclete la 10.30 a.m. Programul începea la 8. Era pauza de dimineață și căruciorul cu cafea era afară. Toată echipa de la depozit se strînsese acolo. M-am apropiat și eu și am comandat o cafea mare și un corn cu dulceață. Am stat puțin de vorbă cu Carmen, secretara directorului, despre cît de celebri eram deja, după episodul cu vagonul. Ca de obicei, Carmen purta o rochie tricotată, foarte strîmtă, care o cuprindea așa cum un balon cuprinde aerul închis în el, chiar și mai strîns. Își aplicase pe buze straturi, straturi de ruj roșu închis și, în timp ce vorbea, stătea cît mai aproape de mine, privindu-mă în ochi și chicotind, frecîndu-și anumite părți ale trupului de mine. Carmen era atît de agresivă, încît înspăimînta, îți venea să fugi de presiunea ei. Asemeni mai tuturor femeilor, își dorea ceea ce nu mai putea să aibă, iar Jan îmi seca toată sămînța și chiar mai mult. Carmen credea că fac pe sofisticatul și pe mofturosul. M-am lăsat pe

spate, strîngînd în mînă cornul cu dulceață, iar ea se sprijini de mine. Pauza luă sfîrșit și ne-am dus cu toții la lucru. Mi-am imaginat chiloții lui Carmen, cu urme ușoare de caca, agățați de unul din degetele mele de la picioare, cum stăteam împreună în pat în cocioaba ei de pe Main Street. Domnul Hansen, directorul, stătea în fața biroului său:

— Chinaski, lătră el.

Cunoșteam lătrătura asta: se terminase cu slujba mea.

Am pornit către el și am rămas acolo, în picioare. Purta un costum ușor de vară, cafeniu, proaspăt călcat, jabou (verde), cămașă cafenie, iar pantofii lui cafeniu închis erau bine lustruiți. Brusc am simțit țintele din tălpile pantofilor mei murdari împungîndu-mi tălpile picioarelor. Trei nasturi îmi lipseau de la cămașa jegoasă. Fermoarul de la pantaloni rămăsese înțepenit la jumătate. Catarama de la curea îmi era stricată.

— Da? am întrebat.

— Va trebui să-ți fac vînt.

— În regulă.

— Ești un funcționar al naibii de bun, dar va trebui să-ți fac vînt.

M-am simțit jenat pentru el.

— De 5 sau 6 zile vii la muncă la 10.30. Cum crezi că se simt ceilalți angajați? Ei muncesc opt ore pe zi.

— Nu-i nimic. Relaxează-te.

— Ascultă, cînd eram puști, și eu mă credeam un tip dur. Apăream la lucru cu un ochi învinețit de trei-patru ori pe lună. Dar m-am dus la lucru în fiecare zi. La timp. Mi-am văzut de treabă.

Nu i-am răspuns.

— Care-i problema? Cum se face că nu poți ajunge aici la timp?

Am avut brusc presimțirea că aș putea să-mi salvez slujba dacă i-aș oferi răspunsul potrivit.

— Tocmai m-am însurat. Știți cum e. Sînt în luna de miere. Dimineața încep să mă îmbrac, soarele strălucește prin jaluzele și ea mă trage înapoi pe saltea ca să-mi mai frece o dată bastonul.

N-a mers.

— O să le spun să-ți facă lichidarea.

Hansen porni cu pași mari către biroul lui. Intră și l-am auzit spunîndu-i ceva lui Carmen. Am avut o altă inspirație subită și am ciocănit într-unul din geamuri. Hansen își ridică privirea, veni spre mine și împinse geamul.

— Ascultă, i-am zis, n-am făcut-o niciodată cu Carmen. Sincer. E drăguță, da' nu e genul meu. Fă-mi lichidarea pe toată săptămîna.

Hansen se întoarse în birou.

— Faceți-i lichidarea pe toată săptămîna.

Era de-abia marți. Nu m-am așteptat la asta – dar, la urma urmei, el și Alabam

împărțeau 20.000 de pedale de bicicletă pe din două. Carmen veni la mine și-mi înmînă foaia. Stătea acolo și îmi aruncă un zîmbet indiferent, în timp ce Hansen se așeză la telefon și ceru cu Oficiul Forțelor de Muncă.

41

Încă mai aveam mașina mea de treizeci și cinci de dolari. Caii erau înfierbîntați. Noi eram înfierbîntați. Jan și cu mine nu știam nimic despre cai, dar aveam baftă. Pe atunci programau opt curse în loc de nouă. Noi aveam o formulă magică – se numea „Harmatz într-a opta". Willie Harmatz era mai bun decît un jocheu obișnuit, însă avea probleme cu greutatea, așa cum are astăzi Howard Grant. Cercetînd listele, am observat că Harmatz țîșnea de obicei în ultima cursă și la un preț bun.

Nu mergeam acolo în fiecare zi. În unele dimineți ne simțeam pur și simplu prea rău de la băutură ca să ne dăm jos din pat. Pe urmă, ne trezeam pe la începutul după-amiezei, ne opream la un magazin de băuturi, apoi pentru o oră-două în vreun bar, ascultînd tonomatul, privind bețivii, fumînd, ascultînd hăhăielile – era un mod plăcut de a ne omorî vremea.

Eram norocoși. Păream să nimerim întotdeauna la curse în zilele cele mai potrivite.

— Fii atentă acum, îi spuneam lui Jan, n-o s-o facă iar... E imposibil.

Și iată-l pe Willie Harmatz, cu veșnicul lui sprint pe ultima sută, ivindu-se în ultima clipă prin întuneric și prin ceața alcoolului – iată-l pe dragul de Willie la distanță de 16 de primul, de 8 de primul, de 9 de al doilea. Willie continua să ne salveze multă vreme după ce restul lumii devenise indiferentă și renunțase.

Mașina de treizeci și cinci de dolari pornea aproape întotdeauna, nu asta era problema; problema era aprinsul farurilor. După cursa a opta era întotdeauna întuneric-beznă. De obicei, Jan insista să ia o sticlă de vin de Porto în poșetă. În plus, beam bere la curse și – dacă lucrurile mergeau bine – beam la barul hipodromului, mai ales scotch cu apă. Deja primiserm o avertizare pentru că șofasem beat, însă eu continuam să mă trezesc la volanul unei mașini fără faruri, știind foarte vag pe unde mă aflu.

— Stai calmă, iubi, îi spuneam, următoarea groapă în care-o să intrăm o să aprindă farurile. Avantajul era că aveam arcurile rupte.

— Uite o rîpă! Tine-ți pălăria!

— N-am pălărie!

Zburam peste ea.

BUF! BUF! BUF!

Jan se zgîlțîia într-o parte și-n alta, încercînd să nu scape sticla de vin. Strîngeam volanul și căutam o luminiță pe drumul care se întindea în fața noastră. De la hurducăturile alea se aprindeau întotdeauna farurile. Uneori mai repede, alteori mai tîrziu, dar întotdeauna se aprindeau.

42

Locuiam la etajul patru al unui bloc vechi; aveam două camere care dădeau în spate. Blocul fusese construit pe marginea unei pante înalte, așa că, atunci cînd te uitai pe fereastră, ți se părea că ești la etajul doisprezece, și nu la patru. Era aproape ca și cum ai fi locuit la marginea lumii – un ultim loc de odihnă înaintea marii prăbușiri finale.

Între timp, reușitele noastre în lanț la curse luaseră sfîrșit, așa cum toate reușitele în lanț iau sfîrșit. Nu mai aveam aproape nici un ban și beam vin. De Porto și muscat. Pe podeaua din bucătărie erau aliniate galoane de vin, șase sau șapte, iar în fața lor se găseau patru-cinci sticle de trei sferturi și în fața acestora stăteau aliniate trei sau patru jumătăți.

— Într-o zi, i-am zis lui Jan, cînd se va demonstra că lumea are patru dimensiuni în loc de trei, un om va putea să meargă la plimbare și să dispară pur și simplu. Fără funeralii, fără lacrimi, fără iluzii, fără rai sau iad. Oamenii se vor strînge și vor spune: „Ce s-a întîmplat cu George?" Și cineva o să zică: „Păi, nu știu. A spus că se duce după un pachet de țigări".

— Ascultă, zise Jan, cît e ceasul? Vreau să știu cît e ceasul.

— Păi, să vedem, am potrivit ceasul după radio la douăsprezece azi-noapte. Știm că la fiecare oră cîștigă în plus cîte 35 de minute. Acum arată 7.30 seara, dar știm că nu e adevărat pentru că încă nu e întuneric afară. Bun. E 7 și jumătate. 35 de minute ori 7 fac 245 de minute. 35 împărțit la 2 fac 17 și jumătate. Avem în total 252 de minute și jumătate. Bun, asta înseamnă că avem 4 ore și 42 de minute și jumătate, așa că dăm ceasul înapoi la 5.47. Atîta e: 5.47. E ora mesei și n-avem nimic de mîncare.

Ceasul nostru fusese azvîrlit pe jos și se stricase, iar eu îl reparasem. L-am desfăcut și am descoperit că arcul principal și rotița se stricaseră. Singura soluție ca să meargă din nou a fost să scurtez și să strîng arcul principal. Asta a afectat viteza acelor; aproape că puteai să urmărești minutarul învîrtindu-se.

— Hai să mai deschidem un bidon de vin, zise Jan.

N-aveam chiar nimic de făcut decît să bem vin și să facem dragoste.

Haliserăm tot ce era de halit. Noaptea ieșeam la plimbare și furam țigări din torpedourile și de la bordul mașinilor parcate.

— Să fac niște clătite? întrebă Jan.

— Nu știu dacă mai pot înghiți vreuna.

Rămăsesem fără unt și grăsime, așa că Jan fripse clătitele pe uscat. Și nici măcar nu era aluat de clătite – era făină amestecată cu apă. Au ieșit crocante. Ale naibii de crocante.

— Ce fel de om mai sînt și eu? m-am întrebat cu voce tare. Taică-meu mi-a zis că o să sfîrșesc așa! Chiar nu pot să ies afară și să fac rost de ceva? O să ies și-o să fac rost de ceva... Dar, mai întîi, hai să dăm ceva pe gît.

Am umplut un pahar mare cu vin de Porto. Avea un gust foarte nasol și nu te puteai gîndi la el în timp ce îl înghițeai fiindcă ai fi borît pe loc. Așa că întotdeauna îmi rula cîte-un film prin minte. Îmi imaginam un vechi castel din Scoția acoperit de mușchi – poduri basculante, apă albastră, copaci, cer senin, nori cumulus. Sau îmi imaginam o tipă sexy trăgîndu-și foarte, foarte încet o pereche de ciorapi de mătase. De data asta, rulam filmul cu ciorapii de mătase.

Am dat vinul pe gît.

— Am plecat. La revedere, Jan.

— La revedere, Henry.

Am traversat holul, am coborît cele patru etaje, tiptil pe lîngă apartamentul administratorului (eram în urmă cu chiria) şi am ieşit în stradă. Am coborît dealul. Am ajuns la intersecţia dintre Sixth Street şi Union Street. Am traversat Sixth Street şi am apucat-o spre est. Am găsit o mică piaţă. Am trecut pe lîngă ea, apoi m-am întors şi m-am apropiat din nou. Taraba cu legume era afară. Se găseau acolo roşii, castraveţi, portocale, ananas şi grapefruit. Am rămas uitîndu-mă la ele. Apoi am aruncat o privire în magazin; un tip bătrîn cu şorţ. Vorbea cu o femeie. Am şterpelit un castravete, mi l-am îndesat în buzunar şi am şters-o. Eram cam la cincisprezece picioare depărtare cînd am auzit:

— Hei, domnule! DOMNULE! Veniţi înapoi cu CASTRAVETELE ăla, sau o să chem POLIŢIA! Dacă nu vreţi să intraţi la PUŞCĂRIE, aduceţi ÎNAPOI CASTRAVETELE ăla!

M-am întors, străbătînd tot drumul ăla lung înapoi. Trei-patru oameni se holbau la mine. Am scos castravetele din buzunar şi l-am pus la loc în vîrful grămezii de castraveţi. După care am pornit spre vest. Am apucat-o în sus pe Union Street, apoi pe coama vestică a dealului, am urcat înapoi cele patru etaje şi am deschis uşa. Jan îşi ridică privirea din pahar.

— Sînt un ratat, am zis. N-am fost în stare nici măcar să fur un castravete.

— Lasă, nu-i nimic.

— Pregătește clătitele alea.

Am luat bidonul și mi-am turnat încă un pahar.

... Călăream o cămilă prin Sahara. Aveam un nas mare, semăna oarecum cu un cioc de vultur, dar cu toate astea eram tare chipeș, da, în veșminte albe cu dungi verzi. Și eram brav, omorîsem mai mult de un om. Aveam o sabie mare și curbată la brîu. M-am îndreptat către cortul unde o fecioară de paisprezece ani, binecuvîntată cu multă înțelepciune și cu un himen intact, aștepta plină de nerăbdare pe un covor gros oriental...

Băutura se duse pe gît; otrava îmi scutură corpul; simțeam mirosul de făină și apă arsă. Am turnat un pahar pentru Jan și unul pentru mine.

La un moment dat, într-una din nopțile noastre de iad, al doilea război mondial s-a sfîrșit. Pentru mine, războiul fusese întotdeauna, în cel mai bun caz, o realitate vagă, dar acum se terminase. Iar slujbele, care fuseseră întotdeauna greu de găsit, ajunseseră acum și mai greu de obținut. În fiecare dimineață mă trezeam și mă duceam pe la toate agențiile publice de forțe de muncă, începînd cu Bursa Locurilor de Muncă în Agricultură. Mă ridicam cu greu din pat la

4.30 a.m., mahmur, și de obicei mă întorceam înainte de prînz. Mă plimbam încontinuu de la o agenție la alta. Uneori găseam cîte-o slujbă de-o zi la descărcat vagoane, dar asta s-a întîmplat numai după ce am început să mă duc la o agenție privată care îmi lua o treime din cîștiguri. În consecință, banii erau din ce în ce mai puțini, iar noi rămîneam tot mai în urmă cu chiria. Însă continuam să aliniem sticlele de vin ca pe niște trofee, făceam dragoste, ne încăieram și așteptam.

Cînd prindeam niște bani, coboram în Piața Centrală și ne cumpăram carne ieftină pentru tocană, morcovi, cartofi, ceapă și țelină. Le aruncam pe toate într-o oală mare și stăteam la taifas, știind că aveam să mîncăm, adulmecîndu-le – ceapa, legumele, carnea –, ascultînd cum fierb înăbușit. Ne răsuceam țigări și ne culcam și ne trezeam și cîntam cîntece. Uneori administratorul venea și ne spunea să facem liniște și ne aducea aminte că *eram* în urmă cu chiria. Locatarii nu se plîngeau niciodată de bătăile noastre, doar că nu le plăcea ce cîntam: *Am adunat nimic cu carul; Balada lui Moș Rîu; Nasturi și noduri; Rostogolindu-ne cu ciulinii rostogoliți de vînt; Dumnezeu să binecuvînteze America; Deutschland über Alles; Retragerea lui Bonaparte; Mi-e tristă inima cînd plouă; Zîmbește și mergi înainte; Nici un sfanț la bancă; Cui i-e frică de*

lupul cel rău; Cînd se așterne amurgul împurpurat; Am, dam, dez; M-am însurat cu un înger; Sărmanii mielușei s-au rătăcit; Vreau o gagică așa ca gagica pe care-a luat-o dragul de tata; Cum naiba o să-i ții la fermă; Dacă știam că vii, aș fi copt o plăcintă...

43

Într-o dimineață mi-a fost prea rău ca să mă trezesc la 4.30 – sau, după ceasul nostru, la 7.27 și încă o jumătate. Am întrerupt soneria și m-am culcat la loc. După cîteva ore, se auzi gălăgie pe hol.

— Ce dracu' se întîmplă? întrebă Jan.

M-am dat jos din pat. Dormeam în chiloți. Erau jegoși – ne ștergeam cu ziare pe care le mototoleam și le netezeam în mîini – și de multe ori nu mă ștergeam prea bine. Pe deasupra, chiloții mei erau făcuți ferfeniță și aveau găuri acolo unde scrumul îmi căzuse în poală.

M-am dus la ușă și am deschis-o. Un fum gros îmbîcsea holul. Pompieri cu căschete mari de metal cu numere pe ele. Pompieri trăgînd de furtunuri lungi și groase. Pompieri îmbrăcați în azbest. Pompieri cu topoare. Era un zgomot și o agitație de nedescris. Am închis ușa.

— Ce se întîmplă? întrebă Jan.

— Pompierii.

— A, zise ea. Își trase pătura peste cap și se răsuci la loc. M-am vîrît și eu lîngă ea și am adormit.

44

Pînă la urmă, m-am angajat la un depozit de piese de mașină. Se afla pe Flower Street, nu departe de Eleventh Street. Vindeau en detail în față și en gros altor distribuitori și magazine. A trebuit să mă înjosesc ca să capăt slujba – le-am zis că îmi place să mă gîndesc la slujba mea ca la o a doua casă. Chestie care le-a plăcut.

Eu eram funcționarul de la recepție. De asemeni, mă duceam în șase locuri din împrejurimi și colectam piese. Nu stăteam închis în depozit.

Într-o zi, în timpul pauzei de prînz, am observat un băiat mexican care părea conștiincios și isteț citind în ziar listele din ziua aceea.

— Joci la curse? l-am întrebat.

— Mda.

— Pot să mă uit și eu în ziar?

Am cercetat listele. I-am dat ziarul înapoi.

— My Boy Bobby ar trebui să cîștige într-a opta.

— Știu. Și nici măcar nu l-au trecut între primii zece.

— Cu atît mai bine.

— Cît crezi că o să fie cota?

— În jur de 9 la 2.

— Ce chef am să pun un pariu.

— Și eu.

— Cînd e ultima cursă la Hollywood Park? mă întrebă.

— La 5.30.

— Plecăm de-aici la 5.00.

— N-o să reușim.

— Putem încerca. My Boy Bobby o să cîștige.

— Norocul nostru.

— Vrei să vii?

— Sigur.

— Fii atent la ceas. La 5.00 o ștergem.

La 5.00 fără cinci minute, ne făcurăm amîndoi de lucru cît mai aproape de ieșirea din spate. Prietenul meu, Manny, își privi ceasul.

— O să furăm două minute. Cînd încep să fug, vii după mine.

Manny stătea acolo și așeza cutii cu piese pe un raft de lîngă ușă. Dintr-o dată, o luă la sănătoasa. L-am urmat numaidecît și într-o clipă am fost dincolo de ușa din spate, apoi în jos pe alee. Era un alergător rapid. Am aflat după aceea că în liceu fusese

alergător la un sfert de milă în turul orașului. Pe alee, m-am menținut tot timpul la patru picioare în spatele său. Mașina lui era parcată după colț; a descuiat-o, ne-am îmbarcat și am pornit.

— Manny, n-o să reușim.

— O să reușim. Știu să manevrez chestia asta.

— Cred că sîntem cam la nouă-zece mile distanță. Trebuie să ajungem acolo, să parcăm, dup-aia să ajungem din parcare la ghișeul de pariuri.

— Știu să manevrez chestia asta. O să reușim.

— Nu putem să ne oprim la semafor.

Manny avea o mașină destul de nouă și se pricepea să treacă de pe o bandă pe alta.

— Am jucat la toate cursele de cai din țara asta.

— Și la Caliente?

— Da, și la Caliente. Nenorociții ăia iau douăzeci și cinci la sută.

— Știu.

— În Germania e mai rău. În Germania iau cincizeci la sută.

— Și mai au jucători?

— Mai au. Fraierii își închipuie că tot ce au de făcut e să afle cîștigătorul.

— Și noi dăm șaisprezece la sută, ceea ce e destul de nasol.

— Nasol. Dar un bun jucător poate să bată impozitul.

— Ai dreptate.

— Rahat, un semafor!

— Dă-l dracului. Mergi mai departe.

— O s-o iau prin dreapta. Manny viră brusc și o tăie exact prin mijloc la semnalizator.

— Vezi să nu vină duba.

— Bine. Manny chiar că se pricepea să manevreze chestia aia. Dacă paria așa cum șofa, era un învingător.

— Ești însurat, Manny?

— Doamne ferește.

— Femei?

— Cînd și cînd. Dar nu de durată.

— Ce nu merge?

— O femeie e o slujbă cu normă întreagă. Trebuie să fii liber să-ți alegi meseria.

— Bănuiesc că e vorba de o epuizare emoțională.

— Și fizică. Vor să se fută zi și noapte.

— Găsește-ți una pe care să-ți placă să o fuți.

— Da, dar dacă bei sau joci, își închipuie că-ți bați joc de iubirea lor.

— Găsește-ți una căreia îi place să bea, să joace și să se fută.

— Cine și-ar dori o asemenea femeie?

În cele din urmă, iată-ne ajunși în parcare. Parcarea era gratis după a șaptea cursă. Și intrarea la hipodrom era gratis. Totuși problema era că nu aveam un program sau o listă a curselor. Dacă se iviseră

schimbări, nu puteai fi sigur care dintre caii de pe tabla de afișaj era al tău.

Manny încuie mașina. Am luat-o la picior. Manny luă un avans de șase picioare în fața mea, în parcare. Am intrat pe o poartă deschisă și am ajuns în pasaj. Manny își menținu avansul și în pasaj, care la Hollywood Park e destul de lung. Ieșind din pasaj și ajungînd la hipodromul propriu-zis, am sprintat pînă cînd am fost doar la cinci lungimi în spatele lui Manny. Puteam vedea caii la gard. Am tîșnit spre ghișeul de pariuri.

— My Boy Bobby... ce număr are? am zbierat la un tip cu un singur picior cînd am trecut pe lîngă el. Înainte să-mi poată răspunde, deja nu mai puteam să-l aud. Manny alerga către ghișeul cu cîștiguri de cinci dolari. Cînd am ajuns acolo, își cumpărase deja biletul.

— Ce număr are?

— 8! E calul numărul 8!

Am pus jos cei 5 $ și am luat biletul în timp ce clopoțelul sună, ridicînd gratiile și dînd startul cailor.

Panoul arăta că Bobby era pe locul 4 față de locul 6 pe care-l ocupase în tura de dimineață. Calul cu numărul 3 era favorit cu cotă de 6 la 5. Se mizaseră în total 8.000 $, se alerga o milă și o șesime. În timp ce încheiau primul tur, favoritul avea un avans de trei sferturi de milă și Bobby se sprijinea de umărul lui ca un călău. Sălta liber și ușor.

— Ar fi trebuit să punem zece, am spus. Ne-am scos.

— Mda, am mirosit cîștigătorul. Ne-am scos dacă nu se trezește vreun umflat din turmă.

Bobby alergă în coasta favoritului jumătate din ultimul tur, după care tîșni mai repede decît mă așteptam. Era un truc pe care jocheii îl foloseau uneori. Bobby îl depăși pe favorit, se înscrise pe linie și sprintă chiar atunci, nu mai tîrziu. Era în frunte și avea un avans de trei picioare și jumătate. În acel moment, din trupă se desprinse calul pe care trebuia să-l învingem, calul cu numărul 4, panoul indica 9 la unu pentru el, însă venea tare din spate. Dar Bobby al nostru pur și simplu zbura. Cîștigă cursa în ropot de aplauze, cu două lungimi și jumătate avans și ne aduse un cîștig de 10,40 $.

45

A doua zi la slujbă, am fost luați la întrebări în legătură cu plecarea noastră subită. Am recunoscut că jucaserăm la ultima cursă și că aveam de gînd să ne ducem iarăși în după-amiaza aceea. Manny avea calul său preferat, iar eu îl aveam pe

al meu. Unii dintre băieți ne-au întrebat dacă nu vrem să pariem și pentru ei. Le-am răspuns că nu știu. La prînz m-am dus cu Manny la un bufet ca să mîncăm.

— Hank, pariem și pentru ei.

— Tipii ăia n-au nici un ban – tot ce au sînt banii de cafea și de gumă dați de neveste și n-avem timp să frecăm menta pe la ghișeele cu doi dolari.

— Nu jucăm banii, îi ținem pentru noi.

— Și dacă se întîmplă să cîștige?

— N-or să cîștige. Niciodată nu nimeresc calul. Au un dar să nu-l nimerească.

— Și dacă pariază pe calul nostru?

— Atunci o să știm că am ales greșit calul.

— Manny, ce cauți tu la depozitul de piese auto?

— Mă odihnesc. Sînt prea leneș ca să mă agit.

Am mai luat o bere și ne-am întors la depozit.

46

Alergam prin pasaj în vreme ce îi aliniau în spatele grilajului. Îl voiam pe Happy Needles. Cota era de numai 9 la 5, iar eu am presupus că n-o să cîștigăm două zile la

rînd, așa că am pariat doar 5 $. Manny parie 10 $. Happy Needles cîștigă cu un cap avans, accelerînd pe exterior pe ultimii metri. La acel cîștig se adăugară cei 32 $ din pariuri aiurea, grație băieților de la depozit.

Se duse vorba și băieții de la celelalte depozite, de unde colectam piese, m-au însărcinat să pariez și pentru ei. Manny avusese dreptate, rar se ivea vreo surpriză. Habar n-aveau cum să parieze; pariau prea puțin sau prea mult, iar prețul stagna la mijloc. Mi-am cumpărat o pereche de pantofi buni, o curea nouă și două cămăși scumpe. Patronul depozitului nu mai părea atît de puternic. Manny și cu mine întîrziam un pic mai mult la prînz și ne întorceam fumînd trabucuri fine. Cu toate acestea, era o treabă anevoioasă să prindem în fiecare după-amiază ultima cursă. Publicul ajunsese să știe cine sîntem cînd ieșeam în fugă din tunel și, în fiecare după-amiază, ne așteptau. Ne încurajau și ne fluturau biletele de pariuri și uralele păreau că se întețesc cînd treceam pe lîngă ei și aterizam cu limba scoasă la ghișeu.

47

Noua viață nu era pe placul lui Jan. Era obișnuită cu futaiurile ei de patru ori pe zi și cu mine sărac și umil. După o zi de muncă la depozit, apoi goana sălbatică și sprintul final de-a lungul parcării și prin pasaj, nu mai rămînea prea multă dragoste în mine. În fiecare seară cînd ajungeam acasă, ea era ametită bine cu vin.

— Domnul Parior, zicea cînd intram pe ușă. Era pusă la patru ace; tocuri înalte, ciorapi de nailon, stătea picior peste picior și își legăna tălpile. Domnul Mare Parior. Știi, cînd te-am cunoscut îmi plăcea felul în care traversai o cameră. Nu o traversai pur și simplu, ci mergeai ca și cum aveai de gînd să treci prin zid, ca și cum totul ar fi fost al tău, ca și cum nimic n-ar fi contat. Acum ai cîțiva dolari în buzunar și nu mai ești același. Te porți ca un student la stomatologie sau ca un instalator.

— Nu mă lua acuma cu instalatorii, Jan.

— N-ai mai făcut dragoste cu mine de două săptămîni.

— Dragostea îmbracă multe forme. A mea a fost mai subtilă.

— Nu m-ai mai regulat de două săptămîni.

— Ai răbdare. Peste șase luni o să ne petrecem vacanța la Roma, la Paris.

— Uită-te la tine! Îți torni whiskyul ăla bun și pe mine mă lași să beau poșirca asta.

M-am trîntit într-un scaun și mi-am amestecat whiskyul cu cuburi de gheață. Purtam o cămașă scumpă, de un galben țipător și pantaloni noi, verzi cu dungi albe.

— Domnul Mare Parior!

— Îți ofer tandrețe. Îți ofer înțelepciune, și lumină, și muzică, și puțină veselie. Pe lîngă asta, sînt cel mai mare parior din lume.

— Parior de rahat!

— Nu, de curse. Am dat whiskyul pe gît, m-am ridicat și mi-am pregătit altul.

48

Motivele de ceartă erau întotdeauna aceleași. O înțelegeam acum prea bine – marii amanți au fost mereu oameni cu timp liber. Regulam mai bine ca vagabond decît ca om al muncii.

Jan își începu contraatacurile, adică se certa cu mine, mă scotea din minți, iar pe urmă ieșea val-vîrtej pe străzi și prin baruri. Tot ce avea de făcut era să stea singură la bar și băuturile, ofertanții nu întîrziau să apară. Firește că nu mi se părea corect din partea ei.

Majoritatea serilor urmau același scenariu. Ea făcea scandal, își lua poșeta și ieșea pe ușă. Ăsta era efectul; trăiserăm împreună și ne iubiserăm prea multe zile. O simțeam acum pe pielea mea. Dar întotdeauna o lăsam să plece, în timp ce stăteam neajutorat pe scaun și îmi beam whiskyurile și deschideam radioul ca să ascult un pic de muzică clasică. Știam că zace printr-un bar, flirtînd cu altcineva. Cu toate astea, nu făceam nimic, trebuia să las evenimentele să-și urmeze cursul.

În seara aceea, stăteam ca de obicei pe scaun și ceva se rupse în mine, am simțit cum se năruie, ceva se tulbură și se aprinse în mine, așa că m-am ridicat de pe scaun și am coborît cele patru etaje și am ieșit pe stradă. Am mers pe Third și Union Street și pe urmă spre vest, pe Sixth către Alvarado. Am trecut pe lîngă baruri, știind că ea se află într-unul din ele. Am dat cu banul, am intrat și iat-o pe Jan stînd tocmai în capătul celălalt al barului. Avea o eșarfă de mătase verde cu alb înfășurată în jurul taliei. Ședea între un tip slab, cu un neg mare pe nas, și un altul care era o chestie mică și cocoșată, cu ochelari bifocali, îmbrăcat într-un costum negru vechi.

Jan mă văzu venind. Își înălță capul și, în ciuda întunericului din bar, mi se păru că pălește. M-am apropiat de ea.

— Am încercat să fac o femeie din tine, dar n-o să fii niciodată decît o curvă nenorocită!

I-am șters o palmă și am tras-o de pe scaun. Căzu lată la pămînt și scoase un țipăt. I-am luat paharul și i l-am dat pe gît. Pe urmă am pornit încet către ieșire. Cînd am ajuns la ușă, m-am răsucit pe călcîie.

— Acum, dacă e cineva aici... căruia nu-i *place* ce-am făcut... să spună.

Nu se auzi nici un răspuns. Cred că le plăcuse cum procedasem. Am pornit înapoi pe Alvarado Street.

49

La depozitul de piese auto munceam din ce în ce mai puțin. Domnul Mantz, proprietarul, trecea în inspecție și mă găsea ghemuit într-un colț întunecat sau într-unul dintre culoare, aranjînd cu multă lehamite piesele noi pe rafturi.

— Chinaski, te simți bine?

— Da.

— Nu ți-e rău?

— Nu.

După care Mantz trecea mai departe. Scena se repeta iar și iar, cu mici variații. O dată m-a surprins schițînd un plan al coridoarelor pe spatele unei facturi. Buzunarele

îmi erau ticsite cu banii obținuți din mișmașurile de la pariuri. Mahmurelile nu mai erau atît de nasoale, ținînd seama că erau provocate de cel mai bun whisky din comerț.

Timp de încă două săptămîni, am continuat să-mi primesc cecurile. Apoi, într-o dimineață de miercuri, l-am zărit pe Mantz stînd pe culoarul central, lîngă biroul lui. Îmi făcu semn cu mîna să mă apropii. Cînd am intrat la el, Mantz ședea la birou.

— Stai jos, Chinaski.

Pe birou, fix în mijloc, se afla un cec, cu fața în jos. Am tras cecul, fără să-l întorc, pe tăblia de sticlă și, fără să mă uit la el, mi l-am strecurat în portofel.

— Știai că o să-ți facem vînt?

— Șefii nu sînt niciodată greu de ghicit.

— Chinaski, de o lună nu-ți mai faci datoria și o știi și tu.

— Un tip își pune fundul la bătaie și dumneavoastră nici nu apreciați.

— Nu ți-ai pus fundul la bătaie, Chinaski.

Un timp m-am holbat la pantofii mei. Habar n-aveam ce să spun. Pe urmă m-am uitat la el.

— Ți-am dat din *timpul* meu. E tot ce am de oferit – e tot ce posedă un om. Și pentru un amărît de dolar plus douăzeci și cinci de cenți pe oră.

— Adu-ți aminte că te-ai milogit pentru slujba asta. Ai zis că pentru tine slujba e o a doua casă.

— ...timpul meu pentru ca tu să poţi trăi în casa ta mare de pe deal şi tot restul. Dacă cineva a pierdut ceva în afacerea asta, în înţelegerea asta... eu sînt fraierul. Înţelegi?

— Bine, Chinaski.

— Bine?

— Da. Pleacă.

M-am ridicat. Mantz era îmbrăcat într-un costum maro clasic, cămaşă albă, cravată roşu închis. Am încercat să închei cu fler.

— Mantz, îmi vreau asigurarea de şomer. N-am chef să am nici o problemă cu asta. Tipii ăştia ca voi încearcă întotdeauna să priveze un om care munceşte de drepturile lui. Aşa că nu-mi crea probleme, sau o să-ţi fac o vizită.

— O să-ţi primeşti asigurarea. Şi acum ieşi dracului de-aici!

Am ieşit dracului de-acolo.

50

Aveam banii cîştigaţi din pariuri şi banii luaţi pe de-a moaca şi pur şi simplu frecam menta, iar lui Jan îi plăcea lucrul ăsta. După două săptămîni am ajuns şomer şi ne-am relaxat, şi ne-am regulat, şi am făcut turul barurilor, iar în fiecare săptămînă mă

duceam la Biroul de Şomaj al Statului California şi stăteam la rînd şi îmi primeam micul meu cec drăguţ. Tot ce trebuia să fac era să răspund la trei întrebări:

— Eşti apt să munceşti?

— Vrei să munceşti?

— O să fii de acord să te angajezi?

— Da! Da! Da! spuneam întotdeauna.

De asemenea trebuia să predau o listă cu trei companii la care solicitasem de lucru în timpul săptămînii precedente. Copiam numele şi adresele din cartea de telefon. Eram întotdeauna mirat cînd vreunul dintre solicitanţii de ajutor de şomaj răspundea „Nu" la vreuna din cele trei întrebări. Li se reţineau pe loc cecurile şi erau conduşi într-o altă încăpere unde consilieri special instruiţi dădeau o mînă de ajutor ca să-i trimită la plimbare în mahalaua de unde veniseră.

Dar în ciuda ajutorului de şomaj şi a rezervei de bani din curse, finanţele mele începură să se evapore. Şi eu, şi Jan eram complet iresponsabili atunci cînd beam zdravăn şi problemele se iveau cu duiumul. De fiecare dată goneam ca un bezmetic spre închisoarea din Lincoln Heights, ca să o scot pe Jan pe cauţiune. Cobora cu liftul, păzită de una dintre matroanele bărbătoase, şi aproape întotdeauna cu un ochi învineţit sau cu buza tăiată şi foarte adesea cu o armată de lăţei pe post de compliment din partea

vreunui maniac pe care îl întîlnise prin baruri. Pe urmă erau banii de cauțiune, costurile de judecată și amenzile, plus o cerere din partea judecătorului să urmeze întîlnirile Alcoolicilor Anonimi timp de șase luni. Nici eu nu mă lăsam mai prejos cu sentințele anulate și cu amenzile usturătoare. Jan izbuti să mă scape dintr-o mulțime de acuzații, de la tentativă de viol la ultraj și de la exhibiționism la pericol public. Iar tulburarea liniștii publice era una din preferatele mele. Cele mai multe din acuzațiile astea nu implicau de fapt ispășirea pedepsei în închisoare – atîta timp cît plăteai amenzile. Însă toată povestea presupunea o cheltuială imensă și nesfîrșită. Îmi amintesc că într-o noapte mașina noastră veche se opri chiar lîngă MacArthur Park. M-am uitat în oglinda retrovizoare și am zis:

— O.K., Jan, avem baftă. O să ne tamponăm. Vine chiar din spatele nostru. Există niște suflete milostive în lumea asta urîtă.

Pe urmă m-am uitat iar:

— Fii pe FAZĂ, Jan, o să ne facă ZOB dementul ăsta!

Împuțitul nu reduse deloc din viteză și ne lovi din plin din spate, atît de tare, că locurile din față se prăbușiră și ne-am trezit aruncați pe jos. Am ieșit din mașină și l-am întrebat pe individ dacă învățase să conducă în China. L-am amenințat de

asemenea că-l omor. Poliția sosi și mă întrebă dacă vreau să suflu în balonașul lor.

— Să nu faci asta, mă avertiză Jan.

Dar am refuzat să o ascult. Nu știu cum îmi trăsnise ideea că, din moment ce individul comisese o infracțiune lovindu-ne, era imposibil ca eu să fiu băut. Ultimul lucru pe care mi-l amintesc e că am intrat în dubă, cu Jan stînd lîngă mașina noastră oprită, cu scaunele din față prăbușite. Asemenea incidente – și se iveau unul după altul – ne costau o groază de bani. Încetul cu încetul, firele vieților noastre se despleteau.

51

Jan și cu mine ne aflam în Los Alamitos. Era sîmbătă. Pe atunci cursele de cai de un sfert de milă constituiau o noutate. Erai un cîștigător sau un învins în optsprezece secunde. Pe atunci tribunele centrale erau formate din șiruri de scînduri brute, nevopsite. Cînd am ajuns acolo, începea să se aglomereze, așa că ne-am așezat ziarele pe locurile noastre, ca să se vadă că sînt ocupate. Pe urmă am coborît la bar ca să cercetăm listele de curse...

Pe la a patra cursă, cîștigasem 18 $, fără a socoti cheltuielile. Am pariat pentru cursa

următoare și ne-am întors în tribune. Un bătrînel cu părul cărunt se așezase chiar pe ziarele noastre.

— Domnule, acelea sînt locurile noastre.

— Locurile astea nu sînt rezervate.

— Știu că locurile astea nu sînt rezervate. Dar e o chestiune de politețe. Vedeți... unii oameni vin aici devreme, oamenii săraci, ca mine și ca dumneavoastră, care nu-și pot permite să-și rezerve locurile, și așază ziare pe ele ca să arate că sînt ocupate. E ca un cod, știți, un cod al politeții... fiindcă, dacă nici săracii nu se poartă decent unii cu alții, atunci nimeni nu se mai poartă decent.

— Locurile astea NU sînt rezervate. Se lăți și mai mult pe ziarele noastre.

— Jan, stai jos. Eu o să stau în picioare.

Jan încercă să se așeze.

— Dă-te puțin la o parte, i-am zis, dacă nu poți să fii un gentleman, atunci măcar nu fi mitocan.

Se trase un pic mai încolo. Preferatul meu avea cota de 7/2 și alerga pe banda de pe exterior. Se poticni la start și trebui să recupereze. În ultima secundă se apropie atît de tare, încît numai la fotografie l-au putut delimita de favoritul cu cota de 6/5. Am așteptat sperînd. Au ridicat numărul celuilalt cal. Pariasem pentru un cîștig de 20 $.

— Hai să bem ceva.

Înăuntru era un panou de afişaj. În timp ce ne îndreptam spre bar, se afişau sumele puse în joc la cursa următoare. Am comandat de băut unui om care arăta ca un urs polar. Jan se privi în oglindă, făcîndu-şi griji pentru obrajii lăsaţi şi pungile de sub ochi. Eu nu mă uitam niciodată în oglindă. Jan îşi ridică paharul.

— Babalîcul ăla de pe locurile noastre are tupeu. Obsedatu', e tare-n coaie.

— Mie nu-mi place.

— Ţi-a luat programul.

— Ce poţi să-i faci unui babalîc?

— Şi dacă ar fi fost tînăr, tot n-ai fi făcut nimic.

Am verificat panoul. Three-Eyed Pete, cu cota de 9/2, părea să fie la fel de bun ca prima sau a doua alegere. Ne-am terminat băuturile şi am pariat pentru 5 $ cîştig. Cînd ne-am întors în tribune, bătrînul stătea tot acolo. Jan se aşeză lîngă el. Picioarele li se lipeau strîns.

— Din ce trăieşti? îl întrebă Jan.

— Afaceri imobiliare. Cîştig şaizeci de mii pe an – după ce plătesc taxele.

— Atunci de ce nu-ţi faci rezervare? am întrebat.

— E privilegiul meu.

Jan se împinse în el. Arboră cel mai fermecător zîmbet al ei.

— Ştii, îi zise, că ai cei mai frumoşi ochi albaştri din lume?

— Aha.

— Cum te cheamă?

— Tony Endicott.

— Pe mine mă cheamă Jan Meadows. Iar porecla mea e Misty.

Au aliniat caii și au dat startul. Three-Eyed Pete a ținut capul de afiș. Toată cursa a fost cu un cap în față. Pe ultimii cincizeci de iarzi, băiatul scăpă biciul, cur săltăreț ce era. Al doilea favorit făcu un ultim salt ușor. Au folosit iar fotografia și mi-am dat seama că pierdusem.

— Ai o țigară? îl întrebă Jan pe Endicott.

El îi întinse una. Ea și-o înfipse între buze și, stînd lipiți unul de altul, el i-o aprinse. Se priviră în ochi. M-am aplecat și l-am înșfăcat de gulerul cămășii.

— Domnule, stai pe locul meu.

— Da. Și ce propui?

— Privește sub picioarele tale. Vezi golul? Sînt treizeci și cinci de picioare pînă jos. Aș putea să te împing.

— N-ai tu atîta sînge-n sulă.

Au ridicat numărul celui de-al doilea favorit. Pierdusem. I-am împins un picior printre scînduri, lăsîndu-l să se bălăngăne. Se zbătu, dovedindu-se surpinzător de puternic. Își înfipse dinții în urechea mea stîngă; se apucă să mi-o roadă. L-am prins de gît și m-am apucat să-l sugrum. Pe gît îi creștea un fir de păr lung și alb. Se sufoca. Gura i se deschise și mi-am tras urechea afară.

I-am împins şi celălalt picior printre scînduri. O imagine cu Zsa Zsa Gabor îmi apăru în minte: era rece, calmă, imaculată, purta perle, sînii îi dădeau pe-afară din rochia cu decolteu adînc – apoi buzele care nu aveau să fie niciodată ale mele au zis nu. Degetele babalîcului stăteau agăţate de o scîndură. Atîrna de tribună. I-am ridicat o mînă. Apoi pe cealaltă. Căzu prin spaţiu. Se prăbuşi încet. Se lovi de pămînt, zvîcni o dată, mai sus decît te-ai fi putut aştepta, încercă să se ridice, se lovi din nou, zvîcni uşor a doua oară, după care rămase acolo nemişcat. N-a curs nici o picătură de sînge. Oamenii din jurul nostru tăceau chitic. Se aplecară deasupra formularelor de curse.

— Să mergem, am zis.

Jan şi cu mine am trecut de gardul împrejmuitor. Oamenii tot mai completau formulare. Era o după-amiază blîndă, însă nu toridă, ci caldă şi plăcută. Am traversat hipodromul, am lăsat în urmă clubul şi, uitîndu-ne prin gardul din sîrmă înspre est, am văzut caii ieşind din grajduri şi dînd roată prin faţa tribunelor în pas de defilare. Ne-am îndreptat spre parcare. Ne-am urcat în maşină. Am demarat. Ne-am întors în oraş: mai întîi pe lîngă sondele de ţiţei şi cisternele de depozitare, apoi prin cîmpul deschis, pe lîngă micile ferme, liniştite, curate, cu căpiţe de fîn aurii şi miţoase şi hambare

albe, scorojite în soarele de după-amiază tîrzie, iar în fața lor, așezate pe ridicături de pămînt, căsuțe de țară primitoare și desăvîrșite. Cînd am ajuns în apartamentul nostru, am băgat de seamă că nu mai era nici un strop de băutură. Am trimis-o pe Jan să cumpere ceva. După ce s-a întors ne-am pus pe băut, fără să ne spunem prea multe.

52

M-am trezit lac de sudoare. Piciorul lui Jan stătea aruncat peste burta mea. L-am dat la o parte. Apoi m-am ridicat și m-am dus la baie. Aveam diaree.

M-am gîndit: ce bine, sînt viu și stau aici și nimeni nu mă freacă la melodie.

Apoi m-am ridicat, m-am șters și m-am uitat; ce murdărie, mi-am zis, ce putoare grea și minunată. După care am vomitat și am tras apa. Eram foarte palid. Un frison îmi zgudui trupul, cutremurîndu-mă; urmă un val de căldură, gîtul și urechile îmi ardeau, fața mi se aprinse. Mă simțeam amețit, am închis ochii și m-am sprijinit în mîini deasupra chiuvetei pînă ce îmi trecu.

M-am întors în cameră și m-am așezat pe marginea patului și mi-am răsucit o țigară. Nu mă șterseseem prea bine. Cînd

m-am ridicat să caut o bere, am văzut pe locul unde stătusem o pată umedă, maronie. M-am dus la baie și m-am șters din nou. Apoi m-am așezat pe pat cu berea și am așteptat ca Jan să se trezească.

În curtea școlii mi-am dat seama pentru prima dată că sînt un idiot. Eram luat peste picior și batjocorit și fluierat, așa cum li se întîmpla și celorlalți idioți. Singurul meu avantaj față de ceilalți idioți, care erau bătuți și vînați, era că eu eram ursuz. Cînd mă înconjurau, nu mă înspăimîntam. Niciodată nu mă atacau și în cele din urmă se năpusteau asupra unui alt idiot și îl băteau în timp ce eu priveam.

Jan se mișcă, apoi se trezi și se uită la mine.

— Te-ai trezit.

— Da.

— Ce noapte am avut!

— Noapte? Rahat, *ziua* mă scoate din sărite.

— Ce vrei să zici?

— Știi ce vreau să zic.

Jan se ridică și se duse la baie. I-am amestecat un Porto cu niște cuburi de gheață și i l-am așezat pe noptieră.

Se întoarse, se așeză și luă paharul.

— Cum te simți? mă întrebă.

— Tocmai am omorît un tip și tu mă întrebi cum mă simt.

— Ce tip?

— Adu-ți aminte. Nu erai atît de beată. Eram în Los Alamitos, l-am împins pe babalîc printre scîndurile tribunei. Viitorul tău iubit cu ochi albaștri și cu 60.000 $ pe an.

— Ești nebun.

— Jan, te pilești și nu mai știi de tine. Și eu fac la fel, dar tu ești ceva de groază.

— Ieri n-am fost la Los Alamitos. Urăști cursele de sfert de milă.

— Îmi amintesc pînă și numele cailor pe care am pariat.

— Am stat aici toată ziua și seara de ieri. Mi-ai povestit despre părinții tăi. Părinții tăi te-au urît. Corect?

— Corect.

— Așa că acum ești puțin nebun. N-ai cunoscut dragostea. Toată lumea are nevoie de puțină dragoste. Lipsa dragostei te-a pervertit.

— Oamenii n-au nevoie de dragoste. Ce le trebuie lor e succesul, sub o formă sau alta. Poate să fie dragoste, dar nu e neapărat nevoie.

— În Biblie se spune: „Iubește-ți aproapele".

— Asta poate să însemne să-l lași în pace. Mă duc să iau un ziar.

Jan căscă și își cuprinse sînii cu palmele. Aveau o culoare interesantă, maroniu-aurie, ca de bronz amestecat cu mizerie.

— Ia și-o sticluță de whisky.

M-am îmbrăcat și am coborît dealul, mergînd spre Third Street. La poalele dealului se afla o prăvălie și lîngă ea un bar. Era un soare anemic și unele mașini se îndreptau spre est și altele spre vest și îmi trecu prin minte că, dacă toată lumea ar merge în aceeași direcție, n-ar mai exista nici o problemă pe lumea asta.

Am cumpărat un ziar. L-am răsfoit pe loc. Nu se pomenea nimic despre vreun parior ucis la Los Alamitos. Desigur, se întîmplase în districtul Orange. Poate că cei din districtul Los Angeles înregistrau numai crimele de la ei.

Am cumpărat o jumătate de Grand Dad de la magazinul de băuturi și am urcat dealul înapoi. Am împăturit ziarul, l-am strîns la subsuoară și am deschis ușa de la apartamentul nostru. I-am aruncat sticla lui Jan.

— Gheață, apă și o pileală ca lumea pentru amîndoi. Sînt nebun.

Jan se duse în bucătărie să prepare băuturile, iar eu m-am așezat și am deschis ziarul și am căutat rezultatele de la cursele din Los Alamitos. Am citit rezultatele la cursa a cincea: Three-Eyed Pete avusese cota de 9 / 2 și fusese învins la mustață de al doilea favorit.

Cînd Jan veni cu băutura, am dat-o pe gît.

— Ții tu mașina, am zis, și jumătate din banii pe care îi las sînt ai tăi.

— E vorba de o altă femeie, nu?

— Nu.

Am strîns toți banii și i-am vărsat pe masa din bucătărie. Erau 312 $ și ceva mărunțiș. I-am dat lui Jan cheia de la mașină și 150 $.

— E Mitzi, nu-i așa?

— Nu.

— Nu mă mai iubești.

— Nu mai vorbi prostii, bine?

— Te-ai săturat să mă fuți, nu-i așa?

— Doar du-mă pînă la Greyhound, vrei?

Intră în baie și începu să se pregătească. Se bosumflase.

— Amîndoi am pierdut. Nu mai e cum era la început.

Mi-am preparat încă o băutură și nu i-am răspuns. Jan păși afară din baie și se uită la mine.

— Hank, rămîi cu mine.

— Nu.

Se întoarse în baie și nu mai zise nimic. Mi-am scos valiza și am început să-mi pun cîteva lucruri în ea. Am luat ceasul. Ei nu-i trebuia.

Jan mă lăsă în fața stației de autobuz. De-abia am apucat să-mi iau valiza, că și demară în viteză. Am intrat și mi-am cumpărat un bilet. Pe urmă am trecut strada și m-am așezat pe una din băncile cu spătar

tare, împreună cu ceilalți pasageri. Stăteam cu toții acolo și ne uitam unii la alții și nu ne uitam unii la alții. Mestecam gumă, beam cafea, mergeam la closet, urinam, dormeam. Stăteam pe băncile tari și fumam țigări pe care nu voiam să le fumăm. Ne uitam unii la alții și nu ne plăcea ce vedeam. Ne uitam la chestiile de pe tejghele și de pe rafturi: chipsuri, reviste, arahide, *bestseller*-uri, gumă de mestecat, dropsuri cu mentă, bomboane gumate, fluierașe de jucărie.

53

Miami era cel mai îndepărtat loc în care puteam să merg fără să părăsesc țara. L-am luat pe Henry Miller cu mine și am încercat să-l citesc tot drumul pînă acolo. Era bun cînd era bun și viceversa. Mi-am luat o jumate. Pe urmă încă o jumate și încă una. Călătoria dură patru zile și cinci nopți. În afară de un singur incident, cînd i-am atins piciorul și coapsa unei fetișcane brunete ai cărei părinți nu mai voiau să o țină la colegiu, aproape nimic interesant nu se întîmplă. Se dădu jos într-un miez de noapte, într-un ținut oarecare, pustiu și rece, al țării și dispăru. Întotdeauna avusesem insomnie și singura dată cînd putusem într-adevăr

să dorm într-un autobuz fusese cînd mă îmbătasem criță. Însă acum n-aveam curaj să încerc. Cînd am ajuns, nu mai dormisem și nu mă mai ușurasem de cinci zile și de-abia mai puteam să merg. Se lăsase seara. Era bine să fiu iar pe străzi.

CAMERE DE ÎNCHIRIAT. M-am apropiat și am sunat la ușă. În asemenea ocazii, îți ascunzi vechitura de valiză de ochii persoanei care o să deschidă ușa.

— Caut o cameră. Cît costă?

— 6,50 $ pe săptămînă.

— Pot să mă uit la ea?

— Desigur.

Am intrat și am urmat-o în sus pe scări. Avea în jur de patruzeci și cinci, dar fundul i se legăna mișto. Am urmat atîtea femei în sus pe scări în felul ăsta, întotdeauna gîndindu-mă: dacă s-ar întîmpla ca o doamnă drăguță ca asta să se ofere să aibă grijă de mine și să-mi dea mîncare caldă și gustoasă și să-mi pregătească șosete și chiloți curați, aș accepta imediat.

Deschise ușa și am aruncat o privire înăuntru.

— E bine, am zis, arată bine.

— Ești angajat?

— Liber profesionist.

— Pot să te întreb cu ce te ocupi?

— Sînt scriitor.

— O, ai scris cărți?

— O, nu sînt prea pregătit să scriu un roman. Deocamdată scriu articole, povestioare pentru reviste. Nu extraordinar de bune, dar mă străduiesc.

— Bine. O să-ți dau cheia și o să-ți scriu o chitanță.

Am urmat-o în jos pe scări. Curul nu i se legăna la fel de mișto cînd cobora scările ca atunci cînd le urca. I-am privit ceafa și mi-am imaginat că o sărut după urechi.

— Sînt doamna Adams, zise. Numele tău?

— Henry Chinaski.

În timp ce-mi scria chitanța, am auzit niște sunete ca de lemn tăiat cu ferăstrăul venind din spatele ușii din stînga noastră – scrîșnetele erau punctate cu icnete. Fiecare răsuflare părea să fie ultima, totuși fiecare răsuflare conducea dureros la alta.

— Soțul meu e bolnav, zise doamna Adams în timp ce-mi înmîna chitanța și cheia și zîmbi. Ochii îi erau de un căprui deschis superb și străluceau. M-am răsucit și am luat-o în sus pe scări.

Cînd am intrat în cameră, mi-am adus aminte că îmi lăsasem valiza jos. Am coborît după ea. Cînd am trecut pe lîngă ușa doamnei Adams, gemetele se întețiră. Mi-am dus valiza sus, am aruncat-o pe pat, apoi am coborît iar și am ieșit în noapte. Am găsit un bulevard principal un pic spre nord, am intrat într-o prăvălie și am cumpărat un borcan cu unt de arahide și o pîine. Aveam

un briceag cu care puteam să-mi întind untul pe pîine și să bag ceva în gură.

Cînd m-am întors la pensiune, am rămas în hol și l-am ascultat pe domnul Adams și m-am gîndit: asta e Moartea. Apoi m-am dus la mine în cameră și am deschis borcanul cu unt de arahide și, în timp ce ascultam sunetele morții ce veneau de jos, mi-am înfipt degetele în el. Apoi mi le-am lins. Era grozav. Apoi am desfăcut punga cu pîine. Era verde și mucegăită și răspîndea un miros pătrunzător de stricat. Cum puteau să vîndă asemenea pîine? Ce fel de loc era Florida? Am aruncat pîinea pe jos, m-am dezbrăcat, am stins lumina, am tras pătura și am stat acolo în întuneric, ascultînd.

54

Dimineața totul era foarte tăcut și m-am gîndit: ce bine, l-au dus la spital sau la morgă. Acum poate că o să reușesc să mă cac. M-am îmbrăcat și m-am dus la baia de pe hol și bineînțeles că am putut. Pe urmă m-am întors în cameră, m-am vîrît în pat și am mai tras un pui de somn.

Am fost trezit de un ciocănit în ușă. M-am ridicat în capul oaselor și am strigat „Intră!" fără să mă gîndesc. Era o doamnă

îmbrăcată toată în verde. Bluza era foarte decoltată, fusta era foarte strîmtă. Arăta ca o stea de cinema. Un timp, n-a făcut decît să stea acolo și să se uite la mine. Stăteam în fund, în chiloți și țineam pătura strîns lipită de mine. Chinaski, marele crai. Dacă aș fi un om oarecare, m-am gîndit, aș viola-o, i-aș da foc la chiloți, aș obliga-o să mă urmeze prin toată lumea, aș face-o să lăcrimeze cu scrisorile mele de dragoste scrise pe hîrtie fină, roșu deschis. Trăsăturile feței nu ieșeau în evidență, nu semănau deloc cu trupul ei; era o față rotundă obișnuită, ochii ei păreau să îi caute pe ai mei, iar părul îi era un pic ciufulit și nepieptănat. Avea în jur de treizeci și cinci. Nu părea tocmai în apele ei.

— Soțul doamnei Adams a murit azi-noapte, zise.

— O, am zis, întrebîndu-mă dacă se bucură la fel de mult ca și mine că gălăgia încetase.

— Și facem o chetă ca să cumpărăm flori pentru înmormîntarea domnului Adams.

— Nu cred că florile sînt făcute pentru morți, care nu au nevoie de ele, am zis cam fără chef.

Ea ezită.

— Ne-am gîndit că ar fi un gest frumos și m-am întrebat dacă n-ai vrea să contribui și tu cu ceva.

— Aș vrea, dar am ajuns în Miami de-abia azi-noapte și sînt lefter.

— Lefter?

— Îmi caut o slujbă. Îmi trebuie ca aerul, cum se spune. Mi-am cheltuit ultimii bani pe un borcan cu unt de arahide și o bucată de pîine. Pîinea era verde, mai verde decît rochia ta. Am aruncat-o pe jos și nici măcar șobolanii nu s-au atins de ea.

— Șobolanii?

— Nu știu cum e la tine în cameră.

— Dar cînd am vorbit cu doamna Adams aseară, am întrebat-o despre noul chiriaș – aici sîntem cu toții ca o familie – și mi-a zis că ești scriitor, că scrii pentru reviste ca *Esquire* și *Atlantic Monthly*.

— Căcat, nu știu să scriu. E doar ca să fac conversație. O face pe proprietăreasă să se simtă mai bine. Tot ce-mi trebuie e o slujbă, orice fel de slujbă.

— Nu poti să contribui cu douăzeci și cinci de cenți? Douăzeci și cinci de cenți n-or să te sărăcească.

— Scumpo, am mai multă nevoie de cei douăzeci și cinci de cenți decît are domnul Adams.

— Respectă-i pe cei morți, tinere.

— De ce să nu-i respectăm pe cei vii? Sînt singur și disperat și tu arăți superb în rochia ta verde.

Se întoarse, ieși, traversă holul, deschise ușa camerei ei, intră, închise ușa și n-am mai văzut-o niciodată.

55

Oficiul Forțelor de Muncă din Florida era un loc plăcut. Nu era atît de aglomerat ca biroul din Los Angeles, pe care îl găseam tot timpul plin. Acum îmi venise și mie rîndul să am un pic de noroc, nu mult, ci doar un pic. Era adevărat că nu eram un tip prea ambițios, dar trebuie să existe un loc și pentru oamenii lipsiți de ambiție, vreau să zic un loc mai bun decît cel rezervat de obicei. Cum dracu' ar putea să-i placă unui om să fie trezit la 6.30 a.m. de un ceas deșteptător, să se tîrîie jos din pat, să se îmbrace, să mănînce în grabă, să se cace, să se pișe, să se spele pe dinți, să se pieptene și să răzbească prin trafic ca să ajungă într-un loc unde de fapt faci o groază de bani pentru altcineva și ți se cere să fii recunoscător pentru că ai oportunitatea să faci asta?

Fu strigat numele meu. Funcționarul avea fișa mea în față, cea pe care o completasem la intrare. Dezvoltasem experiența mea de muncă într-un mod creativ. Profesioniștii fac așa: lași afară slujbele mizere precedente și le descrii amănunțit pe cele mai bune, evitînd de asemenea orice referire la acele perioade albe cînd ai fost alcoolic timp de șase luni și te-ai ținut cu vreo femeie

tocmai scăpată de la nebuni sau dintr-o căsnicie infectă. Desigur, cum toate slujbele mele precedente erau mizere, le-am lăsat afară pe cele mai mizere dintre cele mizere.

Funcționarul răsfoi micul lui dosar cu fișe. Scoase una afară.

— A, uite o slujbă pentru tine.

— Da?

Ridică privirea.

— Muncitor la salubrizare.

— Poftim?

— Gunoier.

— N-o vreau.

M-am cutremurat gîndindu-mă la tot gunoiul ăla, la mahmurelile matinale, negrii bătîndu-și joc de mine, greutatea imposibilă a containerelor și eu vărsîndu-mi mațele în cojile de portocale, în zațul de cafea, în scrumul ud de țigară, în cojile de banane și în tampoanele folosite.

— Care-i problema? Nu-i destul de bună pentru tine? Sînt 40 de ore. Și siguranța. O viață întreagă în siguranță.

— Ia tu slujba aia și dă-mi-o mie pe-a ta.

Tăcere.

— Eu sînt calificat pentru slujba asta.

— Nu zău? Eu am făcut doi ani de colegiu. E asta o condiție preliminară pentru a aduna gunoiul?

— Și atunci ce fel de slujbă vrei?

— Mai caută prin dosar.

Căută prin dosar. Pe urmă se uită la mine.

— Nu avem nimic pentru tine.

Puse o ștampilă pe cartea de vizită pe care mi-o dăduseră și mi-o întinse.

— Contactează-ne în termen de șapte zile pentru alte posibilități de angajare.

56

Am găsit o slujbă prin ziar. M-am angajat la un magazin de haine, care însă nu se afla în Miami, ci în Miami Beach, și trebuia să-mi port mahmureala pe apă în fiecare dimineață. Autobuzul alerga de-a lungul unei benzi de ciment foarte înguste, care stătea suspendată deasupra apei fără gard de protecție, fără nimic; așa se petreceau lucrurile. Șoferul autobuzului se lăsa pe spate și noi zbieram tot drumul de-a lungul acestei benzi înguste de ciment înconjurate de apă și toți oamenii din autobuz, cei douăzeci și cinci sau patruzeci sau cincizeci și doi de oameni, aveau încredere în el, însă eu nu aveam niciodată. Uneori venea cîte un șofer nou și eu mă gîndeam: oare cum îi aleg pe nenorociții ăștia? În ambele părți apa e adîncă și, cu o singură eroare de judecată, o să ne omoare pe toți. Era ridicol. Dacă se certase cu nevasta în dimineața aia? Sau cancer? Sau o viziune a lui

Dumnezeu? Sau dureri de dinți? Orice. Putea să o facă. Să ne răstoarne pe toți. Știam că dacă *eu* aș fi fost la volan, aș fi luat în considerare posibilitatea sau oportunitatea ca toți să se înece. Iar uneori, după asemenea considerații, posibilitatea se transformă în realitate. Pentru fiecare Ioană d'Arc există un Hitler cocoțat la capătul celălalt al scrînciobului. Vechea poveste cu binele și răul. Dar nici unul dintre șoferii de autobuz nu ne-a răsturnat. Se gîndeau în schimb la ratele pentru mașină, scoruri la baseball, tunsori, vacanțe, clisme, vizite la rude. Nu găseai nici un om adevărat în toată grămada aia de rahat. Întotdeauna ajungeam la lucru cu o senzație de greață, dar teafăr. Ceea ce demonstrează de ce Schumann a fost mai puțin liber decît Șostakovici...

Am fost angajat ca a cincea roată la căruță, cum îi spuneau ei. A cincea roată la căruță e tipul pe care îl lasă pur și simplu liber, fără îndatoriri speciale. Se presupune că el *știe* ce are de făcut după ce consultă vreo fîntînă adîncă de instinct străvechi. Se presupune că cineva știe în mod instinctiv cum să procedeze cel mai bine pentru ca lucrurile să meargă înainte fără asperități, pentru ca firma, Mama, să prospere și știe cum să iasă în întîmpinarea tuturor nevoilor ei mărunte, care sînt irațională, nesfîrșite și de doi bani.

Un bun muncitor pe post de a cincea roată la căruță e o ființă fără chip, fără sex și gata de sacrificiu; întotdeauna se află deja la ușă cînd ajunge primul om cu cheile. Imediat după aceea îl vedem stropind cu furtunul trotuarul și, în vreme ce angajații vin la slujbă, îi salută strigîndu-i pe nume pe fiecare, întotdeauna cu un zîmbet luminos și într-o manieră încurajatoare. Respectuos. Lucrul acesta îi face pe toți să se simtă un pic mai bine înainte să înceapă zilnica roboteală nenorocită. El are grijă ca hîrtia igienică să fie din belșug, mai ales la toaleta pentru doamne. Ca niciodată coșurile de hîrtii să nu dea pe-afară. Ca nici un fir de murdărie să nu se găsească pe ferestre. Ca micile reparații ale meselor și scaunelor din birouri să fie făcute prompt. Ca ușile să se deschidă fără greutate. Ca ceasurile să fie fixate. Ca prețurile agățate pe pereți să nu se desprindă. Ca femeile puternice și bine hrănite să nu trebuiască să care pachetele mici.

Eu nu eram prea priceput. Scopul meu era să mă învîrt fără să fac nimic, întotdeauna evitînd șeful și pe turnătorii care ar fi putut să-i dea raportul șefului. Nu eram eu chiar atît de deștept. Mai mult decît orice, era vorba de instinct. Întotdeauna începeam o slujbă cu sentimentul că în curînd o să renunț sau o să fiu concediat și asta îmi dădea o înfățișare relaxată care era luată drept inteligență sau forță secretă.

Era un magazin de haine complet independent, cu autoaprovizionare, cu fabrică și vînzare cu de-amănuntul la un loc. Sala de expoziție, produsul finit și vînzătorii se aflau la parter, iar fabrica se găsea la etaj. Fabrica era un labirint de galerii și coridoare pe care nici măcar șobolanii nu se puteau furișa, despărțituri lungi și înguste cu bărbați și femei așezați la mese și lucrînd sub becuri de treizeci de waţi, chiorîndu-se, apăsînd pe pedale, trecînd fire de ață prin urechile acelor, fără să ridice privirea sau să vorbească, aplecați și tăcuți, trudind.

La un moment dat, una din slujbele mele din New York fusese să livrez cupoane de stofă prin astfel de mansarde înghesuite. Îmi scoteam camionul plin cu marfă în strada aglomerată, mă năpusteam în trafic, apoi ajungeam într-o alee din spatele vreunei clădiri înnegrite de fum. Avea un lift întunecos și trebuia să trag de niște frînghii înfășurate pe niște mosoare de lemn, rotunde și murdare. O frînghie însemna în sus, altă frînghie indica în jos. Nu se zărea nici o rază de lumină și, în vreme ce ascensorul urca încet, stăteam în întuneric și mă uitam după cifrele albe scrise pe pereții goi – 3, 7, 9, scrijelite cu creta de vreo mînă uitată. Ajungeam la etajul unde aveam treabă, trăgeam de o altă frînghie cu degetele și, încordîndu-mi puterile, împingeam ușor ușa de metal, veche și grea, descoperind ochilor

mei șiruri de evreice bătrîne așezate la mașinile lor, îndeplinindu-și norma; cusătoreasa numărul unu de la mașina # 1, hotărîtă să-și păstreze cu strășnicie locul; fata numărul doi de la mașina # 2, gata să o înlocuiască dacă dă greș. Niciodată nu-și ridicau privirea și nici nu remarcau prezența mea cînd intram.

În această fabrică și magazin de haine din Miami Beach, nu era nevoie de livrări. Totul se găsea la îndemînă. În prima zi m-am învîrtit prin labirintul de cămăruțe, uitîndu-mă la oameni. Spre deosebire de New York, majoritatea muncitorilor erau negri. M-am apropiat de un negru, foarte scund – aproape minuscul, cu o moacă mai plăcută decît restul. Făcea o muncă migăloasă cu un ac. Aveam o sticlă de un sfert în buzunar.

— Ai o slujbă împuțită. Vrei să bei ceva?

— Cum să nu, zise. Luă o înghițitură zdravănă. Apoi îmi întinse sticla înpoi. Îmi oferi o țigară.

— Ești nou în oraș?

— Mda.

— De unde ești?

— Din Los Angeles.

— Vedetă de cinema?

— Da, în vacanță.

— N-ar trebui să vorbești cu servitorii.

— Știu.

Nu mai zise nimic. Arăta ca o maimuțică, o maimuță bătrînă și grațioasă. Pentru băieții de la parter, el *era* într-adevăr o maimuță. Am tras o dușcă. Mă simțeam bine. I-am privit pe toți cum lucrau în liniște sub becurile lor de treizeci de wați, cu mîinile mișcîndu-li-se delicat și ușor.

— Pe mine mă cheamă Henry, am zis.

— Brad, răspunse el.

— Ascultă, Brad, mă întristează rău de tot să văd cum vă spetiți. Ce-ai zice dacă v-aș cînta la toți, băieți și gagici, un cîntecel?

— Să nu cînți.

— Aveți o slujbă împuțită. De ce munciți aici?

— Rahat, n-avem altă soluție.

— Domnul a zis că aveți.

— Tu crezi în Domnul?

— Nu.

— În ce crezi?

— În nimic.

— Sîntem chit.

Am intrat în vorbă și cu ceilalți. Bărbații erau necomunicativi, iar unele femei au rîs de mine.

— Sînt spion, am rîs și eu. Sînt un spion al firmei. Urmăresc pe toată lumea.

Am mai luat o dușcă. Apoi le-am cîntat cîntecul meu preferat, *Inima mea e un vagabond*. Ei își vedeau mai departe de treabă. Nimeni nu-și ridica privirea. Cînd am

terminat, ei tot munceau. Un timp fu liniște. După care am auzit o voce:

— Uite ce e, băiatule alb, nu ne mai chinui.

M-am hotărît să mă duc să stropesc trotuarul din față.

57

Nu mai știu cîte săptămîni am muncit acolo. Cred că șase. La un moment dat, am fost transferat la recepție, sarcina mea fiind să verific dacă pachetele cu pantaloni care soseau corespund cu registrul de mărfuri. Erau comenzi returnate pe datorie de la magazinele afiliate, de obicei din afara statului. Registrul de mărfuri era întotdeauna corect întocmit, probabil pentru că tipul de la celălalt capăt se temea prea tare pentru slujba lui ca să fie neatent. De obicei, tipul a ajuns pe la a șaptesprezecea rată din cele treizeci și șase pentru mașină, nevastă-sa face un curs de ceramică în fiecare luni seara, dobînda la ipotecă îl mănîncă de viu și fiecare din cei cinci copii ai lui bea cîte un sfert de litru de lapte pe zi.

Știți, eu nu sînt un împătimit al țoalelor. Țoalele mă plictisesc. Sînt chestii groaznice, păcăleli, ca vitaminele, astrologia, pizza,

patinoarele, muzica pop, campionatele de lupte la categoria grea etc. Stăteam acolo prefăcîndu-mă că număr pantalonii care sosiseră, cînd dintr-o dată am dat peste ceva deosebit. Era o pereche de pantaloni dintr-o stofă încărcată de electricitate, mi se agăța de degete și nu voia să-mi dea drumul. În sfîrșit, cineva făcuse ceva interesant. Am cercetat materialul. Arăta la fel de fermecat cum era la pipăit.

M-am ridicat și am luat pantalonii cu mine la closet. Am intrat într-o cabină și am încuiat ușa. Nu furasem nimic niciodată.

Mi-am scos pantalonii, am tras apa. Apoi mi-am pus pantalonii fermecați. Am suflecat cracii pantalonilor fermecați pînă sub genunchi. Pe urmă am îmbrăcat peste ei vechii mei pantaloni.

Am tras apa din nou.

După care am ieșit. Eram atît de neliniștit, încît aveam impresia că toată lumea se holbează la mine. M-am îndreptat spre ușa principală a magazinului. Pînă la închiderea programului mai rămăsese circa o oră, o oră și jumătate. Șeful stătea la o casă lîngă ușă. Se uita țintă la mine.

— Am o problemă de rezolvat, domnule Silverstein. Tăiați-mi din salariu...

58

Am ajuns în cameră și mi-am scos pantalonii mei tociți. Am netezit cracii pantalonilor fermecați, am îmbrăcat o cămașă curată, mi-am lustruit pantofii și am ieșit iarăși pe stradă, de data aceasta purtînd noii mei pantaloni. Aveau o culoare plină, cafenie, cu pense la modă căzînd vertical de-a lungul stofei.

Materialul strălucea. M-am oprit la colț și mi-am aprins o țigară. Un taxi opri lîngă mine. Șoferul scoase capul pe geam:

— Un taxi, domnule?

— Nu, mulțumesc, am zis, azvîrlind chibritul în șanțul drumului și traversînd strada.

M-am învîrtit cam un sfert de oră-douăzeci de minute. Trei sau patru șoferi m-au întrebat dacă nu voiam un taxi. Pe urmă mi-am cumpărat o sticlă de Porto și m-am întors acasă. Mi-am scos hainele, le-am agățat pe umeraș, m-am vîrît în pat, am băut vinul și am scris o povestire despre un funcționar sărac care lucrează într-o fabrică de haine din Miami. Funcționarul ăsta sărac întîlnește într-o zi pe plajă, în timpul pauzei de prînz, o fată din înalta societate. El merită banii ei, iar ea face tot ce-i stă în putință ca să-i arate că și ea îl merită...

Cînd am ajuns la slujbă a doua zi dimineața, domnul Silverstein stătea în fața tejghelei de lîngă intrare. Ținea un cec în mînă. Îmi făcu un semn. Am păsit înăuntru și am luat cecul. Pe urmă m-am întors în stradă.

59

A durat patru zile și cinci nopți pînă cînd autobuzul a ajuns în Los Angeles. Ca de obicei, nici n-am închis ochii, nici nu am defecat în timpul călătoriei. Am simțit un entuziasm mărunt cînd o blondă mare s-a urcat undeva prin Louisiana. În noaptea aia se apucă să și-o vîndă pentru 2 $, astfel că fiecare bărbat și o femeie din autobuz au profitat de generozitatea ei, în afară de mine și de șoferul autobuzului. Tranzacția avea loc noaptea în spatele autobuzului. O chema Vera. Folosea ruj de buze violet și rîdea mult. Mă abordă în timpul unei scurte opriri într-un bufet cu sandvișuri și cafea. Se opri în spatele meu și mă întrebă:

— Care-i faza, ești prea bun pentru mine?

N-am răspuns.

— Poponar, am auzit-o mormăind dezgustată în timp ce se așeza lîngă unul dintre tipii de gașcă...

În Los Angeles am făcut turul barurilor din vechea zonă unde locuisem, căutînd-o pe Jan. N-am reușit să-i dau nicicum de urmă pînă cînd l-am găsit pe Whitey Jackson, care era de serviciu la bar, în Pink Mule. El îmi spuse că Jan era cameristă la Durham Hotel, în Beverly și Vermont. M-am dus acolo. Căutam biroul directorului, cînd ea ieși dintr-o cameră. Arăta bine, ca și cum separarea de mine îi priise. Apoi mă văzu și ea. Rămase nemișcată, iar ochii îi deveniră foarte albaștri și rotunzi; era mută de uimire. Pe urmă izbucni:

— Hank!

Se năpusti spre mine și ne-am trezit unul în brațele celuilalt. Mă sărută cu sălbăticie, am încercat să o sărut și eu la fel de pătimaș.

— Doamne, exclamă, credeam că n-o să te mai văd niciodată!

— M-am întors.

— Te-ai întors pentru totdeauna?

— L.A. e orașul meu.

— Lasă-mă să te privesc, zise.

Am făcut un pas în spate, rînjind.

— Ești suplu. Ai slăbit, zise Jan.

— Arăți bine, am spus, ești singură?

— Da.

— Nu ești cu nimeni?

— Nu sînt cu nimeni. Știi că nu pot să sufăr oamenii.

— Mă bucur că lucrezi.

— Hai la mine în cameră.

Am urmat-o. Camera era foarte mică, dar te simţeai bine în ea. Puteai să te uiţi pe fereastră şi să urmăreşti traficul, să priveşti cum se schimbă semafoarele, să vezi vînzătorul de ziare de la colţ. Îmi plăcea locul. Jan se trînti în pat.

— Vino, aşază-te, zise.

— Mă simt încurcat.

— Te iubesc, prostule, zise, ne-am futut de 800 de ori, aşa că relaxează-te.

Mi-am scos pantofii şi m-am întins. Ea ridică un picior.

— Tot îţi mai plac picioarele mele?

— Da, fir-ar să fie. Jan, ţi-ai terminat treaba?

— Tot în afară de camera domnului Clark. Iar domnului Clark nu-i pasă. Îmi lasă bacşişuri.

— Zău?

— Nu fac nimic. Doar îmi lasă bacşişuri.

— Jan...

— Da?

— Biletul de autobuz m-a stors de bani. Am nevoie de un loc unde să stau pînă îmi găsesc o slujbă.

— Pot să te ascund aici.

— Poţi?

— Cum să nu.

— Te iubesc, scumpo, am zis.

— Scîrbă, spuse ea.

Am început să ne-o tragem. Era binc. Era foarte, foarte bine.

După aceea Jan se ridică și deschise o sticlă de vin. Eu am desfăcut ultimul meu pachet de tigări și am zăcut în pat sorbind vin și fumînd.

— Simt că ești cu totul acolo, zise ea.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că n-am mai întîlnit niciodată un bărbat ca tine.

— Zău?

— Ceilalți sînt doar zece la sută acolo sau douăzeci la sută, pe cînd tu ești cu totul acolo, *tot* din tine e acolo, e atît de diferit.

— Habar n-am ce vrei să spui.

— Ești un pește, știi să agăți femei.

Remarca asta mă făcu să mă simt bine. După ce ne-am terminat țigările, am făcut dragoste din nou. Pe urmă, Jan mă trimise să mai iau o sticlă de vin. M-am întors. N-aveam de ales.

60

M-am angajat imediat la o firmă de corpuri de iluminat. Se afla pe Alameda Street, spre nord, într-o zonă cu multe depozite. Eu eram funcționarul însărcinat cu

distribuția. Era o muncă destul de ușoară: luam comenzile din coșul de sîrmă, le completam, împachetam corpurile de iluminat în cutii de carton, îngrămădeam cutiile pe benzi afară, pe platforma de încărcare, apoi puneam etichete și numere pe fiecare cutie. Cîntăream cutiile, întocmeam o factură de încărcare și telefonam la compania de transporturi să vină să ridice marfa.

În prima mea zi de muncă acolo, după-amiaza, am auzit un trosnet puternic în spatele meu, lîngă linia de asamblare. Rafturile vechi din lemn care adăposteau piesele finite se depărtau de perete și se făceau praf pe podea – metal și sticlă se izbeau de ciment și se sfărîmau, făcînd un zgomot infernal. Muncitorii de la linia de asamblare o luară la fugă spre cealaltă parte a clădirii. Pe urmă se făcu liniște. Șeful, Mannie Feldman, ieși din birou.

— Ce dracu' se întîmplă aici?

Nimeni nu răspunse.

— Bine, închideți linia de asamblare! Toată lumea să ia un ciocan și cuie și să pună rafturile alea nenorocite la loc!

Domnul Feldman intră înapoi în birou. N-aveam ce face, trebuia să dau și eu o mînă de ajutor. Nici unul dintre noi nu era tîmplar. Ne-a luat toată după-amiaza și jumătate din dimineața următoare să fixăm rafturile la loc. În timp ce făceam ultimele retușuri, domnul Feldman ieși din birou.

— Ați terminat ? Bine, acum fiți atenți la mine – pe 939 le vreau așezate în vîrf, pe 820 sub ele, iar jaluzelele și sticla pe rafturile de jos, ați priceput ? Hei, toată lumea a priceput ?

Nu se auzi nici un răspuns. 939 erau cele mai grele corpuri – drăciile, erau chiar grele – și el le voia așezate în vîrf. Însă n-aveam ce face, el era șeful. Ne-am executat. Am înghesuit toată greutatea aia acolo sus, iar pe chestiile mai ușoare le-am îngrămădit pe rafturile de jos. Pe urmă ne-am întors la muncă. Rafturile alea ținură tot restul zilei și noaptea care urmă. Dimineața am început să auzim scîrțîituri. Rafturile porniră la vale. Muncitorii de la linia de asamblare începură să se îndepărteze, rînjind. Cam cu zece minute înainte de pauza de cafea de dimineață, totul se prăbuși din nou. Domnul Feldman ieși în fugă din biroul lui :

— Ce dracu' se întîmplă aici ?

61

Feldman încerca să-și încaseze asigurarea și să dea faliment în același timp. În dimineața următoare, sosi un om respectabil de la Bank of America. Ne zise să nu mai construim rafturi.

— Îngrămădiți tot rahatul ăla pe podea, fu modul în care puse problema.

Îl chema Jennings. Curtis Jennings. Feldman era dator vîndut la Bank of America, iar Bank of America își voia banii înapoi înainte ca afacerea să cadă. Jennings preluă conducerea companiei. Dădu o tură, cercetînd pe toată lumea. Răsfoi registrele lui Feldman; verifică încuietorile și ferestrele și gardul de protecție din jurul parcării. Ajunse și la mine:

— Nu mai folosi rețeaua de transport Sieberling. Au fost jefuiți de patru ori în timp ce transportau una din încărcăturile tale prin Arizona și New Mexico. Ai avut vreun motiv special ca să-i folosești pe băieții ăia?

— Nu, n-am avut nici un motiv.

Agentul de la Sieberling îmi strecurase cîte zece cenți pentru fiecare cinci sute de livre de marfă trimisă.

În trei zile, Jennings concedie un om care lucra în biroul din față și înlocui trei oameni la linia de asamblare cu trei fete tinere mexicane gata să muncească pentru jumătate de salariu. Îl concedie pe administrator și, pe lîngă distribuție, mă puse șofer pe camionul companiei pentru livrările locale.

După ce am primit primul salariu, m-am mutat de la Jan în propriul meu apartament. Cînd m-am întors acasă într-o seară,

am găsit-o instalată la mine. Dă-o dracului, i-am zis, casa mea e casa mea. La scurt timp după aceea, am avut cea mai nasoală ceartă. Ea plecă, iar eu am fost beat timp de trei zile și trei nopți. Cînd m-am dezmeticit, mi-am dat seama că pierdusem slujba. Niciodată nu m-am mai întors la compania aceea. Am hotărît să fac curat în apartament. Am dat cu aspiratorul, am frecat pervazurile, am curățat cada și chiuveta, am ceruit podeaua din bucătărie, am omorît toți păianjenii și gîndacii, am golit și am spălat scrumierele, am spălat vasele, am frecat chiuveta din bucătărie, am pus prosoape curate și un sul nou de hîrtie igienică. Probabil că devin poponar, m-am gîndit.

Cînd Jan se întoarse în sfîrșit acasă – o săptămînă mai tîrziu –, mă acuză că adusesem o femeie acolo, fiindcă totul arăta atît de curat. Se enervă foarte tare, era însă numai o fațadă pentru a-și ascunde propria vinovăție. Nu puteam înțelege de ce nu scăpam de ea. Era o ușuratică înrăită – și-o punea cu oricine se întîlnea în vreun bar și cu cît individul era mai decăzut și mai jegos, cu atît îi plăcea mai mult. Se folosea fără încetare de certurile noastre ca să se justifice. Îmi tot spuneam că nici o femeie din lume nu e curvă, în afară de a mea.

62

Am intrat în Times Building. Făcusem doi ani de jurnalism la Los Angeles City College. Am fost oprit la recepție de o doamnă tînără.

— Aveți nevoie de un reporter? am întrebat.

Îmi înmînă o coală de hîrtie tipărită.

— Completați asta, vă rog.

La majoritatea ziarelor din majoritatea orașelor era la fel. Te angajau numai dacă erai cunoscut sau dacă știai pe cineva. Însă eu am completat formularul. L-am făcut să arate bine. Apoi m-am cărat și am pornit pe Spring Street.

Era o zi de vară caniculară. Am început să transpir și să simt mîncărimi. Mă mînca între picioare. Am început să mă scarpin. Mîncărimea deveni insuportabilă. Am continuat să merg scărpinîndu-mă. Nu puteam să fiu reporter, nu puteam să fiu scriitor, nu puteam să-mi găsesc o femeie ca lumea, tot ce puteam să fac era să merg mai departe și să mă scarpin ca o maimuță. M-am grăbit să ajung la mașină, pe care o parcasem pe Bunker Hill. Am gonit înapoi spre apartamentul meu. Jan nu era acolo. M-am dus în baie și m-am dezbrăcat.

Mi-am vîrît degetele între craci și am dat de ceva. L-am tras afară. L-am lăsat să-mi cadă în palmă și m-am uitat la el. Era alb și avea multe picioare mici. Se mișca. Mă fascina. Apoi, dintr-o dată, sări pe gresia de pe jos. M-am holbat la el. Cu un singur salt rapid, dispăru. Probabil înapoi în părul meu pubian! Scîrbit, am simțit că mă cuprinde furia. Am continuat să-l caut, însă n-am reușit să-i dau de urmă. Stomacul îmi tremura. Am vomat în closet, apoi m-am îmbrăcat la loc.

Farmacia de pe colț nu era departe. Un bătrîn și o bătrînă stăteau în spatele tejghelei. Femeia se apropie.

— Nu, am zis, vreau să vorbesc cu el.

— A, zise ea.

Bătrînul se apropie. Era farmacistul. Părea foarte curat.

— Sînt victima unei nedreptăți, i-am spus.

— Poftim?

— Uite ce e, aveți ceva pentru...

— Pentru ce?

— Păianjeni, muște... țînțari, lindine...?

— Pentru ce?

— *Aveți ceva pentru lăței?*

Bătrînul îmi aruncă o privire dezgustată.

— Așteaptă aici, zise.

Scoase ceva de sub celălalt capăt al tejghelei. Se întoarse și, stînd cît mai departe de mine, îmi întinse o cutie mică din carton

verde cu negru. Am acceptat-o umil. I-am întins o hîrtie de 5 $. Îmi dădu restul ținîndu-mă la distanță. Bătrîna se retrăsese într-un colț al farmaciei. Mă simțeam ca un jefuitor.

— Așteaptă, i-am zis bătrînului.

— Ce mai e de data asta?

— Vreau niște prezervative.

— Cîte?

— Păi, un pachet, un pumn.

— Umede sau uscate?

— Poftim?

— Umede sau uscate?

— Dă-mi-le pe alea umede.

Bătrînul îmi întinse prezervativele cu prudență. I-am întins banii. Din nou îmi dădu restul ținîndu-mă la distanță. Am ieșit. În timp ce mergeam pe stradă, am scos prezervativele și m-am uitat la ele. Apoi le-am aruncat în șanțul de pe marginea drumului.

Întors în apartament, m-am dezbrăcat și am citit instrucțiunile. Zicea să aplic alifia pe zonele afectate și să aștept treizeci de minute. Am deschis radioul, am găsit o simfonie, apoi am scos alifia strîngînd cu putere tubul. Era verde. Am aplicat-o peste tot. Pe urmă m-am întins în pat și m-am uitat la ceas. Treizeci de minute. Căcat, îi uram pe lățeii ăștia, așa că m-am hotărît să aștept o oră. După patruzeci și cinci de minute, am simțit cum pielea începe să mă

ardă. O să-i omor pe toți nenorociții ăștia, mi-am zis. Fierbințeala era tot mai puternică. M-am răsucit în pat și mi-am încleștat pumnii. Am ascultat Beethoven. Am ascultat Brahms, am strîns din dinți. Cu chiu, cu vai, am izbutit să îndur calvarul preț de o oră. Apoi am umplut cada de baie cu apă, am sărit înăuntru și am îndepărtat alifia de pe mine. Cînd am ieșit din cadă, nu mai puteam merge. Coapsele îmi erau arse pe interior, coaiele îmi erau arse, burta îmi era arsă, parcă luasem cu totul foc, arătam ca un urangutan. M-am îndreptat foarte încet spre pat. Dar omorîsem lățeii, îi văzusem scurgîndu-se pe țeavă cînd golisem cada.

Cînd Jan ajunse acasă, mă găsi zvîrcolindu-mă în pat. Rămase uitîndu-se mirată la mine.

— Ce-ai pățit?

Mă răsuceam și înjuram.

— Curvă împuțită! Uite ce mi-ai *făcut*!

Am sărit în picioare. I-am arătat lui Jan coapsele, burta, coaiele. Coaiele mi se bălăngăneau roșii, în agonie. Pula îmi ardea.

— Dumnezeule! Ce-ai pățit?

— Te faci că nu știi, nu? Nu m-am mai futut cu nimeni! De la TINE i-am luat! Ești o *bombă biologică*, o *boarfă* infectă!

— Ce?

— Lățeii, lățeii, tu mi-ai dat LĂȚEII!

— Nu, eu n-am lăței. Probabil că Geraldine are.

— Ce?

— Am locuit cu Geraldine, probabil că i-am luat de pe closetul ei.

M-am trîntit pe pat.

— Ah, nu-mi mai turna rahaturile astea! Du-te și ia ceva de băut! Nu găsești naibii nici un strop de băutură în casa asta!

— N-am nici un ban.

— Ia din portofelul meu. Știi cum să faci asta. Și grăbește-te! Ceva de băut! Mor!

Jan plecă. Am auzit-o coborînd în fugă scările. Acum la radio se auzea o piesă de Mahler.

63

Cînd m-am trezit a doua zi dimineața, mi-era greață. Fusese aproape imposibil să dorm cu cearșaful pe mine. Totuși arsurile parcă nu mai erau atît de nasoale. M-am ridicat și am vomitat și mi-am privit fața în oglindă. Mi-o făcuseră. Nu aveam nici o șansă.

M-am întins iar în pat. Jan sforăia. Nu sforăia tare, însă avea un sforăit persistent. Cam așa îmi imaginam eu că ar sforăi un porcușor. Semisforăicli. M-am uitat la ea întrebîndu-mă cu cine trăiam. Avea un nas mic și cîrn, iar părul ei blond se făcea „ca

de șoarece", cum îl descria ea, adică îi încărunțea. Fața i se buhăia, începea să capete gușă, era cu zece ani mai mare ca mine. Numai atunci cînd era machiată și purta o fustă scurtă și tocuri înalte arăta bine. Avea încă un cur și picioare mișto și un fîțîit seducător cînd pășea. Însă acum cînd o priveam, nu mai arăta atît de minunat. Dormea întoarsă pe jumătate într-o parte și pîntecele îi atîrna moale. Cu toate astea, era o pizdă nemaipomenită. Niciodată nu mai avusesem o pizdă atît de bună ca ea. Îmi plăcea felul în care mi-o lua. Digera la propriu futaiurile. Mîinile ei mă apucau cu putere și păsărica i se încleșta la fel de tare. Cele mai multe futaiuri sînt varză, sînt doar o corvoadă, ca și cum te-ai opinti urcînd un deal noroios și foarte abrupt. Dar nu era cazul cu Jan.

Telefonul sună. Zbîrnîi de cîteva ori pînă cînd am reușit să mă dau jos din pat și să răspund.

— Domnul Chinaski?

— Da?

— Sîntem de la Times Building.

— Da?

— Am reexaminat cererea dumneavoastră și am dori să vă angajăm.

— Ca reporter?

— Nu, ca supraveghetor și om de serviciu.

— Bine.

— Prezentați-vă la supraveghetorul Barnes, la ușa dinspre sud, la ora 9 p.m.

— În regulă.

Am închis. Telefonul o trezise pe Jan.

— Cine-a fost?

— Am primit o slujbă și nici măcar nu pot să merg. Trebuie să mă prezint diseară. Habar n-am ce dracu' o să fac.

M-am tîrît înapoi spre pat ca o broască țestoasă opărită la fund și m-am prăbușit pe el.

— Găsim noi ceva.

— Nu pot să port haine. Nu știu ce să fac.

Ne-am întins, cu ochii țintă în tavan. Jan se ridică și se duse la baie. Cînd se întoarse, zise:

— Am găsit!

— Mda!

— O să te învelesc în tifon.

— Crezi că o să meargă?

— Cum să nu.

Jan se îmbrăcă și se duse la prăvălie. Se întoarse cu tifon, bandă adezivă și o sticlă de muscat. Luă niște cuburi de gheață, prepară cîte o băutură pentru fiecare și găsi o foarfecă.

— O.K., să pornim.

— Așteaptă, nu trebuie să fiu acolo decît la 9 p.m. E o slujbă de noapte.

— Dar vreau să exersez. Vino.

— Bine. Căcat.

— Îndoaie un genunchi.

— Bine. Ușor.

— Așa, și-așa și mergem de jur-împrejur. Ca la călușei.

— Ți-a zis vreodată cineva cît de scrîntită ești?

— Nu.

— E de înțeles.

— Gata. Un pic de bandă adezivă. Și încă un pic. Gata. Acum ridică celălalt genunchi, dulceață.

— Lasă vrăjeala.

— Mergem roată și iar roată și iar roată. Cracii tăi mari și grași.

— Curul tău mare și gras.

— Gata, gata, gata, fii drăguț, iubitule. Mai multă bandă adezivă. Și încă un pic. Ești ca nou!

— Ca dracu'.

— Și acum trecem la coaie, coaiele tale mari și roșii. O să fii gata de Crăciun!

— Stai! Ce-ai de gînd să le faci coaielor mele?

— O să le înfășor.

— Nu e periculos? S-ar putea să-mi afecteze dibăcia.

— N-o să-ți facă nici un rău.

— Or să alunece.

— O să le pun într-un cocon frumos.

— Înainte să faci asta, adu-mi încă ceva de băut.

M-am ridicat în picioare cu paharul în mînă și ea se apucă să mă împacheteze.

— Mergem roată, roată și încă o dată roată. Sărăcuțele de coaie. Sărăcuțele tale coaie mari. Ce ți-au făcut ele? Mergem roată, roată și iar roată. Acum încă un pic de bandă. Și încă un pic. Și încă un pic.

— Nu-mi lipi coaiele de cur.

— Ce prostie! Nici n-aș face asta! Te iubesc!

— Mda.

— Acum ridică-te și plimbă-te un pic. Încearcă să faci cîțiva pași.

M-am ridicat și am făcut încet cîțiva pași prin cameră.

— Hei, e chiar bine! Parc-aș fi un eunuc, dar mă simt bine.

— Poate că și eunucii au încercat-o.

— Sînt convins.

— Ce zici de niște ouă moi?

— Sigur. Cred că o să supraviețuiesc.

Jan puse o oală cu apă pe plită, vîrî înăuntru patru ouă și ne-am pus pe așteptat.

64

La 9 p.m., m-am prezentat la slujbă. Supraveghetorul îmi arătă unde se afla ceasul de pontaj. M-am înregistrat. Îmi întinse trei-patru cîrpe și un vas mare.

— De jur împrejurul clădirii o să vezi o balustradă de alamă. Vreau s-o faci să strălucească.

Am ieșit și am căutat balustrada de alamă. Am găsit-o numaidecît. Dădea roată clădirii. Era o clădire impozantă. Am picurat puțin lac pe balustradă și m-am apucat să o frec cu o cîrpă. Nu mă prea trăgea inima. Trecătorii se uitau curioși la mine. Mai avusesem eu slujbe tîmpite și monotone, dar asta părea să fie cea mai monotonă și cea mai tîmpită dintre toate.

Ideea e, am hotărît, să nu te gîndești. Dar cum să nu te gîndești? De ce am fost ales tocmai eu să lustruiesc balustrada asta? De ce nu puteam fi înăuntru, scriind editoriale despre corupția municipală? Ei, lasă, putea să fie și mai rău. Aș fi putut să fiu în China, muncind într-un lan de orez.

Am lustruit cam douăzeci și cinci de picioare din balustradă, am luat colțul și am zărit un bar peste drum. Mi-am luat cîrpele și vasul, am traversat strada și am intrat în bar. Înăuntru era doar barmanul.

— Cum îți merge? mă întrebă.

— Super. Dă-mi o sticlă de Schlitz.

Luă una, o deschise, îmi luă banii și îi înregistră la casă.

— Unde sînt fetele?

— Care fete?

— Știi tu. Fetele.

— Ăsta e un local drăguț.

Ușa se deschise. Era supraveghetorul Barnes.

— Pot să-ți ofer o bere? l-am întrebat.

Se apropie și se așeză lîngă mine.

— Termină-ți berea, Chinaski, îți mai dau o singură șansă.

Mi-am băut berea și l-am urmat afară. Am traversat strada împreună.

— E clar, zise, că nu ești prea bun la lustruit alamă. Vino după mine.

Am intrat în Times Building și ne-am urcat împreună într-un lift. Am coborît la unul dintre etajele superioare.

— Fii atent, zise el, arătînd spre o cutie lungă de pe un birou, cutia aia conține neoane noi. Trebuie să înlocuiești toate neoanele arse. Scoate-le din suporturi și pune-le în loc pe cele noi. Folosește scara.

— Bine, am zis.

Supraveghetorul ieși și iată-mă din nou singur. Mă aflam într-un fel de cameră de depozitare. Încăperea aia avea cel mai înalt tavan pe care îl văzusem vreodată. Scara era înaltă de treizeci și șase de picioare. Întotdeauna mi-a fost frică de înălțime. Am luat un neon nou și am urcat cu grijă scara. A trebuit să-mi spun încă o dată: încearcă să nu te gîndești. Urcam tot mai sus. Neoanele aveau cam cinci picioare lungime. Se spărgeau ușor și erau greu de mînuit. Cînd am ajuns în vîrful scării, am privit încordat în jos. Mare greșeală. Mă învălui o ceață

ameţitoare. Eram un laş. Stăteam cocoţat lîngă o fereastră mare, la unul dintre etajele superioare. M-am imaginat căzînd de pe scară, apoi plonjînd prin fereastră, în jos prin spaţiu, pînă cînd aveam să mă izbesc de pavaj. Am privit maşinile minuscule străbătînd strada de sub mine înainte şi înapoi, cu farurile luminînd în noapte. Pe urmă, foarte încet, m-am întins şi am scos un neon ars. L-am înlocuit cu unul nou. Apoi am coborît, simţind tot mai multă uşurare cu fiecare pas pe care îl făceam în jos. Cînd am atins podeaua, mi-am promis că n-o să mă mai urc în viaţa mea pe scara aia.

M-am învîrtit trăgînd cu ochiul la chestiile lăsate pe birouri şi mese. Am intrat într-un birou cu pereţi de sticlă. Am zărit un bilet pentru cineva: „Bine, o să-l încercăm pe caricaturistul ăsta nou, dar ar fi bine să fie priceput. Ar fi bine să înceapă bine şi să continue bine, pentru că noi nu ducem în spate pe nimeni".

O uşă se deschise şi supraveghetorul Barnes îşi făcu apariţia.

— Chinaski, ce faci acolo?

Am ieşit din birou.

— Sînt un fost student la jurnalism şi eram curios, domnule.

— Doar atît ai reuşit să faci? Să înlocuieşti un singur bec?

— Domnule, nu mă descurc. Mi-e frică de înălţime.

— Bine, Chinaski. O să te pontez și pentru noaptea asta. Nu mai meriți încă o șansă, dar vreau să te întorci la 9 p.m., mîine seară, gata de muncă. Și dup-aia o să mai vedem.

— Da, domnule.

Ne-am apropiat de lift.

— Spune-mi, mă întrebă, cum de mergi atît de caraghios?

— Prăjeam niște pui în tigaie și uleiul a explodat și mi-a opărit picioarele.

— M-am gîndit că poate ai răni de război.

— Nu, e din cauza puiului.

Am coborît cu liftul împreună.

65

Numele întreg al supraveghetorului era Herman Barnes. Herman mă întîmpină la ceasul de pontaj în seara următoare, iar eu m-am înregistrat.

— Vino după mine, îmi zise.

Mă duse într-o încăpere foarte slab luminată, unde mă prezentă lui Jacob Christensen, care urma să fie superiorul meu direct. Apoi Barnes se evaporă.

Majoritatea lucrătorilor de noapte din Times Building erau bătrîni, încovoiați, învinși. Umblau cocoșați de colo pînă colo, ca și cum ar fi avut ceva la picioare. Ni se împărțiseră tuturor salopete de lucru.

— În regulă, zise Jacob, ia-ți echipamentul în primire.

Echipamentul meu consta dintr-un cărucior de metal, cu două compartimente. Într-un compartiment se aflau două spălătoare, niște cîrpe și o cutie mare cu detergent. Celălalt compartiment conținea o mulțime de sticle colorate, canistre, cutii de rezervă și cîteva cîrpe. Era clar că urma să fiu om de serviciu. Ei bine, mai fusesem o dată om de serviciu, pentru o noapte, în San Francisco. Îți aduceai pe furiș o sticlă de vin cu tine înăuntru, munceai de-ți săreau capacele și pe urmă, după ce toți ceilalți se cărau, stăteai și te uitai pe fereastră, bînd vin și așteptînd zorile.

Unul dintre bătrînii oameni de serviciu veni foarte aproape de mine și îmi țipă în ureche:

— *Oamenii ăștia sînt niște nenorociți, nenorociți! N-au nici un dram de inteligență! Habar n-au să gîndească! Le e frică să gîndească! Sînt bolnavi! Sînt lași! Nu sînt niște oameni care gîndesc, așa ca tine și ca mine!*

Țipetele lui se puteau auzi în toată încăperea. Părea să aibă șaizeci și cinci de ani. Ceilalți erau mai bătrîni, majoritatea arătau de șaptezeci sau mai mult; cam o treime erau femei. Păreau să fie obișnuiți cu năzdrăvăniile bătrînului. Nimeni nu se arăta jignit.

— *Mi-e scîrbă de ei!* ţipă bătrînul. *N-au sînge-n vine! Uită-te la ei! Namile de rahat!*

— Bine, Hugh, zise Jacob, ia-ţi catrafusele sus şi treci la treabă.

— *O să-ţi dau eu, nenorocitule!* ţipă el la supraveghetor, o *să-ţi dau pînă o să te saturi!*

— Treci la treabă, Hugh.

Hugh îşi împinse furios căruţul afară, aproape trîntind-o la pămînt pe una din bătrîne.

— Aşa e el, îmi zise Jacob, dar e cel mai bun om de serviciu pe care îl avem.

— Nu-i nimic, am spus, îmi plac locurile unde se întîmplă ceva palpitant.

În vreme ce-mi împingeam căruţul, Jacob mă informă care erau îndatoririle mele. Aveam în grijă două etaje. Partea cea mai importantă erau closetele. Trebuia să încep întotdeauna cu closetele. Să curăţ chiuvetele şi toaletele, să golesc coşurile, să şterg oglinzile, să schimb prosoapele, să umplu rezervorul de săpun, să folosesc cît mai mult deodorant şi să mă asigur că hîrtia de budă şi colacele de hîrtie pentru closete sînt din belşug. Şi să nu uiţi de tampoanele igienice din toaleta pentru femei! După asta, să golesc coşurile cu hîrtii din birouri şi să şterg de praf mobilierul. Pe urmă iei maşina asta şi ceruieşti holurile şi după ce termini cu asta...

— Am înţeles, domnule, am zis.

Toaletele pentru femei, ca de obicei, erau cele mai nasoale. Se părea că multe femei își lăsau pur și simplu tampoanele folosite pe jos în cabine și priveliștea lor, deși familiară, era deranjantă, mai ales cînd eram mahmur. Toaletele pentru bărbați erau oarecum mai curate, dar bărbații nu foloseau tampoane. Cel puțin eram singur cînd lucram. Nu eram un măturător prea bun; adesea un smoc de păr sau un chiștoc strivit de țigară rămînea îndărătnic în vreun colț. Îl lăsam acolo. Totuși eram conștiincios în ceea ce privește hîrtia de budă și colacele de hîrtie: puteam înțelege chestia asta. Nimic nu e mai neplăcut după o căcare bună decît să te întinzi și să descoperi că suportul de hîrtie igienică e gol. Pînă și cea mai îngrozitoare ființă omenească merită să se șteargă la cur. Adeseori m-am întins și n-am găsit nici o fărîmă de hîrtie igienică, iar cînd te întinzi pe urmă după un colac de hîrtie constați că au dispărut brusc și ele. Te ridici și te uiți în spate și al tău tocmai a căzut în apă. După asta, îți mai rămîn puține alternative. Cea mai satisfăcătoare mi se pare să te ștergi la cur cu chiloții, să-i îndeși și pe ei acolo, să tragi apa și să lași jos capacul.

Am terminat de curățat closetele și la bărbați, și la femei, am golit coșurile cu hîrtii și am șters de praf cîteva birouri. Pe urmă m-am întors la buda pentru cucoane.

Acolo înăuntru se aflau canapele, scaune și un ceas deșteptător. Mai aveam de stat patru ore. Am fixat ceasul să sune cu treizeci de minute înainte de sfîrșitul programului. M-am așezat pe una dintre canapele și m-am culcat.

Ceasul sună la ora fixată și mă trezi. M-am întins, m-am stropit cu apă rece pe față și am coborît în magazie cu ustensilele. Bătrînul Hugh se apropie de mine.

— Bine-ai venit în țara fraierilor, îmi zise, de data asta mult mai calm.

Nu i-am răspuns. În magazie era întuneric și mai aveam doar zece minute pînă la pontaj. Ne-am scos salopetele și în majoritatea cazurilor hainele noastre de stradă erau la fel de șifonate și de jalnice ca și hainele de lucru. Vorbeam foarte puțin sau în șoaptă. Nu mă deranja liniștea. Era odihnitor.

Pe urmă Hugh se întinse spre urechea mea:

— *Uită-te la idioții ăștia!* țipă. *Uită-te la idioții ăștia nenorociți!*

M-am îndepărtat de el și m-am așezat în partea cealaltă a încăperii.

— *Ești unul dintre ei*, îmi strigă, *ești și tu un împuțit?*

— Da, stimate domn.

— *Vrei să-ți trag un șut în fund?* îmi strigă înapoi.

— Între noi e numai vid, am zis.

Ca un luptător din vechime ce era, Hugh se hotărî să umple vidul și veni în goană, sărind țeapăn peste un șir de găleți. M-am tras într-o parte și el trecu în zbor pe lîngă mine. Apoi se întoarse, se apropie de mine și mă apucă de gît cu amîndouă mîinile. Avea degete lungi și puternice pentru un om atît de bătrîn; puteam să le simt pe fiecare, chiar și degetele mari. Hugh mirosea ca o chiuvetă plină cu vase nespălate. Am încercat să-l dau la o parte, dar strînsoarea lui deveni și mai puternică. Steluțe roșii, albastre și galbene îmi licăreau prin cap. N-aveam de ales. Mi-am ridicat un genunchi cît de finuț am putut. Am ratat prima încercare, dar l-am nimerit dintr-a doua. Degetele i s-au desprins. Hugh căzu grămadă pe podea, ținîndu-se de coaie. Jacob își făcu apariția.

— Ce se întîmplă aici?

— M-a făcut împuțit, domnule, și după aceea m-a atacat.

— Ascultă, Chinaski, omul acesta e cel mai bun om de serviciu al meu. E cel mai bun om de serviciu pe care l-am avut în cincisprezece ani. Poartă-te frumos cu el, bine?

M-am cărat de-acolo, mi-am luat cartela și m-am pontat. Hugh cel focos se uită în sus la mine de pe podea, în timp ce ieșeam pe ușă:

— O să te omor, domnule, îmi zise.

Ei bine, m-am gîndit, cel puțin acum e politicos. Dar chestia asta nu mă făcea deloc fericit.

66

În noaptea următoare am muncit cam patru ore, după care m-am dus la toaleta pentru femei, am fixat ceasul să sune și m-am întins. Cred că dormeam cam de o oră cînd ușa se deschise. Erau Herman Barnes și Jacob Christensen. Se uitară la mine; mi-am ridicat capul și i-am privit și eu, după care mi-am pus din nou capul pe pernă. I-am auzit intrînd la budă. Cînd ieșiră, nu m-am uitat la ei. Am închis ochii și m-am prefăcut că dorm.

A doua zi, cînd m-am trezit pe la amiază, i-am povestit lui Jan întîmplarea:

— M-au prins dormind și nu m-au dat afară. Cred că i-am speriat de atunci, cu Hugh. Merită să fii un împuțit dur. Lumea aparține celor puternici.

— N-or să te lase să scapi.

— O laie. Mereu ți-am zis că-i trag în piept. Am un stil al meu. Iar urechile alea nenorocite ar putea la fel de bine să-ți lipsească. Niciodată nu mă asculți.

— Pentru că spui mereu același lucru.

— Bine, hai să bem ceva și să vorbim despre asta. Te-ai tot fîțîit cu fundul pe sus de cînd sîntem iar împreună. Rahat, n-am nevoie de tine și nici tu n-ai nevoie de mine. Hai să nu ne mai ascundem după deget.

Înainte ca cearta să izbucnească, se auzi un ciocănit în ușă.

— Așteaptă, am zis și mi-am tras niște pantaloni pe mine. Am deschis și în fața ușii stătea un băiat de la Western Union. I-am dat zece cenți și am deschis telegrama:

HENRY CHINASKI: CONTRACTUL DE ANGAJARE CU TIMES CO. V-A FOST ANULAT.

HERMAN BARNES

— Ce e? întrebă Jan.
— M-au dat afară.
— Și cecul tău?
— N-au zis nimic despre asta.
— Îți datorează un cec.
— Știu. Hai să mergem să-l luăm.
— O.K.

Mașina era terminată. Mai întîi își pierduse schimbătorul de viteze, ceea ce a însemnat o provocare pe care am depășit-o planificînd întotdeauna dinainte pe unde să o iau. Pe urmă bateria muri și ea, ceea ce însemna că singurul fel în care o puteam porni era să-mi dau drumul din vîrful unui deal. Am reușit chestia asta timp de cîteva

săptămîni, apoi într-o noapte Jan și cu mine ne-am îmbătat și am uitat și am parcat-o pe o stradă dreaptă, lîngă un bar. N-a vrut să pornească, bineînțeles, așa că am sunat la un service auto non stop și au venit și au remorcat-o. Cînd m-am dus să ridic mașina cîteva zile mai tîrziu, băgaseră 55 $ în reparații și tot nu pornea. M-am dus acasă și le-am dat papucii prin poștă.

Trebuia așadar să mergem pe jos pînă la Times Building. Jan știa că o plăceam cu tocuri înalte, așa că și le puse și am pornit-o într-acolo. La dus era o distanță bună, de douăzeci de clădiri. Jan se așeză să se odihnească pe o bancă afară, iar eu am urcat la casierie.

— Mă numesc Henry Chinaski. Am fost concediat și am venit să-mi iau cecul.

— Henry Chinaski, zise fata, așteptați un moment.

Căută printr-un maldăr de hîrtii.

— Îmi pare rău, domnule Chinaski, dar cecul dumneavoastră încă nu e gata.

— Bine, o să aștept.

— Cecul dumneavoastră nu poate fi gata decît mîine, domnule.

— Dar am fost concediat.

— Îmi pare rău. Mîine, domnule.

Am ieșit. Jan se ridică de pe bancă. Arăta înfometată.

— Hai să dăm o fugă pînă la Piața Centrală pentru niște carne ieftină și legume

și dup-aia să luăm cîteva sticle de vin bun franțuzesc.

— Jan, mi-au zis că cecul nu e gata.

— Dar trebuie să ți-l dea. Asta e legea.

— Probabil. Nu știu. Dar au zis că cecul o să fie gata mîine.

— Of, Doamne, și am venit pînă aici pe tocurile astea.

— Arăți bine, iubi.

— Mda.

Am pornit înapoi. Pe la jumătatea drumului, Jan și-a scos pantofii și a mers în ciorapi. Cîteva mașini au claxonat în timp ce mergeam înainte. Le-am arătat la toate degetul. Cînd am ajuns acasă, am văzut că mai aveam bani de plăcinte cu carne și de bere. Ne-am luat chestiile astea, am mîncat și am băut, ne-am certat un pic, am făcut dragoste și ne-am culcat.

67

A doua zi pe la prînz, am pornit din nou, Jan tot pe tocurile ei înalte.

— Vreau să faci o friptură din aia astăzi, zise. Nimeni nu știe să facă friptură cum știi tu. E cel mai mare talent al tău.

— Mersi al dracului de mult, am zis.

Tot douăzeci de clădiri erau la dus. Jan se așeză iarăși pe bancă și își scoase pantofii,

în timp ce eu am urcat la casierie. Era aceeași fată.

— Sînt Henry Chinaski, am zis.

— Da?

— Am fost aici și ieri.

— Da?

— Ați spus că cecul meu o să fie gata astăzi.

— O.

Fata caută prin hîrtiile ei.

— Îmi pare rău, domnule Chinaski, dar cecul dumneavoastră încă nu a ajuns.

— Dar ați zis că o să fie gata.

— Îmi pare rău, domnule, uneori durează un pic pînă cînd se procesează cecurile.

— Vreau cecul meu.

— Îmi pare rău, domnule.

— Nu-ți pare rău. Nu știi ce e aia părere de rău. Eu știu. Vreau să vorbesc cu șeful șefului tău. Acum.

Fata ridică un receptor.

— Domnul Handler? Un domn Chinaski ar vrea să vă vadă în legătură cu un cec de concediere.

Mai pălăvrăgiră un pic. În sfîrșit fata se uită la mine.

— Camera 309.

M-am dus la 309. Pe tăbliță scria „John Handler". Am deschis ușa. Handler era singur. Funcționar de stat și director al celui mai mare și mai puternic ziar din vest. M-am așezat într-un scaun în fața lui.

— Să vezi, John, am zis, m-au dat afară, m-au prins dormind în buda pentru femei. Eu și tipa mea am venit pe jos pînă aici două zile la rînd doar ca să ni se spună că nu aveți cecul. Acum, știi, astea sînt rahaturi. Tot ce vreau e să capăt cecul ăla și să mă îmbăt. Poate că nu sună prea nobil, dar e alegerea mea. Dacă nu capăt cecul ăla, nu știu prea sigur ce-o să fac.

După care i-am aruncat o privire exact ca în *Casablanca*.

— Ai o țigară?

John Handler îmi dădu o țigară. Mi-o și aprinse chiar. Ori o să mă bage la răcoare, ori o să-mi primesc cecul, m-am gîndit.

Handler ridică receptorul.

— Domnișoară Simms. Trebuie să-i plătim un cec unui domn Henry Chinaski. Vreau să-l aduci aici în cinci minute. Mulțumesc. Închise.

— Ascultă, John, am zis, am făcut doi ani de jurnalism la L.A. City College. N-aveți nevoie de un reporter, nu?

— Îmi pare rău, acum sîntem supraaglomerați.

Am mai trăncănit puțin și după cîteva minute intră o fată și îi întinse cecul lui John. El se întinse pe deasupra biroului și mi-l înmînă mie. Un tip distins. Am auzit mai tîrziu că a murit la puțin timp după chestia asta, dar Jan și cu mine ne-am cumpărat carnea de vită și legumele noastre și vinul nostru franțuzesc și am trăit mai departe.

68

Am luat cartea de vizită pe care mi-o dăduseră cei de la Oficiul Forțelor de Muncă și m-am dus la interviul pentru slujbă. Locul cu pricina se afla la cîteva clădiri la est de Main Street și un pic spre nord de mahala. Era o firmă care se ocupa cu piese auto pentru frînă. La recepție le-am arătat fișa și am completat un formular de angajare. Mi-am umflat perioada cît stătusem în slujbele anterioare, transformînd zilele în luni și lunile în ani. Majoritatea firmelor nu se oboseau să verifice informațiile. Cu firmele cărora li se cerea să-și asigure angajații, nu prea aveam șanse. Avea să iasă repede la iveală faptul că aveam cazier. Firma care furniza frîne nu pomeni nimic de vreo asigurare. O altă problemă care apărea după ce te duceai la lucru două sau trei săptămîni era că majoritatea angajatorilor încercau să te facă să intri și tu în planul lor de asigurare, dar pînă atunci eu de obicei plecam.

Omul aruncă o privire peste formularul meu și pe urmă se întoarse amuzat către cele două femei din încăpere:

— Tipul ăsta vrea o slujbă. Credeți că o să fie în stare să ne suporte?

Unele slujbe erau uimitor de ușor de obținut. Îmi amintesc de un loc unde m-am dus, m-am prăbușit într-un scaun și am căscat. Tipul din spatele biroului m-a întrebat:

— Da, ce doriți?

— Of, fir-ar să fie, am răspuns, cred că am nevoie de o slujbă.

— Sînteți angajat.

Cu toate astea, alte slujbe erau, pentru mine, imposibil de obținut. Compania de Gaz a Californiei de Sud avea anunțuri la rubrica cu oferte de muncă și promiteau salarii mari, pensionare devreme etc. Nu știu de cîte ori m-am dus acolo și am completat formularele lor galbene de angajare, de cîte ori am stat pe scaunele alea tari uitîndu-mă la fotografiile mari înrămate, cu țevi și rezervoare de gaz. Niciodată n-am fost nici măcar la un pas de angajare și, ori de cîte ori vedeam un om de la gaz, mă uitam la el foarte atent, încercînd să-mi închipui ce anume avea el și eu, în mod evident, nu aveam.

Omul de la piese de frînă mă duse pe o scară îngustă. Îl chema George Henley. George îmi arătă camera de lucru, foarte mică, întunecoasă, doar un singur bec și o fereastră mică ce dădea spre o alee.

— Acum, zise, vezi cutiile astea. Pui frînele de picior în cutie. Uite-așa.

Domnul Henley îmi arătă.

— Avem trei tipuri de cutii, pe fiecare e scris altceva. O cutie e pentru „Frîne de picior super-durabile". Cealaltă e pentru „Frîne de picior super". Și a treia e pentru „Frîne de picior standard". Frînele de picior sînt aliniate aici.

— Dar mie toate mi se par la fel. Cum pot să le separ?

— Nu trebuie să faci asta. Toate sînt la fel. Doar împarte-le în trei. Și cînd termini de împachetat toate frînele astea, vino jos și o să găsim altceva pentru tine. O.K.?

— O.K. Cînd încep?

— Începi acum. Și să nu cumva să fumezi. Nu aici. Dacă vrei să fumezi, vii jos, O.K.?

— O.K.

Domnul Henley închise ușa. L-am auzit coborînd scările. Am deschis mica fereastră și am privit lumea. Apoi m-am așezat, m-am relaxat și am fumat o țigară.

69

Am pierdut repede slujba aia, așa cum am pierdut multe altele. Dar puțin îmi păsa – cu o singură excepție. Era cea mai ușoară slujbă pe care o avusesem vreodată și mi-era ciudă să văd că o pierd. Era în timpul celui de-al doilea război mondial. Lucram pentru

Crucea Roșie, în San Francisco, conducînd un camion plin de asistente și sticle și frigidere prin diverse orășele din apropiere. Colectam sînge pentru cei care luptau. Cînd ajungeam, descărcam camionul în locul asistentelor, după care aveam tot restul zilei la dispoziție ca să mă plimb, să dorm in parc, orice. La sfîrșitul zilei asistentele îngrămădeau sticlele pline în frigidere și eu storceam cheagurile de sînge din furtunuri în cea mai apropiată budă. De obicei, nu eram mahmur, dar mă prefăceam că cheagurile de sînge sînt pești mici sau gîndaci mici și drăguți, chestie care mă împiedica să borăsc.

Slujba de la Crucea Roșie era o slujbă bună. Mi-am aranjat pînă și o întîlnire cu una dintre asistente. Dar într-o dimineață, cînd am vrut să ies din oraș, n-am luat-o pe podul pe care trebuia și m-am rătăcit undeva într-o mahala, cu un camion plin de asistente și ace și sticle goale. Tipii ăia de cartier mureau să ne violeze pe toți și cîteva asistente au început să se agite. Trebuia să ne întoarcem pe pod și să mergem prin altă parte. Am încurcat rău de tot orașele alea și cînd am ajuns în sfîrșit la biserica unde donatorii de sînge așteptau, întîrziasem mai mult de două ore și un sfert. Pajiștea din fața bisericii era plină de donatori înfuriați și de doctori și autorități bisericești înfuriate. Dincolo de Atlantic, Hitler cîștiga cu fiecare pas. Am pierdut slujba chiar atunci și acolo, din păcate.

70

Compania de taxiuri Yellow Cab din L.A. se află în partea sudică a lui Third Street. În curți stau aliniate rînduri, rînduri de taxiuri galbene sclipind în soare. Compania se află în vecinătatea Societății Americane de Luptă Împotriva Cancerului. Vizitasem Societatea Americană de Luptă Împotriva Cancerului cu ceva timp în urmă, fiindcă înțelesesem că e gratis. Îmi apăruseră furuncule pe tot corpul, aveam amețeli, scuipam sînge și mă dusesem acolo doar ca să mi se facă o programare pentru trei săptămîni mai tîrziu. Acum, ca oricărui băiat american, și mie mi se spusese mereu: *depistează cancerul din timp*. Și cînd te duceai să-l depistezi devreme, ei te puneau să aștepți trei săptămîni pentru o programare. Asta e diferența dintre ceea ce ni se spune și realitate.

După trei săptămîni, m-am dus din nou și mi-au zis că ar putea să-mi facă niște teste gratis, dar că aș putea să trec testele alea și să nu fiu într-adevăr sigur că nu am cancer. Totuși, dacă le dădeam 25 $ și treceam testul ăla, puteam fi *destul de* sigur că n-am cancer. Ca să fiu *absolut* sigur, după ce făceam testul de 25 $, ar fi trebuit să fac testul de 75 $ și, dacă îl treceam și

pe acela, puteam să stau liniștit. Însemna că problema mea era alcoolismul sau nervii sau vreo boală venerică. Vorbeau chiar bine și limpede pisicuțele alea în halate albe de la Societatea Americană de Luptă Împotriva Cancerului, iar eu am zis: cu alte cuvinte, 100 $. Îhî, au zis, și m-am cărat de acolo și am tras o beție de trei zile și toate furunculele mi-au dispărut, o dată cu amețeala și cu sîngele din salivă.

În drum spre Compania Yellow Cab, am trecut pe lîngă sediul Societății Cancerului și mi-am amintit că existau lucruri mai nasoale decît să-ți cauți o slujbă pe care nu ți-o doreai. Am intrat și totul părea destul de ușor, aceleași vechi formalități, întrebări etc. Singurul lucru nou erau amprentele, dar știam cum să-mi las amprentele, așa că mi-am relaxat mîna și degetele și le-am apăsat în cerneală, iar fata mă felicită pentru priceperea mea. Domnul Yellow zise să revin a doua zi la cursul de pregătire, iar Jan și cu mine am sărbătorit în noaptea aceea.

71

Janeway Smithson era o piticanie de om, nebun, cărunt și curvar. Încărca cinci sau șase dintre noi într-un taxi și porneam spre

albia lui L.A. River. Sincer să fiu, L.A. River era o aburceală în zilele alea – n-avea strop de apă, ci doar o albie lată din ciment, dreaptă și uscată. Vagabonzii trăiau cu sutele acolo jos, în mici nișe de ciment, sub poduri și pasarele. Unii dintre ei țineau chiar ghivece cu plante în fața așezărilor lor. Tot ce le trebuia ca să trăiască regește erau buteliile (marca Sterno) și ce culegeau de la grămada de gunoi din apropiere. Erau bronzați și relaxați și cei mai mulți dintre ei arătau al naibii de sănătoși, mult mai sănătoși decît majoritatea oamenilor de afaceri din Los Angeles. Tipii ăia de acolo nu aveau probleme cu femeile, cu impozitele, cu proprietarii, cu cheltuielile de înmormîntare, cu dentiștii, cu ratele, cu reparațiile la mașină sau cu urcatul într-o cabină de vot și trasul perdelei.

Janeway Smithson lucra la compania de taxiuri de douăzeci și cinci de ani și era îndeajuns de tăntălău ca să fie mîndru de asta. Purta un pistol în buzunarul de la șold și se lăuda că atunci cînd dăduse Testul de Frînă, oprise un taxi galben în mai puțin timp și pe mai puțini metri decît oricare alt om din istoria companiei Yellow Cab. Uitîndu-mă la Janeway Smithson, îmi trecu prin cap că asta ori era o minciună, ori un noroc stupid și că Smithson, ca oricare alt ins care muncește de douăzeci și cinci de ani, era complet nebun.

— O.K., zise el, Bowers, tu eşti primul. Urcă ştoarfa asta la patruzeci şi cinci de mile pe oră şi n-o lăsa mai jos. În mîna dreaptă ţin pistolul ăsta şi în stînga am un cronometru. Cînd trag un foc, calci frîna. Dacă n-ai reflexul s-o opreşti destul de repede, o să vinzi banane verzi la prînz pe Seventh şi Broadway... Nu, dobitocule! Nu te uita la degetul de pe trăgaci! Uită-te drept înainte! O să-ţi cînt un cîntecel. O să-ţi cînt de leagăn. Nici n-o să ghiceşti cînd nenorocita asta o s-o ia din loc!

O luă din loc chiar atunci. Bowers călcă frîna. Ne-am hurducat şi am derapat şi am patinat. Nori de praf se ridicară de sub roţi în timp ce treceam valvîrtej printre coloanele uriaşe din beton. În cele din urmă, taxiul scîrţîi pînă ce se opri locului, zguduindu-se înainte şi înapoi. Cuiva din spate începu să-i curgă sînge din nas.

— Am reuşit?

— N-o să-ţi spun, zise Smithson, făcînd o însemnare în mica lui agendă neagră. O.K., De Esprito, e rîndul tău.

De Esprito apucă volanul şi trecurăm prin ceva asemănător. Şoferii se tot schimbau în vreme ce goneam în sus şi-n jos prin albia lui L.A. River, arzînd frîna şi cauciucurile şi trăgînd cu pistolul. Într-un final, mi-am încercat şi eu puterile.

— Chinaski, zise Smithson.

M-am suit la volan și am accelerat pînă la cincizeci de mile pe oră.

— Ei, nene, ai bătut recordul? O să te împușc chiar acum fix în cur!

— Poftim?

— Scoate-ți ceara din urechi! O să te bat, nene! Odată am dat mîna cu Max Baer! Am fost odată grădinar pentru Tex Ritter! Poți să-ți iei adio!

— *Călărești* frîna aia nenorocită! Ia-ți piciorul de pe frîna aia nenorocită!

— Cîntă-mi un cîntec, nene! Cîntă-mi un cîntecel! Păstrez patruzeci de scrisorele de dragoste de la Mae West în sacul meu de marinar!

— *Nu mă poți bate!*

N-am mai așteptat împușcătura. Am călcat frîna. Am calculat bine. Pistolul și piciorul meu porniră în același timp. Am doborît recordul lui mondial cu cincisprezece picioare și nouă zecimi de secundă. Așa a zis la început. Pe urmă a schimbat placa și a zis că am trișat. I-am replicat:

— Bine, scrie ce vrei tu, dar scoate-ne din L.A. River. N-o să plouă, așa că n-o să putem prinde nici un pește.

72

Eram cam patruzeci-cincizeci la cursul de pregătire. Stăteam cu toții în niște bănci mici, aliniate una în spatele celeilalte și prinse de podea. Fiecare bancă avea un loc plat, ca un suport pentru braț, în partea dreaptă. Era exact ca pe vremuri la o oră de biologie sau de chimie.

Smithson strigă catalogul.

— Peters!

— Aici.

— Calloway.

— Aha.

— McBride...

(Tăcere.)

— McBride.

— A, da.

Strigatul catalogului continuă. M-am gîndit că era foarte frumos că existau atîtea șanse de a-ți găsi o slujbă, cu toate astea mă și îngrijora totodată – probabil că aveam să fim asmuțiți unul împotriva celuilalt, într-un fel sau altul. Doar cei puternici supraviețuiesc. În America întotdeauna se găseau oameni în căutarea unei slujbe. Întotdeauna se găseau toate trupurile astea care puteau fi folosite. Iar eu voiam să fiu scriitor. Aproape toți erau scriitori. Nu toți credeau că pot fi dentiști sau mecanici de

mașină, dar toți știau că pot fi scriitori. Din ăia cincizeci de tipi din încăpere, probabil că cincisprezece dintre ei se credeau scriitori. Aproape toți foloseau cuvinte și puteau să le scrie, adică aproape toți puteau să fie scriitori. Dar majoritatea oamenilor, din fericire, nu sînt scriitori și nici măcar șoferi de taxi, iar unii oameni – mulți – din păcate nu sînt nimic.

Strigatul catalogului luă sfîrșit. Smithson cuprinse cu privirea întreaga sală.

— Ne-am adunat aici, începu, după care se opri. Se uită la un negru din primul rînd.

— Spencer?

— Da.

— Ți-ai scos firul de la stație, nu-i așa?

— Ba da.

— Vezi tu, o să stai în mașina ta cu șapca trasă pe urechi ca Doug McArthur și vreo bătrînă cu o plasă de cumpărături o să apară și o să vrea să ia un taxi, în vreme ce tu o să zaci în mașină, cu mîna atîrnată pe fereastră și ca o să creadă că ești un cowboy. O să creadă că ești un cowboy și n-o să meargă cu tine. O să ia un autobuz. Chestia asta e bună în armată, dar aici e vorba de *Yellow Cab*.

Spencer se aplecă, luă firul de pe dușumea și și-l prinse de șapcă. Avea nevoie de slujba asta.

— Acum, cei mai mulți tipi își închipuie că se pricep la șofat. În realitate, foarte puțini oameni știu să conducă, restul doar stau la volan. De fiecare dată cînd merg cu mașina, mă minunez că nu se produce cîte un accident la cîteva secunde. În fiecare zi văd doi-trei oameni care pur și simplu trec pe roșu ca și cum nici n-ar exista. Nu sînt predicator, dar pot să vă spun un lucru – stilul de viață pe care-l duc oamenii ajunge să-i scoată din minți și nebunia lor se vede din felul în care conduc. Nu mă aflu aici ca să vă dau lecții de viață. Pentru asta va trebui să vă consultați rabinul sau preotul sau tîrfa locală. Sînt aici ca să vă învăț cum să conduceți o mașină. Mă străduiesc să vă fac ratele de asigurare cît mai scăzute și s-o întorc în așa fel încît să ajungeți noaptea acasă teferi.

— Fir-aș al naibii, zise puștiul de lîngă mine, bătrînul Smithson e tare, nu?

— Orice om e poet, am zis.

— Acum, spuse Smithson, și mai du-te naibii, McBride, trezește-te și fii atent... Acum, cînd e singura dată cînd un om poate să piardă controlul mașinii și să nu fie în stare să facă nimic?

— Cînd mi se scoală? zise un țăran.

— Mendoza, dacă nu poți conduce cu sula sculată, nu te putem folosi. Unii dintre cei mai buni oameni ai noștri conduc cu sula sculată toată ziua și toată noaptea.

Băieții rîseră.

— Haideți, cînd e singura dată cînd un om poate să piardă controlul mașinii și să nu fie în stare să facă nimic?

Nimeni nu răspunse. Am ridicat mîna.

— Da, Chinaski?

— Un om poate să piardă controlul mașinii cînd strănută.

— Corect.

M-am simțit din nou ca un elev vedetă. Era ca pe vremuri la L.A. City College – note proaste, dar bun de gură.

— Bine, și ce faci atunci cînd strănuți?

Cînd am ridicat iar mîna, ușa se deschise și un om intră în sală. Înaintă pe culoarul dintre bănci și se opri în fața mea.

— Ești Henry Chinaski?

— Da.

Îmi smulse șapca de taximetrist de pe cap, aproape cu furie. Toți se uitară la mine. Fața lui Smithson era lipsită de expresie și neutră.

— Vino după mine, zise omul.

L-am urmat la el în birou.

— Stai jos.

M-am așezat.

— Te-am verificat, Chinaski.

— Da?

— Ai fost prins de optsprezece ori băut la volan și o dată în stare de ebrietate.

— Am crezut că dacă o să scriu asta, n-o să mă angajați.

— Ne-ai mințit.

— M-am lăsat de băut.

— Nu contează. O dată ce ți-ai falsificat formularul, ești descalificat.

M-am ridicat și am ieșit. Am pornit pe trotuar pe lîngă sediul Cancerului. M-am întors în apartamentul nostru. Jan stătea în pat. Purta un furou roz, ferfenițit. Avea o bretea prinsă cu un ac de siguranță. Era deja beată.

— Cum a fost, tăticule?

— Nu mă vor.

— Cum așa?

— Nu vor homosexuali.

— Ei, ce să-i faci? Găsești vin în frigider. Toarnă-ți un pahar și vino în pat.

Ceea ce am și făcut.

73

Cîteva zile mai tîrziu, am găsit un anunț în ziar pentru o slujbă de funcționar însărcinat cu distribuția, la un magazin-depozit de obiecte de artă. Magazinul se afla foarte aproape de locuința noastră, dar am dormit mult și am ajuns acolo de-abia la 3 p.m. Directorul vorbea cu un solicitant cînd am ajuns. Nu știam cîți mai intervievase. O fată îmi întinse un formular. Tipul părea

să-i facă o impresie bună directorului. Rîdeau amîndoi. Am completat formularul și am așteptat. În cele din urmă, directorul mă strigă.

— Vreau să-ți spun ceva. Deja am acceptat altă slujbă în dimineața asta, i-am zis. Apoi s-a întîmplat să văd anunțul vostru. Locuiesc chiar după colț. M-am gîndit că ar fi mai plăcut să lucrez atît de aproape de casă. În afară de asta, pictez din pasiune. M-am gîndit că aș putea să obțin o reducere la niște obiecte de artă de care am nevoie.

— Le dăm 15% angajaților. Cum se numește celălalt loc unde te-ai angajat?

— Jones-Hammer Arc Light Company. Supraveghez departamentul de distribuție. Se află mai în jos, pe Alameda Street, chiar după măcelărie. Ar trebui să fiu acolo mîine la 8 a.m.

— Păi, mai vrem să intervievăm și alți solicitanți.

— Bine. Nu mă aștept să obțin slujba asta. Am intrat pentru că era la o aruncătură de băț. Aveți telefonul meu pe formular. Dar o dată ce mă apuc de lucru la Jones-Hammer, n-ar fi cinstit din partea mea să-i las baltă.

— Ești însurat?

— Da. Am un copil. Un băiat. Tommy, are 3 ani.

— Bine. O să te anunțăm noi.

Telefonul sună la 6.30 p.m., în aceeași zi.

— Domnul Chinaski?
— Da?
— Mai vreți slujba?
— Care dintre ele?
— La Graphic Cherub Art Supply.
— Păi, da.
— Atunci prezentați-vă mîine la 8.30 a.m.

74

Afacerea nu părea să fie prea prosperă. Comenzile care soseau erau puține și neînsemnate. Directorul, Bud, veni în spate, unde stăteam eu sprijinit de masa de distribuție și fumam o țigară.

— Cînd nu e prea mare agitație, poți să ieși să-ți cumperi o cafea de la bufetul de după colț. Dar să fii neapărat aici cînd vin camioanele ca să ridice comenzile.

— Sigur.

— Și să ai grijă ca raftul cu suluri de cauciuc să fie tot timpul plin. Să ai întotdeauna o rezervă de suluri de cauciuc.

— Am înțeles.

— Și să caști bine ochii ca nu cumva să intre cineva prin spate și să ne fure marfa. Sînt o groază de bețivi care mișună pe aleile astea.

— Bine.

— Ai destule etichete cu FRAGIL?

— Da.

— Să nu te zgîrcești cu etichetele FRAGIL. Anunță-mă cînd ți se termină. Să împachetezi bine marfa, mai ales picturile pe sticlă.

— O să am grijă de toate.

— Bine. Și cînd nu e atîta agitație, poți să ieși pe alee și să-ți cumperi o cafea. De la Montie's Cafe. Au o chelneriță cu țîțe mari, ar trebui să le vezi. Poartă bluze decoltate și se apleacă tot timpul. Iar plăcinta e proaspătă.

— O.K.

75

Mary Lou era una din fetele din biroul din față. Mary Lou avea stil. Conducea un Cadillac vechi de trei ani și trăia cu maică-sa. Se ținea cu membrii Filarmonicii din L.A., producători de film, fotografi, avocați, agenți imobiliari, pedichiuriști, preoți, foști aviatori, balerini și alte personalități din industria divertismentului, cum ar fi luptătorii și jucătorii pe post de extremă dreapta în apărare. Dar nu se măritase niciodată și nu ieșise niciodată din biroul de la Graphic Cherub Art Supply, doar din cînd în cînd pentru un

futai rapid cu Bud în toaleta pentru femei, chicotind, cu ușa zăvorîtă, crezînd că noi ceilalți ne căraserăm acasă. În plus, era credincioasă și îi plăcea să joace la curse, dar preferabil de pe un loc rezervat și preferabil la Santa Anita. Disprețuia Hollywood Park. Era disperată și în același timp mofturoasă și, într-un fel, frumoasă, dar n-avea destul vino-ncoace ca să devină ceea ce își imagina că este.

Una dintre treburile ei era să-mi aducă un exemplar din comenzile pe care le bătea la mașină. Funcționarii ridicau din coș alt exemplar din aceleași comenzi ca să-l completeze cînd nu așteptau clienți, iar eu le potriveam înainte să împachetez marfa. Prima dată cînd a venit în spate cu niște comenzi, purta o fustă neagră strîmtă, tocuri înalte, o bluză albă, iar la gît o eșarfă auriu cu negru. Avea un nas cîrn drăguț, un fund minunat și sîni mișto. Era înaltă. Avea clasă.

— Bud mi-a zis că pictezi, îmi spuse.

— Un pic.

— Ah, cred că e nemaipomenit. Avem aici niște oameni atît de interesanți.

— Ce vrei să spui?

— Păi, avem un om de serviciu, un bătrîn, Maurice, e din Franța. Vine o dată pe săptămînă și face curat în magazin. Și el pictează. Își cumpără toate vopselele și pensulele și pînzele de la noi. Dar e ciudat. Nu vorbește niciodată, doar dă din cap și arată cu

degetul. Doar arată cu degetul chestiile pe care vrea să le cumpere.

— Aha.

— E ciudat.

— Aha.

— Săptămîna trecută am intrat în toaleta pentru femei și l-am găsit acolo, mătura în întuneric. A stat acolo înăuntru o oră.

— A.

— Nici tu nu vorbești.

— O, da. N-am nimic.

Mary Lou se răsuci pe călcîie și se îndepărtă. Am privit fesele acelui trup înalt mișcîndu-se. O minune. Unele femei erau o minune.

Împachetasem cîteva comenzi, cînd tipul ăsta bătrîn apăru pe culoar. Avea o mustață căruntă neîngrijită, care îi cădea în jurul gurii. Era mic și încovoiat. Era îmbrăcat în negru, avea o eșarfă roșie legată la gît și pe cap purta o beretă albastră. De sub bereta albastră îi ieșeau multe fire lungi de păr, cărunte și în dezordine.

Ochii erau chestia cea mai deosebită la el; erau de un verde aprins și păreau să privească din adîncul capului său. Avea sprîncene stufoase. Fuma un trabuc lung și subțire.

— Salut, puștiule, îmi zise. Maurice nu prea avea accent franțuzesc. Se așeză pe un capăt al mesei de împachetat și își încrucișă picioarele.

— Credeam că nu vorbești.

— A, chestia aia. Rahaturi. Nu dau doi bani pe ei. La ce bun?

— Cum de cureți buda în întuneric?

— E din cauza lui Mary Lou. Mă uit la ea. Pe urmă intru acolo și îmi dau drumul pe toată podeaua. Dup-aia o spăl. Și ea știe.

— Pictezi?

— Da, acum lucrez la o pînză așezată în camera mea. Mare cît peretele ăsta. Nu e murală. E pînză. Pictez viața unui om - de la nașterea prin vagin, prin toți anii vieții, pînă în mormînt. Mă uit la oamenii din parc. Îi folosesc. Mary Lou aia, cred că e o pizdă bună, nu?

— Poate. Dar s-ar putea să fie o iluzie.

— Am trăit în Franța. L-am cunoscut pe Picasso.

— Vorbești serios?

— Rahat, chiar l-am cunoscut. E O.K.

— Cum l-ai întîlnit?

— I-am bătut la ușă.

— Era mangă?

— Nu. Nu, nu era mangă.

— Unii oameni nu-l plac.

— Unora nu le plac oamenii celebri.

— Iar altora nu le plac cei care nu sînt celebri.

— Oamenii nu contează. Nu dau doi bani pe ei.

— Și ce-a zis Picasso?

— Păi, eu l-am întrebat. I-am zis, „Maestre, ce pot să fac pentru a-mi îmbunătăți munca?“

— Fără vrăjeală?

— Fără vrăjeală.

— Și ce-a zis?

— A zis: „Eu nu pot să-ți spun nimic despre munca ta. Trebuie să faci totul singur“.

— Ha.

— Da.

— Destul de mișto.

— Da. Ai un chibrit?

I-am dat mai multe. Trabucul i se stinsese.

— Fratele meu e bogat, zise Maurice. M-a renegat. Nu-i place că beau. Nu-i place că pictez.

— Dar fratele tău nu l-a întîlnit niciodată pe Picasso.

Maurice se ridică și zîmbi.

— Nu, nu l-a întîlnit niciodată pe Picasso.

Maurice porni înapoi pe culoar spre ieșire, rotocoale de fum ridicîndu-i-se peste umăr. Păstrase cutia mea de chibrituri.

76

Bud intră în depozit împingînd trei cutii de vopsea de un galon în căruciorul pentru comenzi. Le puse pe masa de împachetat.

Pe etichetele lor scria *stacojiu*. Îmi întinse trei etichete. Pe etichetele astea scria *purpuriu*.

— Nu mai avem purpuriu, zise. Scoate etichetele astea și lipește etichetele pe care scrie *purpuriu*.

— E o diferență între stacojiu și purpuriu, am zis.

— Fă cum ți-am spus.

Bud îmi lăsă niște cîrpe și o lamă de ras. Am înmuiat cîrpele în apă și le-am înfășurat în jurul cutiilor. Pe urmă am răzuit vechile etichete și le-am lipit în loc pe cele noi.

El se întoarse după cîteva minute. Avea o cutie cu *ultramarin* și o etichetă cu *albastru de cobalt*. Ei bine, aici o mai nimerise cît de cît...

77

Paul era unul dintre funcționari. Era gras, avea în jur de 28. Ochii îi erau foarte mari, bulbucați. Lua pastile. Îmi arătă un pumn. Erau toate de mărimi și culori diferite.

— Vrei cîteva?

— Nu.

— Haide. Ia una.

— Bine.

Am luat una galbenă.

— Eu le iau pe toate, zise. Drăciile. Unele vor să mă învioreze, altele vor să mă doboare. Le las să se bată pentru mine.

— Înseamnă că nu ți-e ușor.

— Știu. Ia zi, vrei să vii la mine acasă după lucru?

— Am o femeie.

— Cu toții avem cîte o femeie. Eu am ceva mai bun.

— Ce?

— Prietena mea mi-a cumpărat o mașină de slăbit de ziua mea. Ne futem pe ea. Se mișcă în sus și în jos, noi nu trebuie să facem nimic. Mașina face toată treaba.

— Sună bine.

— Putem folosi împreună mașina aia. Face mult zgomot, dar atîta timp cît nu o pornim după 10 p.m., totul e în regulă.

— Și cine-o să se urce deasupra?

— Ce contează? Pot s-o dau sau s-o iau. Deasupra sau dedesubt, n-are importanță.

— N-are?

— Nu, la dracu'. O să fie beton.

— Lasă-mă să mă gîndesc.

— Bine. Mai vrei o pastilă?

— Mda. Mai dă-mi una galbenă.

— Vin la tine la sfîrșitul programului.

— S-a făcut.

La sfîrșitul programului, Paul se prezentă la mine în depozit.

— Ei?

— Nu pot s-o fac, Paul. Nu sînt pe invers.

— E un aparat grozav. O dată ce te sui pe el, uiți de toate.

— Nu pot s-o fac.

— Bine, atunci vino măcar să te uiți la pastilele mele.

— De acord. Asta pot să fac.

Am încuiat ușa din spate. Pe urmă am ieșit amîndoi pe ușa principală. Mary Lou stătea în birou, fumînd o țigară și pălăvrăgind cu Bud.

— Noapte bună, măi, zise Bud cu un rînjet mare pe moacă...

Locuința lui Paul se afla la distanță de o clădire, înspre sud. Avea un apartament la parter, la stradă, cu ferestrele dînd spre Seventh Street.

— Asta-i mașina, zise. O porni. Uite ce grozavă e! Sună ca o mașină de spălat. Femeia care locuiește deasupra, cînd mă vede în hol, îmi zice: „Paul, da' știu că ești un tip tare curat. Aud cum îți speli hainele de trei-patru ori pe săptămînă".

— Oprește-o, am zis.

— Uite pastilele mele. Am mii de pastile, *mii*. Nici măcar nu știu la ce folosesc unele dintre ele.

Paul ținea toate sticlele pe o măsuță de cafea. Erau unsprezece sau doisprezece sticle, toate de mărimi și forme diferite, umplute

cu pastile colorate. Erau frumoase. În timp ce le priveam, el deschise o sticlă, scoase trei-patru pastile și le înghiți. Pe urmă deschise încă o sticlă și luă din nou cîteva pastile. Apoi deschise o a treia sticlă.

— Haide, ce dracu', zise. Hai să ne urcăm pe mașină.

— Cred că o s-o las pe altă dată. Trebuie să plec.

— Bine, zise, dacă nu vrei să mă fuți, atunci o să mă fut singur!

Am închis ușa după mine și am ieșit în stradă. L-am auzit pornind mașina.

78

Domnul Manders veni în spate, unde lucram eu, și se opri să mă privească. Împachetam o comandă mare de picturi, iar el stătea acolo și mă urmărea cu privirea. Manders fusese adevăratul proprietar al magazinului, dar nevastă-sa fugise cu un negru și el se apucase de băut. Își bea banii pe care-i încasa ca proprietar. Acum era doar un comis-voiajor și altcineva deținea magazinul său.

— Lipești etichete cu FRAGIL pe cutiile astea?

— Da.

— Le împachetezi cum trebuie? Pui destule ziare şi rumeguş?

— Cred că le împachetez bine.

— Ai destule etichete cu FRAGIL?

— Da, e o cutie plină sub bancheta asta.

— Esti sigur că ştii ce faci? Nu arăţi ca un funcţionar în comerţ.

— Cum arată un funcţionar în comerţ?

— Poartă şorţ. Tu nu porţi şorţ.

— Oh.

— Smith-Barnsey a sunat ca să ne spună că au primit un vas de lut de jumate care s-a spart într-un transport.

N-am răspuns.

— Anunţă-mă dacă ţi se termină etichetele cu FRAGIL.

— Sigur.

Manders se îndepărtă pe culoar. Apoi se opri, se întoarse şi mă privi. Am tăiat nişte bandă adezivă de pe rolă şi am înfăşurat-o din abundenţă în jurul cutiei. Manders se răsuci pe călcîie şi se îndepărtă.

Bud veni în fugă în depozit.

— Cîte suluri de cauciuc de şase picioare ai în stoc?

— Nici unul.

— Tipul ăsta vrea cinci suluri de cauciuc de şase picioare pe loc. Le aşteaptă. Aşa că grăbeşte-te.

După care o luă la fugă. Un sul de cauciuc e o bucată de lemn cu o margine

cauciucată. E folosit la decorarea prin site. Am urcat în mansardă, am luat scîndura, am împărțit-o în secțiuni a cîte șase picioare și am tăiat cu ferăstrăul bucățile. Pe urmă am început să fac găuri cu burghiul în lemn, de-a lungul unei muchii. După ce găurile erau gata, urma fixarea cu șuruburi a cauciucului. Apoi trebuia să nivelezi cauciucul pînă cînd devenea plat, o margine perfect dreaptă. Dacă marginea de cauciuc nu era perfect dreaptă, procesul de decorare prin site nu funcționa. Iar cauciucul se ondula, se răsucea și opunea rezistență.

După trei minute, Bud apăru din nou.

— Sînt gata sulurile alea?

— Încă nu.

Fugi înapoi în față. Am dat găuri, am strîns șuruburile, am nivelat. După alte cinci minute, Bud veni iarăși în depozit.

— Tot nu sînt gata sulurile alea?

— Nu.

O luă la fugă.

Terminasem un sul de șase picioare și eram pe la jumătatea celui de-al doilea, cînd Bud își făcu din nou apariția.

— Lasă. A plecat.

Apoi se îndreptă spre ieșire...

79

Magazinul se afla în pragul falimentului. În fiecare zi comenzile erau tot mai puține. Era tot mai puțin de muncă. L-au concediat pe amicul lui Picasso și m-au pus pe mine să curăț buda, să golesc coșurile, să pun hîrtie igienică. În fiecare dimineață măturam și spălam trotuarul din fața magazinului. O dată pe săptămînă spălam geamurile.

Într-o zi m-am hotărît să fac curat la propriul meu loc de muncă. Unul dintre lucrurile pe care le-am făcut a fost să curăț locul de depozitare a cutiilor pe care le foloseam la distribuție. Le-am scos pe toate de acolo și am măturat gunoiul. În timp ce curățam, am observat o cutie mică, gri, dreptunghiulară, în fundul dulăpiorului. Am ridicat-o și am deschis-o. Conținea douăzeci și patru de pensule mari din păr de cămilă. Erau dolofane și frumoase și puteau fi vîndute cu 10 $ bucata. N-am știut ce să fac. M-am uitat la ele un timp, apoi am închis capacul, m-am dus în spate și le-am pus într-o ladă de gunoi de pe alee. Apoi am așezat toate cutiile goale la loc în dulăpior.

Seara am plecat de la slujbă cît mai tîrziu cu putință. M-am dus la bufetul din apropiere și mi-am cumpărat o cafea și o plăcintă cu mere. Pe urmă am ieșit, am mers pe lîngă clădire și am cotit pe alee.

Înaintam pe alee și aproape ajunsesem cînd i-am văzut pe Bud și pe Mary Lou intrînd pe alee din partea cealaltă. Nu aveam ce face decît să merg mai departe. Ăsta urma să fie sfîrșitul. Ne apropiam tot mai tare. În cele din urmă, am trecut pe lîngă ei și le-am zis:

— Bună.

Ei mi-au răspuns:

— Bună.

Am continuat să merg. Am ajuns în celălalt capăt al aleii, am traversat strada și am intrat într-un bar. M-am așezat pe un scaun. Am stat acolo și mi-am cumpărat o bere și apoi încă una. O femeie de la bar m-a întrebat dacă nu am un chibrit. M-am ridicat și i-am aprins țigara; în timp ce i-o aprindeam, ea trase un pîrț. Am întrebat-o dacă locuia în apropiere. Îmi zise că e din Montana. Mi-am amintit o noapte tristă pe care o petrecusem în Cheyenne, Wyoming, lîngă Montana. În sfîrșit, am ieșit din bar și am pornit din nou spre alee.

M-am apropiat de lada de gunoi și am băgat mîna înăuntru. Se afla tot acolo: cutia gri, dreptunghiulară. Nu părea să fie goală. Am strecurat-o prin gulerul cămășii: căzu, îmi alunecă pe pîntece și se opri acolo. M-am întors acasă.

80

Următorul lucru care s-a ivit a fost angajarea unei fete japoneze. De multă vreme mintea îmi era bîntuită de o idee foarte ciudată, și anume că, după ce toate problemele și toată durerea or să înceteze, o fată japoneză o să apară într-o zi și o să trăim fericiți pînă la adînci bătrîneți. Nu atît fericiți, cît *cu inima ușoară* și cu o adîncă înțelegere și grijă unul față de celălalt. Japonezele aveau o structură osoasă minunată. Forma craniului și întărirea pielii o dată cu vîrsta erau niște chestii încîntătoare; o piele de tobă perfect întinsă. La americance pielea feței se făcea tot mai flască și în cele din urmă se surpa. La fel se întîmpla și cu fundul, care ajungea să arate de-a dreptul indecent. Pînă și fundul li se năruia și devenea indecent. Și puterea celor două culturi era și ea foarte diferită: japonezele înțelegeau instinctiv ziua de ieri și de azi și de mîine. Să-i spunem înțelepciune. Și aveau răbdare. Americancele cunoșteau numai ziua de azi și în general se simțeau dărîmate și numai dacă o singură zi le mergea prost.

Așa că eram cu totul vrăjit de noua fată. Și continuam să beau zdravăn împreună cu Jan, fapt care amețea creierul, îi dădea o senzație ciudată de plutire, îl făcea să se

răsucească și să se întoarcă într-un mod bizar, îl umplea de curaj. Așadar, în prima zi cînd ea aduse comenzile la mine în depozit, i-am zis:

— Hei, hai să ne atingem. Vreau să te sărut.

— Poftim?

— Cum ai auzit.

Se îndepărtă. În timp ce se îndepărta, am observat că șchiopăta ușor. Era de înțeles: suferința și apăsarea atîtor veacuri...

Mă țineam după ea ca un țărănoi în călduri, care s-a îmbătat cu bere într-un autobuz de cursă lungă trecînd prin Texas. Era contrariată: însă îmi înțelegea nebunia. O fermecam fără să-și dea seama.

Într-o zi un client telefonă să întrebe dacă avem cutii de un galon cu aracet în stoc și ea veni în spate să verifice niște cutii îngrămădite într-un colț. Am văzut-o și am întrebat-o dacă îi pot fi de folos. Îmi zise:

— Caut o cutie cu aracet pe care scrie 2-G.

— 2-G, am spus, zău?

I-am cuprins mijlocul cu brațul.

— O să reușim. Tu ești înțelepciunea secolelor, iar eu sînt eu. Sîntem sortiți unul altuia.

Ea începu să chicotească exact ca o americancă.

— Japonezele nu fac așa. Ce dracu' ai?

Se sprijini de mine. Am zărit o stivă de cutii cu vopsea lipite de perete. Am dus-o

spre ele și am așezat-o cu grijă. Am întins-o pe spate. M-am urcat pe ea și am început să o sărut, ridicîndu-i rochia. Pe urmă Danny, unul dintre angajați, își făcu apariția. Danny era virgin. Danny urma un curs de pictură la seral și adormea în timpul zilei. Nu putea să facă diferența între artă și mucurile de țigări.

— Ce dracu' se întîmplă aici? întrebă, după care porni tiptil către biroul din față.

A doua zi Bud mă chemă în birou.

— Știi, a trebuit să ne lipsim și de ea.

— N-a fost vina ei.

— Era cu tine acolo, în spate.

— Eu am provocat-o.

— Și ea s-a supus, după cîte spune Danny.

— Ce știe Danny despre supunere? Singurul lucru căruia i s-a supus vreodată e mîna lui.

— Te-a văzut.

— Ce-a văzut? Nici măcar nu i-am scos chiloții.

— Firma noastră e o firmă serioasă.

— Cu Mary Lou în frunte.

— Te-am angajat pentru că am crezut că ești un funcționar pe care se poate conta.

— Mulțam. Și o sfîrșesc dat afară fiindcă am încercat să i-o trag unei asiatice cu ochi oblici și șchioapă de piciorul stîng pe o stivă de patruzeci de galoane cu vopsea de mașină – pe care, apropo, le vinzi Facultății de Arte Frumoase de la L.A. College ca

vopsea adevărată. Ar trebui să te spun la Better Business Bureau.

— Poftim cecul. Asta e tot.

— Bine. Ne vedem la Santa Anita.

— Sigur, zise.

Pe cec era trecută și plata pe încă o zi. Am dat mîna și am ieșit.

81

Nici în următoarea slujbă n-am apucat să rămîn prea mult. A însemnat oarecum un scurt popas. Era o companie mică, specializată în articole de Crăciun: beculețe, coroniță, Moși Crăciuni, pomi de hîrtie, tot tacîmul. Cînd m-au angajat, mi-au spus că o să trebuiască să se lipsească de mine cu o zi înainte de Ziua Recunoștinței; că nu mai era de muncă după Ziua Recunoștinței. Șase dintre noi eram angajați în aceleași condiții. Ne spuneau „magazioneri" și în principal încărcam și descărcam camioane. De asemenea, un magazioner e un tip care freacă menta la greu fumînd țigări, într-o stare de visare. Dar noi, cei șase, n-aveam să stăm pînă la Ziua Recunoștinței. A mea a fost ideea să mergem în fiecare zi la un bufet și să mîncăm. Pauzele noastre de masă se făceau tot mai lungi. Într-o

după-amiază, pur și simplu nu ne-am mai întors. Dar a doua zi dimineața, ca niște băieți buni ce eram, ne-am prezentat cu toții la slujbă. Ni se spuse că nu mai eram doriți.

— Acum, zise directorul, trebuie să angajez din nou o întreagă echipă nenorocită.

— Și să-i dați afară de Ziua Recunoștinței, zise unul dintre noi.

— Ascultați, băieți, zise directorul, vreți să mai lucrați încă o zi?

— Ca să aveți timp să-i primiți la interviu și să-i angajați pe înlocuitorii noștri? întrebă unul dintre noi.

— Rămîneți sau plecați, zise directorul.

Am rămas și am lucrat toată ziua, rîzînd ca nebunii și aruncînd cutiile prin aer. După care ne-am luat în primire ultimele noastre cecuri și ne-am întors în locuințele noastre și la femeile noastre bețive.

82

Era o altă firmă de corpuri de iluminat: Honeybeam Company. Majoritatea cutiilor aveau cinci-șase picioare lungime, iar cînd se umpleau se făceau tare grele. Lucram cîte zece ore pe zi. Procedura era destul de simplă – te duceai la linia de asamblare și

îți luai bucățile, le aduceai înapoi și le împachetai. Cei mai mulți dintre muncitori erau mexicani și negri. Negrii mă munceau și mă acuzau că am gura mare. Mexicanii stăteau tăcuți deoparte și priveau. Fiecare zi era o luptă – atît pentru viața mea, cît și pentru priceperea mea de a ține pasul cu distribuitorul șef, Monty. Mă munceau cît era ziua de lungă.

— Hei, băiete, băiete! Vino-ncoa', băiete! Băiete, vreau să-ți spun ceva!

Era micul Eddie. Micul Eddie era bun la chestia asta.

N-am răspuns.

— Băiete, cu tine vorbesc!

— Ia zi, Eddie, ți-ar plăcea să-ți despic curul cu un briceag în timp ce cînți *Balada lui Moș Rîu*?

— Cum ai căpătat toate găurile alea de pe față, albule? Ai căzut într-un burghiu în timp ce dormeai?

— De unde ai cicatricea aia de pe buza de jos? Iubițelul tău își ține lama de ras legată de pulă?

În pauză am ieșit și am negociat un pic cu Îngeroiu'. Îngeroiu' mă luă peste picior, dar i-am zis și eu cîteva, n-am intrat în panică și m-am ținut tare. Știam că avea doar zece minute la dispoziție ca să mă muncească și asta mă ajută. Cel mai mult m-a durut cînd mi-a băgat degetul mare în ochi. Ne-am întors împreună la lucru, pufnind și gîfîind.

— Nu eşti expert, zise.

— Pune-mă la încercare o dată cînd nu sînt mahmur. O să te fac praf.

— Bine, zise, vino o dată curat şi parfumat şi o să mai facem o încercare.

Am hotărît pe loc să nu vin niciodată curat şi parfumat.

Morris era supraveghetorul. Era un tip teribil de plicticos. Era ca şi cum ar fi fost făcut din lemn, din cap pînă-n picioare. Mă străduiam să nu vorbesc cu el mai mult decît era nevoie. Era fiul proprietarului şi încercase să dea lovitura ca agent voiajor, în afara firmei. Dăduse greş şi îl aduseseră înapoi, la firmă. Se apropie de mine.

— Ce-ai păţit la *ochi*? E *roşu* tot.

— Treceam pe sub un palmier şi am fost atacat de o mierlă.

— Te-a ciupit de ochi?

— Da.

Morris se îndepărtă, crăcana pantalonilor i se îndesa în fund...

Cea mai tare fază a fost atunci cînd linia de asamblare n-a putut să ţină pasul cu noi, iar noi am stat de jur-împrejur aşteptînd. Echipa de la linia de asamblare era formată în majoritate din fete mexicane cu pielea frumoasă şi ochi de abanos; purtau blugi strîmţi, tricouri mulate şi cercei ordinari. Erau atît de tinere şi de sănătoase şi

eficiente și relaxate. Erau niște muncitoare bune și din cînd în cînd una își ridica privirea și spunea ceva, după care urmau hohote de rîs și priviri cu subînțeles, în vreme ce eu le urmăream cum rîd în blugii lor strîmți și în tricourile mulate și mă gîndeam: dacă una dintre ele ar fi cu mine în pat la noapte, aș putea să fac față porcăriei ăsteia mult mai bine. Cu toții gîndeam astfel. Și ne gîndeam de asemeni că toate aparțineau altcuiva. Ei bine, la dracu'. Lucrul ăsta nu schimba nimic. Peste optsprezece ani aveau să cîntărească 185 de livre și cele frumoase aveau să fie fiicele lor.

Mi-am cumpărat o mașină veche de opt ani și am continuat să lucrez acolo pînă în decembrie, inclusiv. Pe urmă a venit petrecerea de Crăciun. Era 24 decembrie. Urma să fie băutură, mîncare, muzică, dans. Nu-mi plăceau petrecerile. Nu știam să dansez și oamenii mă înfricoșau, mai ales oamenii de la petreceri. Încercau să fie sexy și veseli și inteligenți și deși credeau că le reușește, nu le reușea deloc. Erau chiar nepricepuți. Faptul că se străduiau din răsputeri nu făcea decît să înrăutățească și mai mult lucrurile.

Așa că atunci cînd Jan se lipi de mine și-mi zise: „Lasă dracului petrecerea aia, stai acasă cu mine. Ne facem criță aici", nu mi-a fost foarte greu să procedez întocmai.

Am aflat ce s-a întîmplat la petrecere a doua zi după Crăciun. Micul Eddie zise:

— Christine a plîns că n-ai apărut.

— Cine?

— Christine, mexicanca aia drăguță.

— Cine e asta?

— Lucrează la rîndul din spate, la asamblare.

— Nu mai spune.

— Zău. A tot plîns. Cineva ți-a desenat portretul, imens, cu cioc, și l-a agățat pe perete și dedesubt au scris „Mai dă-mi un rînd!"

— Scuze, omule. Sînt cuplat.

— Nu-i nimic. Pînă la urmă n-a mai făcut pe nebuna și a dansat cu mine. S-a pilit și a azvîrlit cu niște tort și s-a pilit și mai tare și a dansat cu toți negrii. Dansează chiar sexy. La sfîrșit s-a dus acasă cu Îngeroiu'.

— Probabil că Îngeroiu' i-a înfipt degetul mare în ochi, am zis.

În ajunul Anului Nou, după pauza de prînz, Morris m-a chemat la el și mi-a zis:

— Vreau să vorbesc cu tine.

— Bine.

— Pe-aici.

Morris m-a dus într-un colț întunecat, lîngă un teanc de cutii îngrămădite.

— Ascultă, o să fim nevoiți să ne lipsim de tine.

— În regulă. E ultima mea zi?
— Da.
— Cecul o să fie gata?
— Nu, o să ți-l trimitem prin poștă.
— În regulă.

83

Întreprinderea Națională de Produse de Panificație se afla în apropiere. Am primit o salopetă albă și un dulăpior. Făceau fursecuri, biscuiți, prăjiturele și așa mai departe. Din cauză că menționasem doi ani de colegiu în cererea mea de angajare, am ajuns să lucrez ca Omul cu Nuca de Cocos. Omul cu Nuca de Cocos stătea pe o ridicătură, săpa cu lopata în butoiul cu nucă de cocos pisată și azvîrlea fulgii albi într-o mașină. Mașina făcea restul: scuipa nucă de cocos pe prăjituri și pe alte diverse produse care treceau pe dedesubt. Era o muncă ușoară și demnă. Iată-mă, îmbrăcat în alb, azvîrlind cu lopata nucă albă de cocos pisată într-o mașină. În partea cealaltă a încăperii se găseau zeci de fete tinere, îmbrăcate și ele în alb și cu berete albe pe cap. Nu eram prea sigur de ceea ce făceau, dar erau foarte ocupate. Lucram noaptea.

S-a întîmplat în a doua mea noapte de lucru. A început pe îndelete, cîteva fete s-au

pornit să cînte „Ah, Henry, ah, Henry, cum știi tu să iubești! Ah, Henry, ah, Henry, e ca-n povești!" Tot mai multe fete s-au alăturat. Curînd, toată lumea cînta. Mi-am zis că în mod sigur cîntă pentru mine.

Supraveghetorul fetelor apăru ca o vijelie țipînd:

— *Gata, gata, fetelor, ajunge!*

Mi-am înfipt calm lopata în nuca pisată și m-am resemnat...

Mă aflam acolo de două-trei săptămîni cînd o sonerie sună în timpul ultimului schimb. O voce se auzi în interfon.

— Toți bărbații să vină în spatele clădirii.

Un bărbat în costum se apropie de noi.

— Adunați-vă în jurul meu, zise. Ținea în mînă o mapă cu clamă cu o foaie de hîrtie pe ea. Oamenii l-au înconjurat. Eram îmbrăcați cu toții în salopete albe. Eu stăteam la marginea cercului.

— Intrăm într-o perioadă mai slabă, zise bărbatul. Îmi pare rău să vă spun că trebuie să ne lipsim de voi toți pînă la redresarea situației. Iar acum, dacă vă aliniați în fața mea, o să vă notez numele, numerele de telefon și adresele. Cînd lucrurile or să meargă mai bine, voi o să fiți primii care o să aflați.

Oamenii au început să formeze un șir, dar împingîndu-se cu putere și înjurînd. N-am intrat în rînd. M-am uitat la toți

tovarășii mei de muncă dîndu-și ascultători numele și adresele. Aceștia, mi-am zis, sînt oamenii care dansează frumos la petreceri. M-am dus la dulăpiorul meu, mi-am pus în cui salopeta albă, am sprijinit lopata de ușă și am ieșit.

84

Hotelul Sans era cel mai grozav din Los Angeles. Era un hotel vechi, însă avea clasă și un farmec care le lipsea construcțiilor mai noi. Se afla exact peste drum de parcul din centru.

Era renumit datorită congreselor organizate aici de către oamenii de afaceri și datorită tîrfelor scumpe, de un talent aproape legendar – despre care se spunea că, la sfîrșitul unei seri productive, lăsau un mic bacșiș pînă și băieților de serviciu. Mai circulau de asemeni povești despre băieți de serviciu ajunși milionari – băieți de serviciu dați naibii, cu mădulare de unsprezece inci, care avuseseră norocul să întîlnească și să se însoare cu vreo clientă a hotelului bătrînă și bogată. Și *mîncarea*, HOMARII, uriașii bucătari negri cu turbane albe, foarte înalte, care știau tot, nu numai despre mîncare, ci și despre Viață și despre mine și despre orice.

Am fost repartizat la platforma de încărcare. Platforma aceea avea *stil*: pentru fiecare camion care sosea așteptau zece tipi ca să-l descarce, cînd era de fapt nevoie de cel mult doi. Purtam hainele mele cele mai bune. Nu mă atingeam niciodată de nimic.

Descărcam (ei descărcau) tot ce sosea la hotel și majoritatea erau chestii de mîncare. Presupun că bogătanii mănîncă mai mulți homari decît orice altceva. Soseau mereu lăzi și lăzi cu homari, delicios de rozalii și de mari, fluturîndu-și cleștii și antenele.

— Îți plac chestiile astea, nu-i așa, Chinaski?

— Oh, da, da, salivam eu.

Într-o zi doamna de la biroul de angajări mă chemă la ea. Biroul de angajări se afla în spatele platformei de încărcare.

— Vreau să administrezi dumneata biroul ăsta duminica, Chinaski.

— Ce trebuie să fac?

— Doar să răspunzi la telefon și să angajezi spălătorii de vase de duminică.

— Am înțeles!

În prima duminică a fost drăguț. Stăteam acolo pur și simplu. Curînd, un tip bătrîn păși înăuntru.

— Da, amice? am întrebat.

Purta un costum scump, dar ponosit și un pic murdar; iar manșetele stăteau să se desprindă. Își ținea pălăria în mînă.

— Ascultă, întrebă, aveți nevoie de cineva care se pricepe să poarte o conversație? De cineva care știe să întîmpine și să discute cu oamenii? Am un anume farmec, spun povești drăguțe, știu să-i fac pe oameni să rîdă.

— Zău?

— O, sigur.

— Fă-mă să rîd.

— Ah, nu înțelegeți. Cadrul trebuie să fie potrivit, dispoziția, *decorul*, știți...

— Fă-mă să rîd.

— Domnule...

— Nu mă pot folosi de tine, ești un încuiat!

Spălătorii de vase au fost angajați la prînz. Am păsit afară din birou. Patruzeci de vagabonzi așteptau acolo.

— Fiți atenți acum, avem nevoie de cinci bărbați serioși! Dar să fie *serioși*! Nu alcoolici, perverși, comuniști sau pedofili! Și trebuie să aveți carnet de asigurare socială! Gata, scoateți carnetele și țineți-le sus!

Apărură carnetele. Le fluturară.

— Hei, eu am!

— Hei, frate, aici! Dă-i o șansă unui amărît!

I-am măsurat pe îndelete cu privirea.

— Bine, tu, ăla cu pete de rahat pe guler, am arătat. Fă un pas în față.

— Nu sînt pete de rahat, domnule. E sos.

— Ei bine, nu știu, amice, dar mie mi se pare că ai mîncat mai mult rahat decît friptură de vită!

— Ha, ha, ha, făcură vagabonzii. Ha, ha, ha!

— Gata, acum, am nevoie de *patru* spălători de vase serioși! Am patru peni în mînă. O să-i arunc în sus. Cei patru bărbați care or să-mi aducă înapoi cîte-un peni or să spele astăzi vase!

Am azvîrlit monedele sus în aer, deasupra mulțimii. Trupuri săriră și se prăbușiră, haine sfîșiate, se auziră înjurături, un om zbieră și se încasară cîțiva pumni. Pe urmă, cei patru norocoși veniră în față, toți în același timp, răsuflînd din greu, fiecare cu cîte un peni.

Le-am împărțit permisele de muncă și i-am expediat la bufetul cu autoservire pentru angajați, unde aveau mai întîi să fie hrăniți. Ceilalți vagabonzi se retraseră încet pe rampa de încărcare, săriră jos și o apucară pe alee, spre pustietatea din centrul Los Angeles-ului într-o zi de duminică.

85

Duminica era cel mai bine pentru că eram singur și curînd am început să-mi iau cu mine la lucru cîte-o jumate de whisky.

Într-o duminică, după o noapte în care-am turnat în mine zdravăn, sticla m-a biruit; mi s-a rupt firul. Mi-am amintit foarte vag oarecare fapte ciudate în acea seară după ce am ajuns acasă, dar totul era învăluit în ceață. I-am povestit lui Jan a doua zi dimineața, înainte să mă întorc la lucru.

— Cred că am făcut-o de oaie. Dar poate că e numai imaginația mea.

Am intrat și m-am apropiat de ceasul de pontaj. Foaia mea de prezență nu se găsea pe raft. M-am răsucit pe călcîie și m-am dus țintă la bătrîna doamnă care administra biroul de angajări. Cînd m-a văzut, a părut agitată.

— Doamnă Farrington, foaia mea de prezență lipsește.

— Henry, întotdeauna te-am considerat un băiat atît de drăguț.

— Da?

— Nu-ți aduci aminte ce-ai făcut, nu-i așa? m-a întrebat, uitîndu-se speriată în jur.

— Nu, doamnă.

— Erai băut. L-ai înghesuit pe domnul Pelvington în vestiarul bărbaților și nu mai voiai să-i dai drumul. L-ai ținut captiv treizeci de minute.

— Ce i-am făcut?

— Nu voiai să-i dai drumul.

— Cine e?

— Administratorul acestui hotel.

— Ce altceva am mai făcut?

— I-ai ținut lecții despre cum ar trebui să conducă hotelul. Domnul Pelvington se ocupă de această afacere de treizeci de ani. I-ai sugerat că prostituatele ar trebui cazate doar la primul etaj și că ar trebui să li se facă un examen medical regulat. În acest hotel nu există prostituate, domnule Chinaski.

— O, știu asta, doamnă Pelvington.

— Farrington.

— Doamnă Farrington.

— I-ai mai spus domnului Pelvington că la platforma de încărcare e nevoie doar de doi oameni în loc de zece și că hoția ar înceta dacă fiecărui angajat i s-ar da să ia acasă un homar viu în fiecare seară, într-o cutie special concepută pentru a putea fi transportată cu autobuzul și tramvaiul.

— Aveți un simț al umorului foarte dezvoltat, doamnă Farrington.

— Oamenii de la pază n-au reușit să te facă să-i dai drumul domnului Pelvington. I-ai sfîșiat haina. Numai după ce am chemat poliția te-ai potolit.

— Presupun că sînt dat afară?

— Ați presupus corect, domnule Chinaski.

Am ieșit prin spatele unui maldăr de lăzi. Cînd doamna Farrington n-a fost atentă, am șters-o la bufetul angajaților. Încă mai aveam tichetul de masă. Puteam să mai iau o ultimă masă pe cinste. Chestiile alea

erau aproape la fel de bune ca acelea pe care le găteau pentru oaspeții de sus, se străduiau chiar mai mult. Strîngînd în mînă tichetul, am intrat în bufet, mi-am luat o tavă, un cuțit și o furculiță, o ceașcă și cîteva șervețele de hîrtie. M-am apropiat de casă. Pe urmă m-am uitat în sus. Lipită de peretele din spatele casei, se afla o bucată de carton alb acoperită cu o mîzgăleală mare și răutăcioasă:

NU-I DAȚI DE MÎNCARE LUI
HENRY CHINASKI

Am pus tava la loc pe furiș. Am ieșit de acolo. Am mers de-a lungul platformei de încărcare, apoi am sărit pe alee. Un vagabond se apropia de mine.

— Ai o țigară, frate? m-a întrebat.

— Sigur.

Am scos două, i-am dat una lui, una am luat-o eu. I-am aprins-o, după care mi-am aprins-o și pe a mea. El a pornit spre est, iar eu am pornit spre vest.

86

Bursa Locurilor de Muncă în Agricultură se afla la intersecția dintre Fifth Street și San Pedro. Trebuia să te prezinți la 5 a.m.

Era încă întuneric cînd am ajuns acolo. Oamenii stăteau jos sau în picioare, răsucindu-şi ţigări şi vorbind încet. Toate locurile de felul ăsta aveau întotdeauna acelaşi miros – miros de sudoare rîncedă, de urină şi de vin ordinar.

Cu o zi înainte, o ajutasem pe Jan să se mute într-un apartament cu un grăsan de agent imobiliar care locuia pe Kingsley Drive. M-am ascuns în hol şi l-am privit cum o sărută; pe urmă intrară în apartament şi uşa se închise. Am luat-o înapoi singur pe stradă, observînd pentru prima oară peticele de hîrtie suflate de vînt şi mormanele de gunoi care împînzeau strada. Fusesem evacuaţi din apartament. În buzunar aveam 2,08 $. Jan îmi promisese că o să aştepte pînă ce norocul avea să-mi surîdă, dar mi-era greu să o cred. Numele agentului imobiliar era Jim Bemis, avea un birou pe Alvarado Street şi o grămadă de bani.

— Nu pot să sufăr cînd mi-o trage, îmi spusese Jan. Iar acum probabil că-i spunea şi lui acelaşi lucru despre mine.

În cîteva lăzi stăteau îngrămădite portocale şi roşii şi păreau să fie gratis. Am luat o portocală, am muşcat din coajă şi am sorbit sucul. Îmi terminasem ajutorul de şomaj, de cînd plecasem de la Sans Hotel.

Un tip în jur de patruzeci de ani s-a apropiat de mine. Părul lui părea vopsit, de fapt nu semăna cu un păr omenesc, ci

mai degrabă cu niște fire de ață. Lumina puternică din tavan cădea pe silueta lui. Avea negi cafenii pe față, adunați mai ales în jurul gurii. Unul-două fire negre creșteau din fiecare.

— Ce faci? m-a întrebat.

— Bine.

— N-ai vrea să ți-o sug?

— Nu, nu cred.

— Sînt fierbinte, omule, sînt excitat. O fac chiar bine.

— Ascultă, îmi pare rău, dar n-am chef.

S-a cărat furios. Am aruncat o privire prin încăperea largă. Cincizeci de bărbați așteptau. Erau apoi zece sau doisprezece funcționari de stat însărcinați cu angajările, care stăteau la birouri sau se plimbau încolo și încoace. Trăgeau din țigări și păreau mult mai îngrijorați decît vagabonzii. Funcționarii erau despărțiți de vagabonzi printr-un paravan masiv, cu ochiuri de sîrmă, care unea podeaua cu tavanul. Cineva îl vopsise galben. Era un galben foarte banal.

Cînd vreun funcționar trebuia să facă o tranzacție cu un vagabond, descuia și ridica un geam mic de sticlă în paravan. Cînd se îngrijea de aranjatul hîrtiilor, funcționarul lăsa în jos geamul de sticlă, îl încuia pe dinăuntru și, de fiecare dată cînd se întîmpla lucrul acesta, speranța părea să dispară. Ne trezeam cu toții cînd geamul se deschidea, fiecare avea o șansă, dar cînd se închidea,

speranța se risipea. Pe urmă, tot ce ne rămînea era să ne holbăm unii la alții.

De-a lungul peretelui din fund, în spatele paravanului galben și în spatele funcționarilor, se zăreau aliniate șase table. Aveau cretă și burete, întocmai ca în gimnaziu. Cinci dintre ele erau șterse, deși puteai să vezi urmele mesajelor anterioare, ale slujbelor de mult ocupate și, în ceea ce ne privea, pierdute pentru totdeauna.

Pe a șasea tablă era scris un mesaj:

AVEM NEVOIE DE CULEGĂTORI DE ROȘII PENTRU BAKERSFIELD

Crezusem că mașinile îi lăsaseră fără slujbă pe culegătorii de roșii. Cu toate astea, iată că nu era așa. Se părea că oamenii sînt mai puțin scumpi decît mașinile. Și pe deasupra, mașinile se stricau. Fir-ar.

Am cercetat sala de așteptare – nu se zăreau asiatici, evrei și aproape nici un negru. Majoritatea vagabonzilor erau albi săraci sau mexicani. Singurii doi negri se îmbătaseră deja cu vin.

Unul dintre funcționari se ridică în picioare. Era un om masiv, cu burta umflată de bere. Ceea ce remarcai imediat la el era cămașa galbenă cu dungi negre verticale. Cămașa era ultrascrobită și tipul purta bandarole – ca să-i țină mînecile ridicate, ca în fotografiile din anii '90. Se apropie și

descuie geamul de sticlă din paravanul galben.

— Fiți atenți! E un camion în spate care ia oameni pentru Bakersfield!

Trase geamul în jos, îl încuie, se așeză la birou și își aprinse o țigară.

Pentru o clipă, nimeni nu se mișcă. Apoi, unul cîte unul, cei care stăteau pe bănci începură să se ridice și să se întindă, cu fețele lipsite de expresie. Oamenii care stătuseră în picioare își aruncară țigările pe jos și le striviră cu grijă cu vîrful pantofilor. Pe urmă se porni un lent exod general; toți ieșeau pe rînd printr-o ușă laterală, într-o curte îngrădită.

Soarele se înălța pe cer. Ne-am uitat unii la alții cu adevărat pentru prima oară. Cîțiva oameni rînjiră la vederea vreunei fețe cunoscute.

Stăteam aliniați, croindu-ne drum cu coatele spre partea din spate a camionului, iar soarele se înălța pe cer. Era timpul s-o luăm din loc. Urcam într-un camion de armată din al doilea război mondial, cu un acoperiș înalt de canava, zdrențuit. Ne mișcam înainte, împingînd grosolan, dar în același timp încercînd să fim măcar pe jumătate politicoși. La un moment dat, m-am săturat de coate și n-am mai înaintat.

Capacitatea camionului era uimitoare. Solidul supraveghetor mexican stătea într-o parte, în coada camionului, făcîndu-le semn

cu mîna să intre: „Gata, gata, haideți, haideți..."

Oamenii se mișcau încet înainte, de parc-ar fi intrat în gura unei balene.

Prin partea laterală a camionului, le puteam zări fețele; vorbeau liniștiți și zîmbitori. În același timp, nu-mi plăcea de ei și mă simțeam singur. Apoi m-am hotărît că și eu o puteam scoate la capăt cu roșiile; am decis să urc. Cineva se izbi în mine din spate. Era o mexicancă grasă și părea foarte emotivă. Am apucat-o de șolduri și am săltat-o. Era tare grea. Era greu de mînuit. Într-un final, am izbutit să o apuc de ceva; se părea că mîna îmi intrase în cotlonul cel mai adînc al crăcanei ei. Am săltat-o înăuntru. Apoi am încercat să mă prind și eu de ceva și să răzbesc înăuntru. Eram ultimul. Supraveghetorul mexican îmi puse piciorul pe mînă.

— Nu, zise, avem destui.

Motorul camionului porni, se bloca, se opri. Șoferul ambală din nou. De data asta, motorul nu se mai bloca și o luară din loc.

87

Agenția Muncitorilor din Industrie se afla chiar la marginea mahalalei. Vagabonzii erau mai bine îmbrăcați, mai tineri,

dar la fel de apatici. Stăteau împrăștiați pe pervazurile ferestrelor, se aplecau în afară, se încălzeau la soare și beau cafea gratis, oferită de A.M.I. N-avea frișcă sau zahăr, dar era gratis. Nu se găsea nici un paravan de sîrmă care să ne separe de funcționari. Telefoanele sunau mai des și funcționarii erau mult mai relaxați decît cei de la Bursa Locurilor de Muncă în Agricultură.

M-am dus la ghișeu și mi s-a dat o fișă și un pix legat cu un lanț.

— Completeaz-o, zise funcționarul, un băiat mexican drăguț, care încerca să-și ascundă amabilitatea în spatele unei atitudini profesionale.

Am început să completez fișa. La adresă și număr de telefon am scris: „nu am". Apoi, la studii și abilități am scris: „doi ani la L.A. City College. Jurnalism și Arte Frumoase".

După care i-am spus funcționarului:

— Am greșit. Pot să mai iau o fișă?

Îmi întinse alta. De data asta am scris: „Licențiat, L.A. City College. Funcționar în comerț, magazioner, muncitor. Am lucrat o perioadă și ca dactilograf".

I-am întins fișa.

— În regulă, zise funcționarul, ia loc și o să vedem dacă apare ceva.

Am găsit un loc pe pervazul unei ferestre și m-am așezat. Lîngă mine ședea un negru bătrîn. Avea o moacă interesantă; nu

obișnuita moacă resemnată pe care cei mai mulți dintre noi, cei care stăteam împrăștiați prin încăperea aia, o aveam. Lăsa impresia că de-abia se abținea să nu rîdă de el însuși și de noi ceilalți.

Văzu că îl privesc. Rînji.

— Tipu' care ține locu' ăsta e șmecher. L-au dat afară de la Locurile de Muncă în Agricultură, s-a pișat pe ei, a venit aici și a pornit chestia asta. E specializat în muncitori cu juma' de normă. Dacă vreun tip vrea un vagon descărcat repede și ieftin, sună aici.

— Mda. Am auzit.

— Dacă vreunui tip îi trebuie un vagon descărcat repede și ieftin, sună aici. Tipu' care ține locu' ăsta ia 50%. Nu ne plîngem. Luăm și noi ce putem.

— Din partea mea, e bine. La dracu'.

— Arăți de parcă ți s-au înecat toate corăbiile. Te simți bine?

— Am pierdut o femeie.

— O să ai parte de altele și-o să le pierzi și pe ele.

— Unde se duc toate femeile astea?

— Gustă din chestia asta.

Avea o sticlă într-o sacoșă. Am tras o dușcă. Vin de Porto.

— Mulțam.

— Nu e picior de femeie în mahala.

Îmi pasă sticla din nou.

— Să nu ne vadă că bem. Ăsta e singurul lucru care-l scoate din minți.

În vreme ce trăgeam la măsea, cîțiva oameni fură chemați și plecară la muncă. Ne înveselea. Cel puțin era ceva mișcare.

Prietenul meu negru și cu mine așteptam, trecînd sticla de la unul la altul.

Pe urmă sticla se goli.

— Unde se află cel mai apropiat magazin de băuturi? am întrebat.

Am primit indicațiile și am plecat. Nu știu cum se făcea, dar întotdeauna era arșiță în mahalaua din Los Angeles în timpul zilei. Vedeai vagabonzi bătrîni învîrtindu-se în mantale grele prin zăpușeală. Dar cînd se lăsa întunericul și la azil era plin, mantalele alea le prindeau bine.

Cînd m-am întors de la prăvălia de băuturi, l-am găsit pe amicul meu tot acolo.

M-am așezat, am deschis sticla, i-am întins sacoșa.

— Ascunde-o, îmi zise.

Era plăcut să stăm acolo înăuntru și să bem vin.

Cîțiva țînțari începură să se adune și să se rotească în fața noastră.

— Țînțari de vin, zise el.

— Nenorociții ăștia sînt drogați.

— Știu ei ce e bun.

— Beau ca să-și uite femeile.

— Beau pur și simplu.

I-am alungat cu mîna și am prins unul. Cînd am deschis pumnul, tot ce am putut vedea în palmă a fost un grăunte negru și priveliștea ciudată a două aripi mici. Nimic.

— Uite-l că vine!

Stăpînul locului era tipul cel tînăr și drăguț. Se năpusti spre noi.

— Gata! Căraţi-vă! Căraţi-vă dracului de-aici, alcoolici nenorociți! Căraţi-vă dracului de-aici pînă nu chem poliția!

Ne îmbrînci pe amîndoi spre ușă, împingînd și înjurînd. Mă simțeam vinovat, dar nu eram supărat. Chiar și în timp ce ne împingea, îmi dădeam seama că nu-i păsa cu adevărat ce făceam. Avea un inel mare la mîna dreaptă.

Nu ne-am mișcat destul de repede și am primit o lovitură cu inelul chiar peste ochiul stîng; am simțit că-mi dă sîngele, pe urmă că îmi curge tot mai tare. Prietenul meu și cu mine ne aflam din nou afară, în stradă.

Am început să facem cîțiva pași. Am găsit un prag de ușă și ne-am așezat pe o treaptă. I-am întins sticla. Luă o dușcă.

— Bună marfă.

Îmi întinse sticla. Am tras și eu o dușcă.

— Da, bună marfă.

— Soarele e sus.

— Da, e sus de-a binelea.

Am rămas tăcuți, trecînd sticla de la unul la altul.

În scurt timp, sticla se goli.

— Păi, zise el, eu cam tre' să plec.

— Pe curînd.

Se îndepărtă. M-am ridicat, am pornit în direcţia opusă, am dat colţul şi am luat-o pe Main Street. Am continuat să merg, pînă am ajuns la Roxie.

În vitrină erau expuse fotografii cu stripteuze. Am intrat şi mi-am cumpărat un bilet. Fata de la casă arăta mai bine decît fotografiile. În buzunar îmi mai rămăseseră acum doar 38 de cenţi. Am păşit în sala de teatru întunecată şi m-am aşezat în al optulea rînd. Primele trei rînduri erau pline pînă la refuz.

Eram foarte norocos. Filmul se terminase şi prima stripteuză era deja pe scenă. Darlene. Prima era de obicei cea mai slabă, o veterană decăzută, ajunsă acum să dea din picior mai tot timpul în trupa de dansatoare. O aveam pe Darlene în deschidere. Pesemne cineva fusese omorît sau era zdrenţe sau avea o criză de isterie şi pentru Darlene aceasta era şansa ei să danseze din nou singură.

Însă Darlene era mişto. Slabă, dar cu sîni ca lumea. Un trup ca o salcie. La capătul acelui spate suplu, al acelui trup suplu, se zărea un fund uriaş. Era ca un miracol – de ajuns să-i sucească minţile oricărui bărbat.

Darlene era îmbrăcată într-o rochie lungă de catifea neagră, despicată adînc – pulpele

și coapsele străluceau izbitor de alb lîngă negrul catifelei. Dansa și se uita la noi, printre genele grele de fard. Aceasta era șansa ei. Voia să se întoarcă – să fie încă o dată o dansatoarea numărul unu. Țineam cu ea. În vreme ce muncea la fermoare, tot mai mult din trupul ei începea să se arate, să alunece din acea catifea neagră sofisticată, picioare și carne albă. Curînd rămase doar în sutienul ei roz și în bikini – diamantele false se legănau și licăreau în timp ce dansa.

Darlene dansă mai departe și înhăță cortina. Cortina era zdrențuită și îmbibată de praf. O apucă, dansînd în ritmul trupei compuse din patru bărbați și în lumina roz a reflectorului.

Începu să fută cortina aia. Trupa se zbîncuia pe ritm. Darlene i-o trăgea de-adevăratelea cortinei ăleia; trupa se zbîncuia, iar Darlene nu se lăsa mai prejos. Lumina roz se preschimbă brusc în purpuriu. Trupa accelera ritmul, cîntă toată piesa dintr-o dată. Ea păru să atingă punctul culminant. Capul îi căzu pe spate, gura i se deschise.

Apoi își îndreptă trupul și dansă cu spatele pînă în mijlocul scenei. De unde stăteam, o puteam auzi fredonînd pentru ea melodia. Își apucă sutienul roz și îl smulse, iar un tip aflat trei rînduri mai încolo își aprinse o țigară. Mai rămăseseră acum doar bikinii. Își împinse degetul în buric și gemu.

Darlene dansă mai departe în mijlocul scenei. Formaţia cînta foarte lent. Ea începu să se legene tandru. Ne-o trăgea la toţi. Bikinii cu strasuri se legănau încet. Pe urmă trupa celor patru tipi porni din nou să crească treptat ritmul. Se apropiau de punctul culminant; bateristul izbea marginile tobei ca pe nişte pocnitori; păreau istoviţi, disperaţi.

Darlene îşi trecu degetele peste sînii dezgoliţi, ni-i arătă, ochii îi erau plini de vise, buzele umede şi întredeschise. Apoi se răsuci dintr-o dată şi îşi flutură fundul ei imens prin faţa noastră. Strasurile săreau şi licăreau înnebunite, scoteau scîntei. Cercul de lumină tremura şi dansa ca soarele. Trupa trosnea şi bubuia. Darlene se învîrtea. Îşi smulse strasurile. Eu m-am uitat, toţi s-au uitat. Puteam să-i vedem părul pubian prin ceaţa de culoarea cărnii. Trupa băga la greu pe fundul ei.

Da' mie nu voia să mi se scoale.

În colecţia „Biblioteca Polirom"

au apărut:

Honoré de Balzac – *Proscrişii şi alte povestiri din* Comedia umană
Émile Zola – *Prada*
Mihai Eminescu – *Opera poetică*
A.S. Puşkin – *Talismanul* (poezii)
Nikos Kazantzakis – *Zorba Grecul*
F.M. Dostoievski – *Idiotul*
Konrad Lorenz – *Şi el vorbea cu patrupedele, cu păsările şi cu peştii. Aşa a descoperit omul clinele*
Gustave Flaubert – *Doamna Bovary*
Boris Pasternak – *Doctor Jivago*
*** – *Dulcea mea Doamnă/Eminul meu iubit. Corespondenţă inedită Mihai Eminescu – Veronica Micle*
Jean-Paul Sartre – *Adevăr şi existenţă*
Rainer Maria Rilke – *Elegiile duineze. Sonetele către Orfeu*
Rabindranath Tagore – *Gitanjali. Jertfa lirică*
Dante – *Divina Comedie*
Jean-Paul Sartre – *Carnete dintr-un război anapoda*
Oscar Wilde – *Decăderea minciunii. Eseuri*
Miguel de Cervantes – *Nuvele exemplare* (2 vol.)